

**Program Ochrony Środowiska dla Gminy
Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą
do 2031 r.**

Wyszaków, 2024

Zamawiający:

Gmina Wyszaków

Aleja Róż 2

07-200 Wyszaków

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska

Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek

Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka

Konsultant – Joanna Kaszubska

Analitik – Martyna Ciska

Spis treści

Wykaz skrótów	6
1. Wstęp.....	8
1.1. Regulacje prawne	8
1.2. Przebieg prac w ramach opracowania Programu.....	8
2. Streszczenie.....	9
3. Efekty realizacji dotychczasowego programu	13
4. Charakterystyka gminy	18
4.1. Położenie administracyjne	18
4.2. Położenie geograficzne.....	20
4.3. Zagospodarowanie przestrzenne	21
4.4. Infrastruktura techniczna	22
4.4.1. Transport.....	22
4.4.1.1. Drogi	22
4.4.1.2. Drogi dla rowerów	24
4.4.1.3. Kolej i lotnictwo	24
4.4.2. Infrastruktura zaopatrzenia w ciepło	24
4.4.3. Infrastruktura zaopatrzenia w energię elektryczną	27
4.4.4. Infrastruktura zaopatrzenia w gaz.....	28
5. Ocena stanu środowiska	29
5.1. Obszary przyszłej interwencji.....	29
5.1.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza.....	29
5.1.1.1 Klimat.....	29
5.1.1.2 Jakość powietrza	32
5.1.1.3 Analiza SWOT	44
5.1.2. Zagrożenia hałasem	44
5.1.2.1 Analiza SWOT	77
5.1.3 Pola elektromagnetyczne	78

5.1.3.1 Analiza SWOT	81
5.1.4 Gospodarowanie wodami	82
5.1.4.1. Charakterystyka wód zlokalizowanych na terenie gminy	82
5.1.4.2. Jednolite części wód powierzchniowych.....	83
5.1.4.3. Zagrożenie i ryzyko powodziowe.....	89
5.1.4.4. Jednolite części wód podziemnych	91
5.1.4.5. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych	92
5.1.4.6. Zagrożenia mogące wpłynąć na jakość wód powierzchniowych i podziemnych	94
5.1.4.7. Zagrożenie suszą.....	94
5.1.4.8 Analiza SWOT	100
5.1.5 Gospodarka wodno-ściekowa.....	100
5.1.5.1. Infrastruktura wodociągowa	100
5.1.5.2. Infrastruktura kanalizacyjna.....	102
5.1.5.3 Analiza SWOT	103
5.1.6 Zasoby geologiczne.....	104
5.1.6.1 Analiza SWOT	106
5.1.7 Gleby.....	107
5.1.7.1 Analiza SWOT	109
5.1.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	109
5.1.8.1 Analiza SWOT	114
5.1.9 Zasoby przyrodnicze	114
5.1.9.1 Analiza SWOT	135
5.1.10 Zagrożenia poważnymi awariami.....	136
5.1.10.1 Analiza SWOT	137
5.2 Zagadnienia horyzontalne.....	137
5.2.1 Adaptacja do zmian klimatu.....	138
5.2.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska.....	139

5.2.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe	140
5.2.4 Monitoring środowiska	141
6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie	142
6.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska	142
6.2 Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem	155
6.3 Instrumenty realizacji programu	167
7. System realizacji programu ochrony środowiska	168
7.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie	168
7.2 Monitoring programu ochrony środowiska	168
8. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi	170
Spis tabel i rysunków.....	194

Wykaz skrótów

AOT40 – suma różnic pomiędzy stężeniem średnim jednogodzinnym wyrażonym w $\mu\text{g}/\text{m}^3$, a wartością $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$, dla każdej godziny w ciągu doby pomiędzy godziną 8:00 a 20:00 czasu środkowoeuropejskiego CET, dla której stężenie jest większe niż $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$

As – arsen

B(a)P – benzo(a)piren

BZT5 – biochemiczne zapotrzebowanie tlenu

Cd – Kadm

C₆H₆ – Benzen

CO – Tlenek węgla

CO₂ – Dwutlenek węgla

ChZT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu

dam³ – Dekametry sześciennie

dB – decybel

Dz. U. – Dziennik Ustaw

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

GUS – Główny Urząd Statystyczny

GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych

Hz - Herz

JCWP – Jednolite Części Wód Powierzchniowych

JCWPd – Jednolite Części Wód Podziemnych

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych

kWh – kilowatogodziny

L_{DWN} – oznacza długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00)

L_N – oznacza długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór dnia w roku (rozumianych jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00)

LED – dioda elektroluminescencyjna

Mg – Megagram

M.P. – Monitor Polski

mpzp – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

MVA – megawoltoamper

Ni – Nikiel

NO₂ – Dwutlenek azotu

NO_x – Tlenki azotu

O₂ – Tlen

O₃ – Ozon

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

OZE – odnawialne źródła energii

Pb – Ołów

PEM – Pole elektromagnetyczne

PM – (z ang. Particulate Matter) pył zawieszony

PM10 – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie przekracza 10 mikrometrów

PM2,5 – mieszanina zawieszonych w powietrzu cząsteczek, których średnica nie jest większa niż 2,5 mikrometra

PMŚ – Państwowy Monitoring Środowiska

PSH - Państwowa Służba Hydrogeologiczna

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych

RDOŚ – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

SDRR – średni dobowy ruch roczny

SO₂ – Dwutlenek siarki

SOPO – System Osłony Przeciwosuwiskowej

SPA – Strategiczny Plan Adaptacji

SWOT – metoda analizy, której nazwa została utworzona z pierwszych liter wyrazów: S – strengths (silne strony, atuty), W – weaknesses (słabe strony), O – opportunities (szanse), T – threats (zagrożenia)

u.p.o.ś. – Ustawa Prawo Ochrony Środowiska

UE – Unia Europejska

WE – Wspólnota Europejska

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska

WOK – Wyszakowski Ośrodek Kultury

1. Wstęp

1.1. Regulacje prawne

Programy ochrony środowiska są jednym z narzędzi prowadzenia polityki środowiska. Zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.) polityka ochrony środowiska to zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Polityka ochrony środowiska jest prowadzona na podstawie strategii rozwoju, programów i dokumentów programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. 2024 poz. 324 ze zm.), a także za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska.

Obowiązek sporządzenia gminnego programu ochrony środowiska przez organ wykonawczy gminy wynika z art. 17 ust 1. ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

Niniejszy program ochrony środowiska (dalej Program lub POŚ) został sporządzony z uwzględnieniem „Wytucznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” z dnia 2 września 2015 r. Ministerstwa Środowiska. Zawiera cele i działania, a także środki i mechanizmy niezbędne do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz monitoring realizacji programu. Zaplanowane działania są niezbędne do poprawy stanu środowiska i jakości życia mieszkańców oraz przyczynią się do zapewnienia zrównoważonego rozwoju.

1.2. Przebieg prac w ramach opracowania Programu

Projekt gminnego programu ochrony środowiska podlega zaopiniowaniu przez właściwy zarząd powiatu. Ponadto organ wykonawczy gminy zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1094 ze zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie programu ochrony środowiska.

Program ochrony środowiska uchwała rada miejska. Z realizacji programu organ wykonawczy gminy sporządza co dwa lata raport, który przedstawia najpierw radzie gminy, a następnie przekazuje do organu wykonawczego powiatu.

W trakcie prac nad przedmiotowym Programem:

- dokonano oceny relacji pomiędzy zapisami środowiskowych dokumentów strategicznych szczebla centralnego, wojewódzkiego i powiatowego, w celu ustalenia uwarunkowań zewnętrznych dla opracowywanego Programu,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

- dokonano analizy aktualnych dokumentów strategicznych Gminy w celu zachowania spójności priorytetów oraz zapewnienia skoordynowanej realizacji działań w nich ujętych,
- określono potrzeby w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy i na ich podstawie sprecyzowano cele i niezbędne działania ekologiczne pozostające w zgodności z celami ujętymi w krajowych, wojewódzkich i powiatowych dokumentach strategicznych oraz innymi obowiązującymi dokumentami strategicznymi Gminy,
- opracowano harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji poszczególnych działań ekologicznych, mając na uwadze pilność zaspokojenia potrzeb w zakresie ochrony środowiska, możliwości finansowe Gminy oraz dostępne źródła finansowania,
- określono sposób wdrażania i zasady monitorowania realizacji Programu.

2. Streszczenie

W niniejszym Programie Ochrony Środowiska uwzględniono następujące, zasadnicze części:

- charakterystykę gminy, uwzględniającą m.in. położenie oraz dostęp do infrastruktury technicznej,
- analizę jakości środowiska na terenie gminy wraz z planowanymi działaniami ekologicznymi,
- obszary interwencji, kierunki interwencji, cele oraz zadania wraz z harmonogramem ich realizacji,
- propozycje systemu wdrażania i monitorowania Programu,
- uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne realizacji Programu Ochrony Środowiska na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym.

Gmina Wyszaków jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie mazowieckim, powiecie wyszkowskim. Siedzibą gminy jest miasto Wyszaków. Jej obszar zamieszkuje 39 251 osób¹. Najbliższym dużym ośrodkiem miejskim jest Warszawa, oddalona od gminy Wyszaków o ok. 60 km.

Układ komunikacyjny stanowi szkielet układu przestrzennego obszaru gminy. Gęstość sieci, stan techniczny i relacje stanowią o możliwościach rozwojowych danego obszaru. Sieć dróg publicznych na terenie gminy Wyszaków tworzą:

- droga ekspresowa S8 relacji Kłódzko-Choroszcz (trasa europejska E67 łącząca Europę Środkową z Finlandią),
- droga krajowa nr 62 relacji Strzelno – Siemiatycze (na odcinku Wyszogród-Wyszaków pełni funkcję Tranzytowej Obwodnicy Warszawy),

¹ Raport o stanie Gminy Wyszaków za 2023 rok.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

- droga wojewódzka nr 618 relacji Wyszaków – Gołymin-Ośrodek,
- drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne.

Długość dróg gminnych wynosi 155,087 km².

W Programie przeanalizowano 10 obszarów interwencji, do których należą: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola elektromagnetyczne, gospodarowania wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze oraz zagrożenia poważnymi awariami.

Stan jakości powietrza w województwie mazowieckim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Województwo mazowieckie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, Gmina Wyszaków należy do strefy mazowieckiej.

W ocenie jakości powietrza za rok 2023, na terenie gminy Wyszaków (na obszarze miejskim oraz wiejskim), ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i docelowych zanieczyszczeń, nie stwierdzono przekroczeń.

W 2023 roku na terenie gminy Wyszaków przeprowadzono pomiary hałasu drogowego w 1 punkcie pomiarowym oraz pomiary hałasu przemysłowego w 3 punktach pomiarowych. Przekroczenie dopuszczalnych norm hałasu w środowisku wykazano w punkcie hałasu drogowego w miejscowości Ślubów przy ul. Wilczej 8. Przekroczenie wyniosło 2 dB dla pory pomiaru w nocy.

Ostatnie pomiary pól elektromagnetycznych (PEM) w ramach państwowego monitoringu środowiska na terenie gminy Wyszaków wykonano w 2023 r. w 2 punktach pomiarowych.

W wyniku przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu PEM, który dla częstotliwości objętych monitoringiem, tj. 80 MHz-40 GHz, wynosi 28 V/m. Wartość wskaźnika WME nie przekroczyła wartości 1. W związku z tym dopuszczalne poziomy PEM w obszarze pomiarowym uznaje się za dotrzymane.

Od dnia 17 lutego 2023 r. obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły. Poniżej zostały przedstawione zlewnie JCWP, które aktualnie znajdują się na terenie gminy Wyszaków:

² Urząd Miejski w Wyszakowie, stan na dzień 31.12.2023 r.

- RW20001226714799 – Bug od Broku do Liwca;
- RW200010267129 – Prut;
- RW20001026714969 – Fiszor;
- RW20001026714949 – Ruda;
- RW20001226714979 – Bug od Liwca do jez. Zegrzyńskiego;
- RW20001126714899 – Liwiec od Dopływu z Zalesia do ujścia;
- RW200010267147969 – Dopływ z Białegobłota-Kobyli.

Badania JCWP w ostatnich latach wykazały ogólny zły stan wód powierzchniowych na obszarze gminy Wyszaków.

Na terenie gminy Wyszaków jest zlokalizowany jeden punkt pomiarowy krajowej sieci monitoringu jakości wód podziemnych o numerze 319 (wg ID Monitoring), w którym badania stanu chemicznego wód podziemnych zostały przeprowadzone w roku 2022 (w ramach monitoringu diagnostycznego). Z badań tych wynika, że w ww. punkcie pomiarowym stwierdzono II klasę jakości oznaczającą dobry stan chemiczny.

W zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną, gminy wyposażona jest w sieć wodociągową i kanalizacyjną. Stopień zwodociągowania gminy wynosi 97,54%, natomiast stopień skanalizowania 79,10%. W części miasta Wyszaków funkcjonuje również sieć ciepłownicza. Długość sieci ciepłowniczej w 2023 wynosiła 29,662 km. Produkcją ciepła, jego przesyłaniem i dystrybucją zajmuje się Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Wyszkanie. Przedsiębiorstwo wytwarza ciepło w ciepłowni miejskiej zlokalizowanej w Wyszkanie przy ul. Przemysłowej 4 w zespole kogeneracyjnym opalanym biomasą (zrębka drewna) i dwóch kotłach wodnych WR-25 z paleniskami rusztowymi opalanymi miałem węglowym³.

W Gminie Wyszaków najwięcej budynków korzysta z ogrzewania gazowego oraz ogrzewania na paliwo stałe. Zdecydowaną przewagę w urządzeniach na paliwo stałe stanowią kotły pozaklasowe. Część z nich to również kotły klasy 3, klasy 4 i klasy 5.

Gmina Wyszaków realizuje obowiązek odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych tylko z nieruchomości zamieszkałych. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą oraz właściciele nieruchomości letniskowych zobowiązani są do zawarcia umów na odbiór odpadów z podmiotami figurującymi w Rejestrze Działalności Regulowanej w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi prowadzonego przez Burmistrza Wyszakowa.

³ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wyszaków przyjęty uchwałą nr XIII/129/19 Rady Miejskiej w Wyszkanie z dnia 26 września 2019 r.

Uzupełnieniem systemu odbioru odpadów komunalnych sprzed posesji jest gminny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych działający w Wyszakowie w dzielnicy przemysłowej. PSZOK prowadzi odbiór odpadów remontowych z samodzielnie prowadzonych prac, odpadów ulegających biodegradacji, odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zużytych opon z samochodów osobowych, papieru, tworzyw sztucznych, szkła oraz innych odpadów komunalnych gromadzonych selektywnie. Ponadto na terenie gminy Wyszaków zlokalizowane są również pojemniki służące do odbioru odzieży używanej oraz pojemniki do zbiórki baterii ustawione w punktach sprzedaży.

Przeterminowane leki odbierane są we wszystkich aptekach na terenie gminy Wyszaków oraz w PSZOK.

Gmina Wyszaków w 2021 roku osiągnęła obowiązkowy poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, jednak w latach 2022-2023 poziom był poniżej obowiązkowego. Należy zauważyć, że w 2022 roku poziom ten był bliski osiągnięcia obowiązkowej wartości.

Na obszarze gminy Wyszaków znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000 Ostoja Nadbużańska;
- Obszar Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka;
- Obszar Natura 2000 Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie;
- Obszar Natura 2000 Puszcza Biała;
- Obszar Natura 2000 Dolina Liwca;
- Obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu;
- 23 pomniki przyrody.

Zgodnie z opublikowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykazem zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) oraz o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. na obszarze gminy Wyszaków nie funkcjonują takie zakłady.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele, kierunki interwencji i zadania, które zostały zaprezentowane w formie tabeli. Harmonogram planowanych działań obejmuje głównie zadania własne samorządu, ale także zadania jednostek organizacyjnych i podmiotów działających na terenie gminy Wyszaków.

Zadania wyznaczone w obszarze interwencji Ochrona klimatu i jakości powietrza skupiają się przede wszystkim na termomodernizacji obiektów, czy też rozbudowie oświetlenia ulicznego. W ramach obszaru interwencji Zagrożenia hałasem wyznaczono zadanie związane z rozbudową, budową i przebudową dróg na terenie gminy Wyszaków. W ramach

gospodarowania wodami wyznaczono zadania dążące do wykorzystania wód opadowych. Działania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej polegają m.in. na rozbudowie sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, przebudowie oczyszczalni ścieków, modernizacji i budowie stacji uzdatniania wody. W ramach obszaru interwencji Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów wskazano na zadanie związane z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych. Zadanie związane z podnoszeniem świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez organizowanie konkursów w szkołach wpisano w obszar Zasoby przyrodnicze. W ramach Zagrożeń poważnymi awariami skupiono się przede wszystkim na wsparciu jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Wdrażanie Programu odbywać się będzie przez stałe monitorowanie uzyskiwanych efektów. Organ wykonawczy gminy Wyszaków odpowiedzialny będzie za sporządzanie i przedstawianie Radzie Miejskiej raportu z wykonania Programu, co 2 lata. Monitoring będzie obejmował także bieżące kontrolowanie postępu działań zdefiniowanych i zaleconych w programie.

3. Efekty realizacji dotychczasowego programu

Dotychczas obowiązującym był Program ochrony środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022 przyjęty uchwałą nr XV/152/15 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 30 grudnia 2015 r.

W ostatnich latach Gmina Wyszaków realizowała następujące projekty w ramach ochrony środowiska na swoim terenie:

- „Zagospodarowanie wody deszczowej na terenie placówek oświatowych gminy Wyszaków” do zadania inwestycyjnego: „Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja ich skutków w Wyszakowie”,
- Przebudowa ulicy Kubusia Puchatka w Rybieniu Nowym (dł. kanalizacji deszczowej 163 mb),
- Budowa ulicy Pinokia w Rybieniu Nowym (dł. kanalizacji deszczowej 180 mb),
- Rozbudowa ulic Generała Józefa Bema i Szkolnej w Wyszakowie (dł. kanalizacji deszczowej 34 mb),
- Budowa ul. Stefana Batorego (dł. kanalizacji deszczowej 354,61 mb),
- Rozbudowa ul. Sosnowej w Wyszakowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz kanalizacją sanitarną (POLSKI ŁAD),
- Budowa ulicy Szlachetnej i ulic przyległych w miejscowości Leszczydół-Nowiny wraz z budową kanalizacji sanitarnej (POLSKI ŁAD)
- Parking dla rowerów B&R, montaż wiat rowerowych i stojaków na rowery w Wyszakowie
- Rozbudowa elektroenergetycznej linii napowietrznej oświetlenia ulicznego w msc. Skuszew, gm. Wyszaków

- Wymiana dwóch NW2, NW3 central wentylacyjnych w budynku pływalni - obsługujących hol główny oraz przebieralnię,
- Wymiana 18 opraw oświetleniowych na energooszczędne LED wokół boiska treningowego o nawierzchni z trawy syntetycznej,
- Wymiana 52 sztuk opraw oświetleniowych na energooszczędne LED na arenie głównej hali sportowej WOSiR,
- Wymiana oświetlenia na energooszczędne LED na hali basenowej, korytarzy i oświetlenia awaryjnego,
- Docieplenie ściany wschodniej budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Sikorskiego 27 w Wyszkanie,
- Wymiana instalacji w tym lamp na klatkach schodowych na oprawy LED z czujnikiem ruchu w budynku mieszkalnym wielorodzinnym przy ul. Okrzei 83,
- Modernizacja oświetlenia na ul. Sowińskiego w Wyszkanie,
- Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne na ul. Pułtuskiej w Wyszkanie
- Doświetlenie dróg - wymiana lamp oświetlenia ulicznego w ramach funduszu sołectkiego w miejscowości:
 - Drogoszewo - ul. Chabrowa - 14 szt., ul. Szczęśliwa - 15 szt., ul. Mała - 1 szt., ul. Rybacka - 3 szt., ul. Malinowa - 6 szt., ul. Jagiellońska - 4 szt., ul. Rieczna - 5 szt., ul. Jesienna - 4 szt., ul. Aleja Wolności - 21 szt., RAZEM: 73 szt. w 2021 r.,
 - Olszanka - ul. Szmaragdowa - 2 szt., ul. Żytia - 16 szt., ul. Zachodnia - 1 szt., ul. Południowa - 6 szt., RAZEM: 25 szt. w 2021 r.,
 - Leszczydół-Pustki, RAZEM: 8 szt. w 2021 r.,
 - Tumanek, RAZEM: 20 szt. w 2021 r.,
- „Kształtowanie ładu przestrzennego sołectwa Puste Łąki poprzez budowę elektroenergetycznej linii napowietrznej oświetlenia ulicznego przy ul. Jadowskiej - etap II” RAZEM: 7 szt. w 2021 r.;
- „Wymiana opraw rtęciowych i sodowych oświetlenia ulicznego na energooszczędne typu LED w miejscowości Rybienko Nowe” - ul. Handlowa - 24 szt., ul. Serocka - 8 szt., ul. 3 Maja - 5 szt., ul. Dobrej Wróżki - 10 szt., ul. Królowej Śniegu - 1 szt., ul. Starej Baśni - 5 szt., ul. Klonowa - 1 szt., ul. Calineczki - 1 szt., ul. Św. Mikołaja - 10 szt., ul. Tytanowa - 9 szt., ul. Księżycowa - 5 szt. MIAS RAZEM: 79 szt. w 2021 r.;
- Wymiana opraw rtęciowych i sodowych oświetlenia ulicznego na energooszczędne typu LED w 2021 roku, w miejscowości: Leszczydół-Działki: 45 szt., Sitno: 50 szt.,
- Wymiana oświetlenia ulicznego w 2022 roku, w miejscowości Leszczydół-Podwielątki: 32 szt., Tulewo Górne: 32 szt., Rybienko Stare: ul. Długa - 20 szt.; ul. Pałacowa - 4 szt.; ul. Srebrna - 3 szt., ul. Złota - 5 szt. RAZEM: 32 szt., Lucynów Duży: ul. Strumykowa - 6 szt.,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

ul. Jana Kochanowskiego - 11 szt., ul. Leśna - 1 szt., ul. Adama Mickiewicza - 9 szt., ul. Juliusza Słowackiego - 5 szt. RAZEM: 32 szt.,

- Budowa elektroenergetycznej linii kablowej nN-0,23 kV oświetlenia ulicznego w miejscowości Świniotop przy ul. Wrzosowej - 4 szt. w 2022 r.;
- Udzielenie dotacji celowej z budżetu Gminy Wyszaków na dofinansowanie realizacji przedsięwzięcia w ramach „Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE) dla Gminy Wyszaków w 2021 r., 2022 r.
- Wymiana urządzenia grzewczego wraz z instalacją c.o. w budynku wielorodzinnym przy ul. Daszyńskiego w Wyszakowie,
- Budowa przyłącza ciepłowniczego do budynków przy: ul. Chopina, ul. Szkolna, ul. Telimeny, ul. Prosta, ul. Pana Tadeusza, ul. Towarowa, Family Wyszaków, ul. KEN Wyszaków, budynek nr 8,
- Przebudowa Alei Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wyszakowie na odcinku od ronda Nałęcz-Komornickiego do ul. Generała Władysława Sikorskiego - wybudowano 567,39 mb ścieżki rowerowej,
- Zamiatanie ulic i chodników przy użyciu wody,
- Budowa instalacji odpylania kotłów węglowych,
- Budowa układu wysokosprawnej kogeneracji z wykorzystaniem OZE,
- Przeprowadzenie kontroli urządzeń grzewczych,
- Udzielanie dotacji celowych na wymianę źródeł ciepła oraz prowadzenie akcji edukacji ekologicznej,
- Prowadzenie akcji edukacji ekologicznej realizowanych jako element projektu „Łagodzenie zmian klimatu i adaptacji do ich skutków w Wyszakowie”,
- Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków,
- Uwzględnienie obszarów szczególnego zagrożenia powodzią w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszaków,
- Budowa inteligentnego systemu radiowego zarządzania siecią wodociągowa w celu ograniczenia strat wody,
- Budowa sieci wodociągowej na terenie gminy Wyszaków,
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenie gminy Wyszaków,
- Budowa ulicy Harcerskiej w Wyszakowie - etap II (169,6 mb),
- Budowa odwodnienia ul. Cichej w Wyszakowie (dł. kanalizacji deszczowej 79,32 mb),
- Przebudowa ul. Akacyjowej w Wyszakowie (dł. kanalizacji deszczowej 309,5 mb), ul. Jutrzenki w Wyszakowie (dł. kanalizacji deszczowej 98 mb), ul. Dobrej Wróżki w Rybieniu Nowym (dł. kanalizacji deszczowej 170 mb), ul. Na Skarpie wraz z przyległą ul. Łabędzia w

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

- Wyszkanie (dł. kanalizacji deszczowej 610,67 mb), ul. Św. Mikołaja w Rybieniu Nowym (dł. kanalizacji deszczowej 178 mb), ul. Św. Mikołaja w Rybieniu Nowym (dł. kanalizacji deszczowej 265 mb),
- Budowa ul. Dolnej na Oś. Latoszek (dł. kanalizacji deszczowej 279 mb), ul. Jasnej na Oś. Latoszek (dł. kanalizacji deszczowej 291,02 mb), ul. Malinowej w Drogoszewie (dł. kanalizacji deszczowej 169,23 mb), ul. Małej w Wyszkanie (dł. kanalizacji deszczowej 61,14 mb), ul. Składanowskiego w Wyszkanie (dł. kanalizacji deszczowej 549,96 mb), drogi od ul. Pułtuskiej do ul. Towarowej (dł. kanalizacji deszczowej 471,03 mb), drogi przy JERONIMO w Wyszkanie (dł. kanalizacji deszczowej 453 mb),
 - Budowa sitopiaskownika, przebudowa placu składowego i wiaty garażowej , rozbudowa w zakresie gospodarki osadowej z odzyskiem energii w procesie fermentacji metanowej oraz system suszenia i kondycjonowania osadów ściekowych w ramach zadania pn. „Przebudowa oczyszczalni ścieków w Rybieniu Starym”,
 - Przebudowa instalacji napowietrzania w komorach napowietrzania i stabilizacji osadu w ramach zadania pn. „Przebudowa oczyszczalni ścieków Rybienia Starym”,
 - Przebudowa systemu mieszania w komorach denitryfikacji i defosfatacji w ramach zadania pn. „Przebudowa oczyszczalni ścieków Rybienia Starym”,
 - Przebudowa instalacji do odwadniania osadów ściekowych w ramach zadania pn. „Przebudowa oczyszczalni ścieków Rybienia Starym”,
 - Zagospodarowanie osadu,
 - Uwzględnienie obszarów potencjalnie zagrożonymi ruchami masowymi ziemi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy Wyszaków,
 - Prowadzenie rejestru wyrobów zawierających azbest,
 - Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości położonych na terenie gminy Wyszaków,
 - Konkursy ekologiczne skierowane dla uczniów szkół,
 - Utrzymanie zieleni na terenie miasta - kwietniki i rabaty przy ul. Sowińskiego – założenie rabat kwietnikowych, obsadzenie wież kwietnikowych kwiatami jednorocznymi miejsce ustawienia Plac Wyzwolenia w Wyszkanie,
 - Poprawa jakości środowiska miejskiego poprzez stworzenie terenów zieleni w Wyszkanie (zielen przyuliczna) Aleja Marszałka Józefa Piłsudskiego
 - Zagospodarowanie terenów zieleni w ramach Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do ich skutków w Wyszkanie - zagospodarowanie zieleni wokół WOK Hutnik, na terenie osiedla przy ul. Prostej dz. 3443/9, przy ul. Sienkiewicza,
 - Przebudowa Alei Marszałka Józefa Piłsudskiego w Wyszkanie na odcinku od ronda Nałęcz-Komornickiego do ul. Generała Władysława Sikorskiego,

- Zagospodarowanie terenów zieleni w Wyszakowie w ramach działania „Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do ich skutków w Wyszakowie”: „Zagospodarowanie zieleni na Cmentarzu Komunalnym”, „Zagospodarowanie zieleni przy Szkole Podstawowej Nr 3 dz. nr 5000/4”, „Zagospodarowanie zieleni przy Szkole Podstawowej Nr 5 dz. nr 2768/13,
- Utrzymanie zieleni w Parku K.F. Wazy w Wyszakowie,
- Utrzymanie zieleni przy drogach gminnych,
- Zakup średniego samochodu ratowniczego dla OSP Kamieńczyk,
- Zakup lekkiego samochodu ratowniczego dla OSP Kamieńczyk i OSP Gulczewo,
- Jezdnia serwisowa przy ul. Pułtuskiej (połączenie z ul. Miłą) w Wyszakowie – Wykonanie jezdni głównej dł. 96,50 m o nawierzchni z betonowej kostki brukowej i pow. 697,25 m² wraz z kanalizacją deszczową, roboty wykończeniowe,
- Połączenie ul. Bankowej i Pułtuskiej w Wyszakowie – Wykonanie jezdni głównej dł. 108,20 m o nawierzchni z betonowej kostki brukowej i pow. 982 m² wraz z kanalizacją deszczową, roboty wykończeniowe, wykonanie chodnika dł. 108,20 m z betonowej kostki brukowej o pow. 257,40 m²,
- Ul. Okrzei od 3 Maja do T. Kościuszki w Wyszakowie etap II - Wykonanie chodnika dł. 382,76 mb (pow. 663,32 m²) , wykonanie ścieżki rowerowej o dł. 223,88 mb (pow. 535 m²) z betonowej kostki brukowej, roboty wykończeniowe,
- Ul. Centralna w Wyszakowie w Wyszakowie - Wykonanie jezdni głównej dł. 747,50 mb o nawierzchni asfaltowej, wykonanie chodników o dł. 810,25 mb (pow. 1459 m²), ścieżki rowerowej o dł. 753 mb (pow. 1517 m²) z kostki brukowej wraz z kanalizacją deszczową, roboty wykończeniowe,
- Ul. Młodzieżowa w Łosinnie - Wykonanie jezdni głównej dł. 211,5 mb o nawierzchni z kostki brukowej, wykonanie zjazdów i dojeżdż do furtek, roboty wykończeniowe,
- Ul. Perłowa w Wyszakowie - Wykonanie jezdni głównej dł. 420 mb o nawierzchni z kostki brukowej, wykonanie zjazdów i dojeżdż do furtek, roboty wykończeniowe,
- Droga w Leszczydole Działki (et. I i II) - ETAP I - Wykonanie jezdni głównej dł. 947 mb o nawierzchni asfaltowej, wykonanie zjazdów i dojeżdż do furtek. ETAP II wykonanie jezdni głównej o nawierzchni asfaltowej dł. 785,5 mb chodników, zjazdów z kostki brukowej, roboty wykończeniowe,
- Ul. Szkolna w msc. Łosinno - Wykonanie jezdni głównej dł. 42 mb o nawierzchni z kostki brukowej, wykonanie zjazdów i dojeżdż do furtek, roboty wykończeniowe,
- ul. Świętego Mikołaja w Rybieniu Nowym - Wykonanie jezdni głównej dł. 80 mb o nawierzchni z kostki brukowej wraz z kanalizacją deszczową. Wykonanie zjazdów i dojeżdż do furtek, roboty wykończeniowe

- Ciąg pieszo - rowerowy przy ul. H. Sienkiewicza - Wykonanie chodnika ze ścieżką rowerową o dł. 267 mb o nawierzchni z kostki brukowej, roboty wykończeniowe,;
- Rozbudowa ulicy Jana Matejki w Wyszakowie - Wykonanie jezdni głównej dł. 893,55 mb o nawierzchni asfaltowej i pow. 7 171,76m² wraz z kanalizacją deszczową, roboty wykończeniowe, wykonanie chodnika o dł. 1787,10 mb (pow. 2 615,52 m²), ścieżki rowerowej o dł. 893,55 mb (pow. 1.698,86 m²) z betonowej kostki brukowej, wykonanie zjazdów zatoki autobusowej,
- Budowa ulicy Jana Kochanowskiego w Lucynowie Dużym - Wykonanie jezdni głównej dł. 148,79 mb (pow. 718 m²) o nawierzchni z kostki brukowej, wykonanie zjazdów, roboty wykończeniowe,
- Opracowanie bazy danych indywidualnych źródeł ciepła o przeprowadzenie inwentaryzacji indywidualnych źródeł ciepła na terenie gminy Wyszaków,
- Kampanie promocyjno-edukacyjne w social mediach,
- Ekspertyza dębu szypułkowego w związku z pożarem w sąsiedztwie drzewa na terenie działki nr ew. 213/2 w miejscowości Drogoszewo,
- Pielęgnacja pomnika przyrody po pożarze na terenie działki nr ew. 213/2 w miejscowości Drogoszewo,
- Pielęgnacja dębu szypułkowego na działce nr ew. 212/4 w miejscowości Drogoszewo,
- Ustanowienie pomnika przyrody w miejscowości Leszczydół-Nowiny,
- Inwentaryzacja pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy Wyszaków,
- Ustanowienie pomników przyrody na terenie miasta Wyszaków,
- Pielęgnacja pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy Wyszaków.

4. Charakterystyka gminy

4.1. Położenie administracyjne

Gmina Wyszaków jest gminą miejsko-wiejską położoną w województwie mazowieckim, powiecie wyszkowskim. Siedzibą gminy jest miasto Wyszaków. Jej obszar zamieszkuje 39 251 osób⁴. Najbliższym dużym ośrodkiem miejskim jest Warszawa, oddalona od gminy Wyszaków o ok. 60 km.

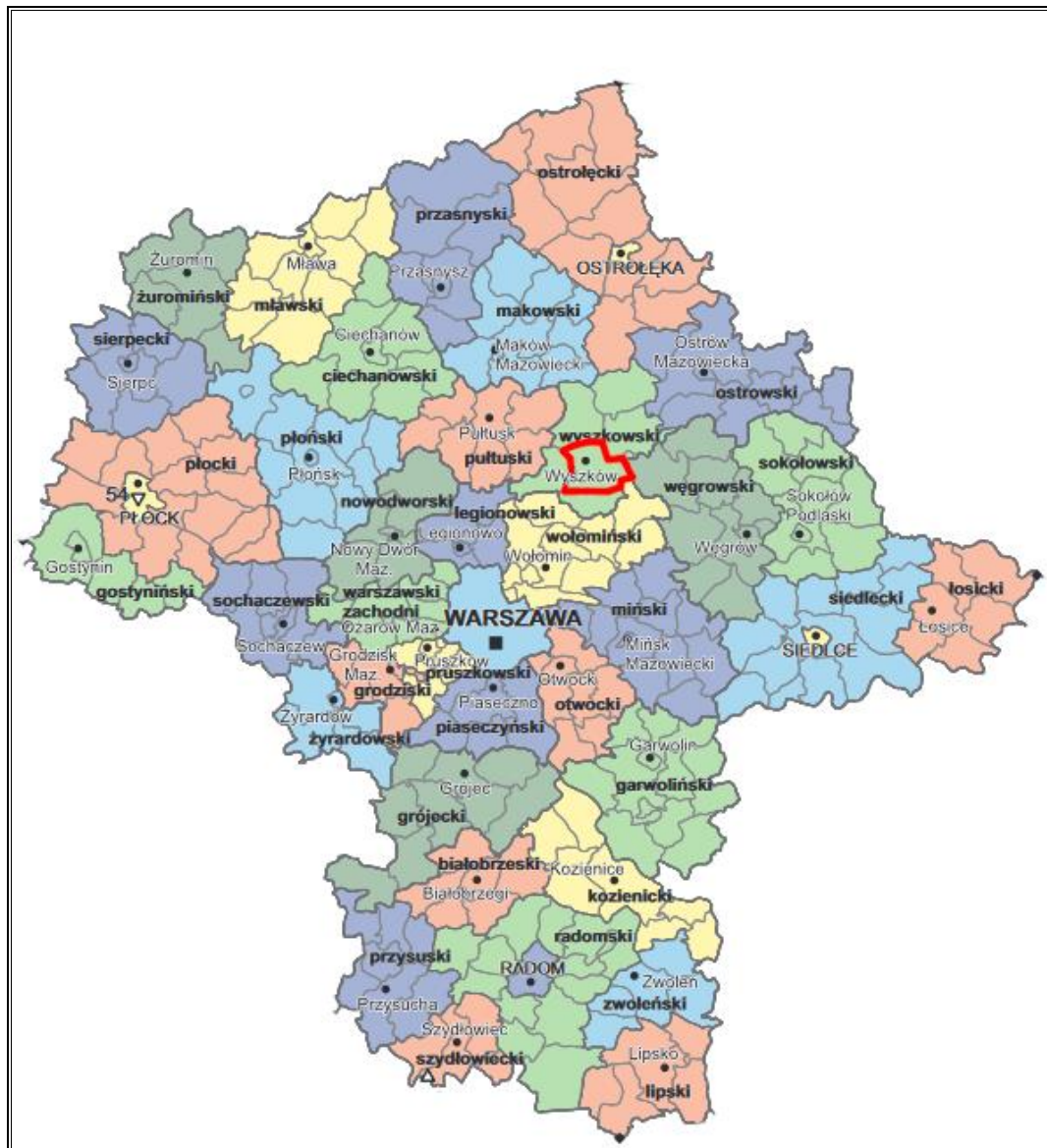
Gmina Wyszaków graniczy z:

- gminą wiejską Brańszczyk (województwo mazowieckie, powiat wyszkowski),
- gminą miejsko-wiejską Łochów (województwo mazowieckie, powiat węgrowski),
- gminą miejsko-wiejską Jadów (województwo mazowieckie, powiat wołomiński),

⁴ Raport o stanie Gminy Wyszaków za 2023 rok.

- gminą wiejską Zabrodzie (województwo mazowieckie, powiat wyszkowski),
- gminą wiejską Somianka (województwo mazowieckie, powiat wyszkowski),
- gminą wiejską Rząśnik (województwo mazowieckie, powiat wyszkowski).

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Wyszków na tle województwa mazowieckiego i powiatu wyszkowskiego

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2023

4.2. Położenie geograficzne

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski terytorium gminy Wyszków położone jest na obszarze mezoregionów: Międzyrzecze Łomżyńskie oraz Dolina Dolnego Bugu.

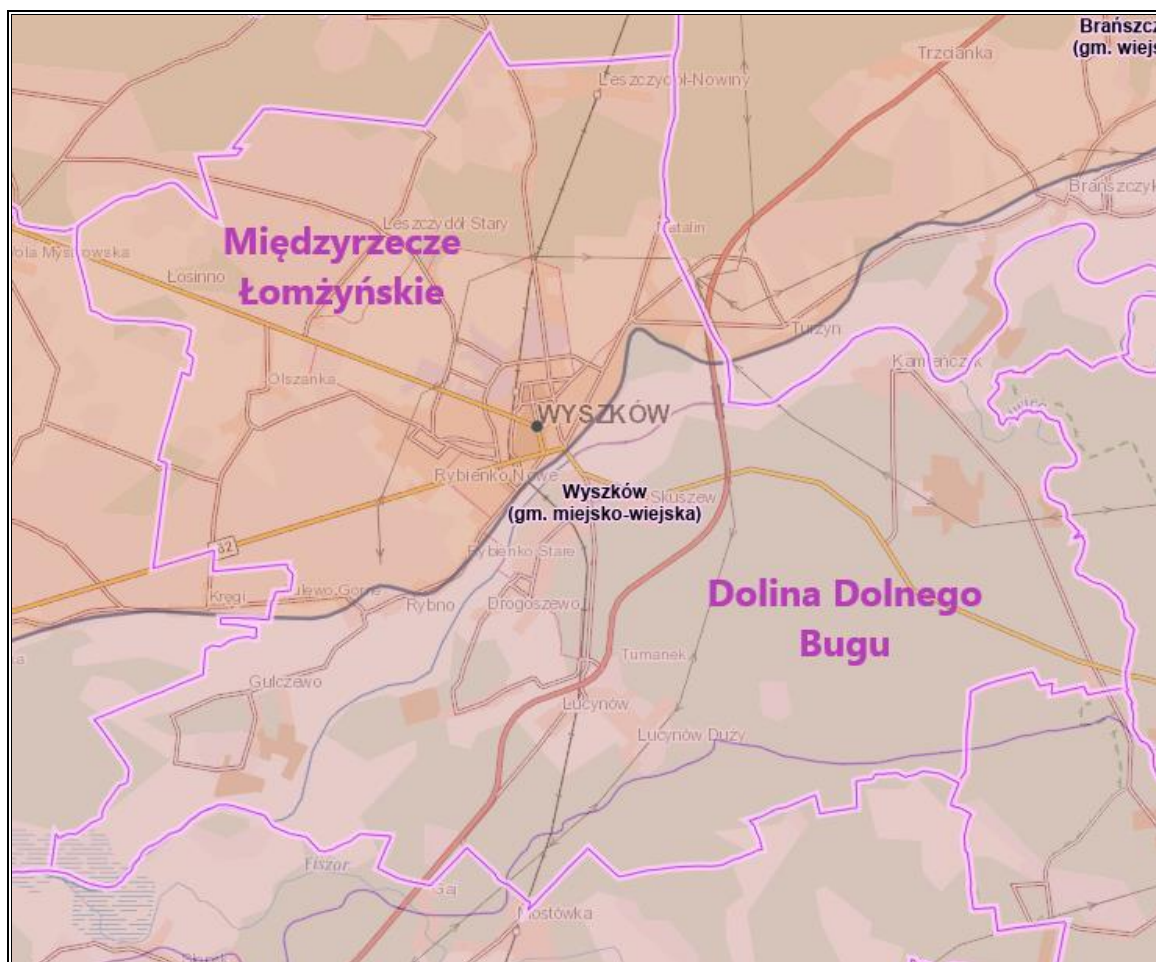
Tabela 1. Położenie gminy Wyszków wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski

Wyszczególnienie	Gmina Wyszków	
Megaregion	Pozaalpejska Europa Środkowa	
Prowincja	Niż Środkowoeuropejski	
Podprowincja	Niziny Środkowopolskie	
Makroregion	Nizina Północnomazowiecka	Nizina Środkowomazowiecka
Mezoregion	Międzyrzecze Łomżyńskie	Dolina Dolnego Bugu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Geologia; <https://geologia.pgi.gov.pl/> (dostęp: 03.07.2024 r.)

Położenie gminy Wyszków wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Wyszków

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/> (dostęp: 03.07.2024 r.)

4.3. Zagospodarowanie przestrzenne

Gmina Wyszaków posiada znaczące różnice w zagospodarowaniu terenów po obu stronach rzeki Bug. Prawa strona gminy obejmuje miasto Wyszaków oraz otaczające je tereny rolnicze, z niewielką ilością lasów i zadrzewień (wyjątek stanowi Puszcza Biała na północ od miasta). Zabudowa mieszkaniowo-zagrodowa jest tam usytuowana głównie wzdłuż dróg. Lewa strona gminy jest zdominowana przez Puszcę Kamieniecką, a pozostałe tereny to mieszanka gruntów rolnych, leśnych oraz zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej i letniskowej. Łącznikiem między obiema częściami gminy jest rzeka Bug, otoczona łąkami, pastwiskami i zielenią nadwodną

Użytki rolne (w tym grunty orne, sady, łąki i pastwiska) stanowią około 50% powierzchni gminy, a lasy i grunty leśne obejmują około 30 %. Najbardziej zurbanizowaną częścią gminy jest miasto Wyszaków, gdzie rzeka Bug, tory kolejowe oraz dwie trasy tranzytowe tworzą silne bariery przestrzenne. Funkcjonalne śródmieście znajduje się na prawym brzegu miasta, na wschód od torów kolejowych, gdzie zlokalizowane są urzędy, instytucje oraz obiekty kultury i handlu. Zabudowa usługowa jest rozproszona i miasto nie ma wyraźnie wyodrębnionego centrum. Po lewej stronie torów rozwija się zabudowa mieszkaniowa jedno- i wielorodzinną, również z rozproszoną zabudową usługową (oświata, zdrowie). Na północy miasta znajdują się tereny przemysłowe, natomiast na południu, po lewej stronie Bugu, jest dzielnica willowa. Zielone tereny rekreacyjne obejmują park miejski oraz łąki nad Bugiem, choć potencjał miasta nad rzeką Bug nie jest w pełni wykorzystany. Odpowiednie zagospodarowanie rekreacyjno-usługowe mogłoby zintegrować miasto z rzeką i poprawić jego ekspozycję od strony rzeki. Inne większe skupiska zabudowy mieszkaniowej znajdują się w miejscowościach Skuszew i Kamieńczyk, natomiast największe skupiska zabudowy letniskowej są we wsiach Gulczewo, Deskurów i Kamieńczyk⁵.

⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wyszaków przyjęte uchwałą nr XXVIII/280/16 z dnia 27 października 2016 r.

4.4. Infrastruktura techniczna

4.4.1. Transport

4.4.1.1. Drogi

Układ komunikacyjny stanowi szkielet układu przestrzennego obszaru gminy. Gęstość sieci, stan techniczny i relacje stanowią o możliwościach rozwojowych danego obszaru. Sieć dróg publicznych na terenie gminy Wyszaków tworzą:

- droga ekspresowa S8 relacji Kłodzko-Choroszcz (trasa europejska E67 łącząca Europę Środkową z Finlandią),
- droga krajowa nr 62 relacji Strzelno – Siemiatycze (na odcinku Wyszogród-Wyszaków pełni funkcję Tranzytowej Obwodnicy Warszawy),
- droga wojewódzka nr 618 relacji Wyszaków – Gołymin-Ośrodek,
- drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne.

Długość dróg gminnych wynosi 155,087 km⁶.

⁶ Urząd Miejski w Wyszakowie, stan na dzień 31.12.2023 r.

Ruch samochodowy ma istotny wpływ na zanieczyszczenie powietrza oraz generowanie hałasu. Spaliny wydostające się z układu wydechowego pojazdów zawierają szkodliwe substancje chemiczne, które przyczyniają się do smogu oraz kwaśnych deszczów. Zanieczyszczenia powietrza mogą prowadzić do chorób układu oddechowego, problemów kardiologicznych oraz innych schorzeń zdrowotnych u ludzi. Ponadto, ruch samochodowy generuje znaczne ilości hałasu. Hałas drogowy ma negatywny wpływ na komfort życia mieszkańców, prowadząc do stresu, problemów ze snem oraz innych dolegliwości zdrowotnych. Modernizacje dróg, promowanie zrównoważonych form transportu oraz wdrażanie technologii czystych i cichych pojazdów są kluczowe dla zmniejszenia wpływu ruchu drogowego na zanieczyszczenie powietrza i hałas.

4.4.1.2. Drogi dla rowerów

Długość dróg dla rowerów na terenie gminy Wyszaków wynosi 40,8 km⁷ (dane z 2022 r.), przy czym długość ścieżek rowerowych wzdłuż dróg stanowiących własność Gminy Wyszaków to 29,48 km (stan na dzień 31.12.2023 r.).

4.4.1.3. Kolej i lotnictwo

W obrębie gminy Wyszaków, w mieście Wyszakowie zlokalizowana jest stacja kolejowa. Ponadto na jej terenie są 3 przystanki kolejowe w miejscowościach: Lucynów, Rybienko oraz Leszczydół. Linią kolejową przebiegającą przez gminę jest linia nr 29 relacji Tłuszcz – Ostrołęka⁸.

Przy szpitalu w miejscowości Wyszaków zlokalizowane jest lądowisko, co może być przyczyną hałasu dla budynków zlokalizowanych w pobliżu. Natomiast na terenie gminy Wyszaków nie ma lotnisk, najbliższe lotniska to: Mazowiecki Port Lotniczy Warszawa-Modlin (ok. 56 km) oraz Lotnisko Chopina Warszawa (ok. 69 km).

4.4.2. Infrastruktura zaopatrzenia w ciepło

Na terenie miasta Wyszaków częściowo funkcjonuje sieć ciepłownicza. Długość sieci ciepłowniczej w latach 2019-2023 na terenie gminy Wyszaków przedstawiono w poniższej tabeli.

⁷ Bank Danych Lokalnych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/> (dostęp: 04.07.2024 r.)

⁸ <https://www.bazakolejowa.pl/index.php?dzial=linie&id=314&okno=przebieg> (dostęp: 04.07.2024 r.)

Tabela 2. Długość sieci ciepłowniczej w latach 2019-2023 na terenie gminy Wyszaków

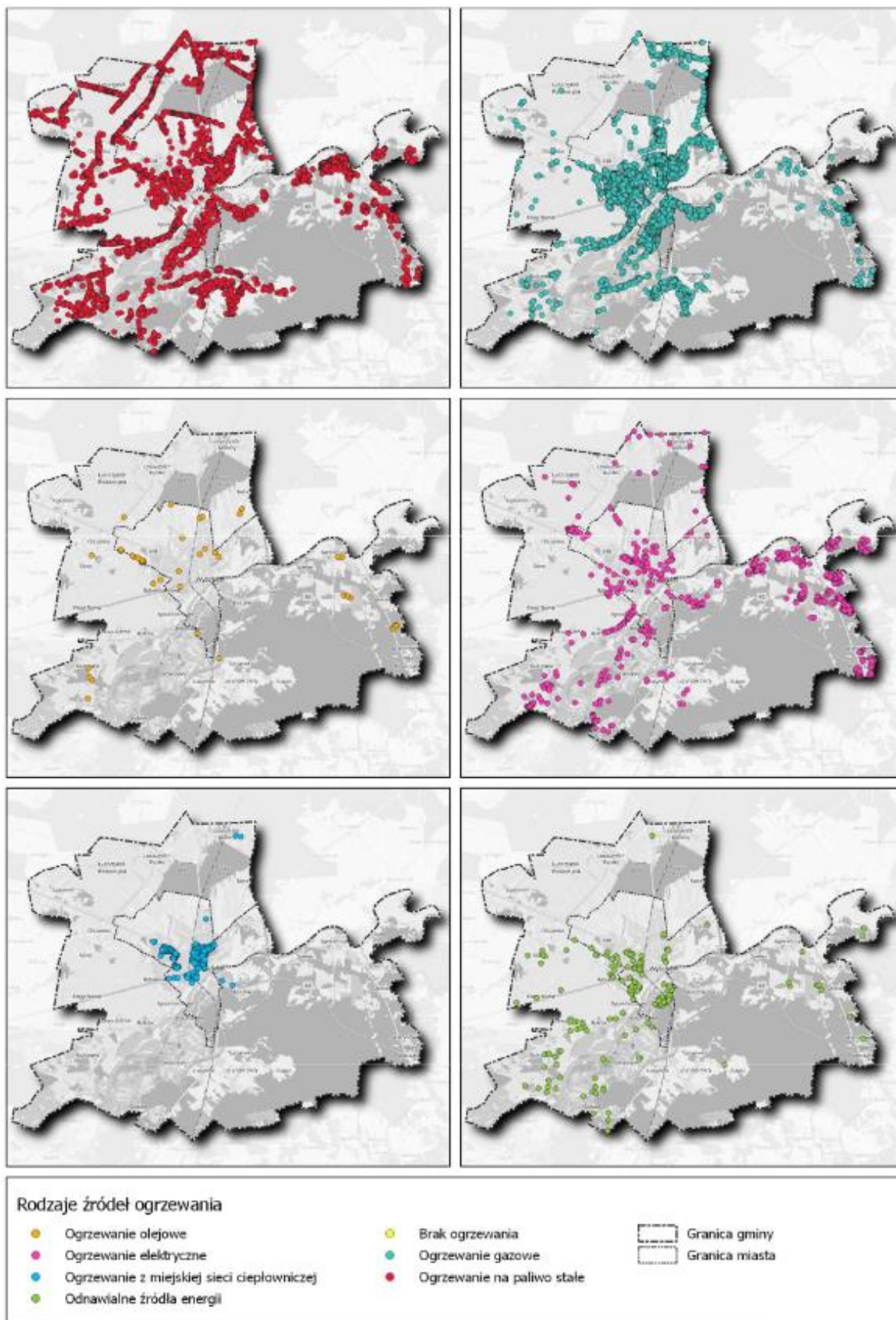
Rok	2019	2020	2021	2022	2023
Sieć w technologii kanałowej w km	18,468	18,468	18,468	18,468	18,374
Sieć w technologii preizolowanej w km	9,978	10,359	10,696	11,123	11,288
Łącznie w km	28,446	28,827	29,164	29,591	29,662

Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie

Produkcją ciepła, jego przesyłaniem i dystrybucją zajmuje się Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Wyszakowie. Przedsiębiorstwo wytwarza ciepło w ciepłowni miejskiej zlokalizowanej w Wyszakowie przy ul. Przemysłowej 4, w zespole kogeneracyjnym opalanym biomasą (zrębka drzewna) i dwóch kotłach wodnych WR-25 z paleniskami rusztowymi opalanymi miałem węglowym. Moc źródła ciepła zainstalowana i dysponowana wynosi 43,7 MW, roczna produkcja ciepła wynosi ok. 300 000 GJ10.

W Gminie Wyszaków najwięcej budynków korzysta z ogrzewania gazowego oraz ogrzewania na paliwo stałe. Zdecydowaną przewagę w urządzeniach na paliwo stałe stanowią kotły pozaklasowe. Część z nich to również kotły klasy 3, klasy 4 i klasy 5.

Rysunek 4. Rozmieszczenie źródeł ogrzewania na terenie gminy Wyszaków

Źródło: Program Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE) dla Gminy Wyszaków przyjęty uchwałą nr LVI/631/23 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 30 marca 2023 r.

4.4.3. Infrastruktura zaopatrzenia w energię elektryczną

Energia elektryczna dostarczana jest do wszystkich potencjalnych odbiorców w ilości i jakości zgodnej z umowami zawartymi z jej dystrybutorami, to znaczy PGE Dystrybucja S.A. Gmina Wyszków zasilana jest z dwóch stacji 110/15 kV: „Wyszków 1” i „Wyszków 2”. Stacja „Wyszków 2” zlokalizowana jest na terenie miasta, przy ulicy Pułtuskiej, w rejonie skrzyżowania z ulicą Sikorskiego. Wyposażona jest w dwa transformatory o mocy 16 MVA każdy. Jest głównym źródłem zasilania miasta. Powiązana jest za pomocą jednotorowych linii napowietrznych 110 kV ze stacjami „Wyszków 1” i „Ostrołęka”. Stacja „Wyszków 1” zlokalizowana jest w bezpośredniej bliskości północno-wschodniej granicy gminy, tuż za jej granicą, w miejscowości Turzyn w gminie Brańszczyk. Jest to stacja węzłowa, powiązana za pomocą jednotorowych linii napowietrznych 110 kV ze stacją 220/110 kV „Ostrołęka” oraz z węzłowymi stacjami 110/15 kV „Wołomin 1” i „Małkinia”. Stacja wyposażona jest w dwa transformatory 110/15 kV o mocy 10 MVA każdy. Obie stacje posiadają znaczne zapasy mocy i możliwość wymiany transformatorów na jednostki 25 MVA⁹.

Energia elektryczna z dwóch w/w stacji elektroenergetycznych za pomocą rozległej sieci zasilająco-rozdzielczej 15 kV. Sieć ta składa się głównie z linii napowietrznych i słupowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV, choć na terenie ta istnieje szereg linii kablowych zasilających wewnętrzne, miejskie stacje słupowe 15/0,4 kV¹⁰.

Przez teren gminy przechodzą jednotorowe linie napowietrzne 110 kV wyprowadzone ze stacji 110/15 kV „Wyszków 1” w następujących kierunkach:

- st. 110/15 kV „Wyszków 2” – st. 110/15 kV „Przetycz”,
- st. 110/15 kV „Radzymin”,
- st. 110/15 kV „Baczki”¹¹.

We wschodniej części gminy w rejonie kolonii Rafa (części wsi Kamieńczyk) przechodzi tranzytem jednotorowa linia napowietrzna 220 kV „Miłosna” – „Ostrołęka”. Linia ta jest fragmentem krajowego systemu energetycznego i jest własnością Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A.¹²

⁹ *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wyszków* przyjęty uchwałą nr XIII/129/19 Rady Miejskiej w Wyszkanie z dnia 26 września 2019 r.

¹⁰ *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wyszków* przyjęty uchwałą nr XIII/129/19 Rady Miejskiej w Wyszkanie z dnia 26 września 2019 r.

¹¹ *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wyszków* przyjęty uchwałą nr XIII/129/19 Rady Miejskiej w Wyszkanie z dnia 26 września 2019 r.

¹² *Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wyszków* przyjęty uchwałą nr XIII/129/19 Rady Miejskiej w Wyszkanie z dnia 26 września 2019 r.

Rysunek 5. Linia najwyższego napięcia przebiegająca przez teren gminy Wyszków

Legenda:

 - linia najwyższego napięcia

Źródło: https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/lmgp_2.html (dostęp: 04.07.2024 r.)

4.4.4. Infrastruktura zaopatrzenia w gaz

Stopień gazyfikacji gminy Wyszków wynosi 40,40%. Miejscowościami, w których występuje sieć gazowa, są: Wyszków, Deskurów, Drogoszewo, Gulczewo, Leszczydół Stary, Leszczydół-Nowiny, Leszczydół-Pustki, Lucynów, Lucynów Duży, Natalin, Rybienko Nowe, Rybienko Stare, Rybno, Skuszew, Tulewo, Tumanek¹³.

Przez teren gminy Wyszków nie przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia.

¹³ https://www.psgaz.pl/mapasystemu/PSG_data/index_2502.html (dostęp: 04.07.2024 r.)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Długość czynnej sieci dystrybucyjnej w latach 2018-2022 na terenie gminy Wyszaków wzrosła o 53 033 m, tj. 33,71%.

Tabela 3. Długość czynnej sieci gazowej na terenie gminy Wyszaków w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Długość czynnej sieci dystrybucyjnej [m]	157 304	164 498	169 688	195 911	210 337

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS (stan na 04.07.2024 r.)

5. Ocena stanu środowiska

5.1. Obszary przyszłej interwencji

5.1.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

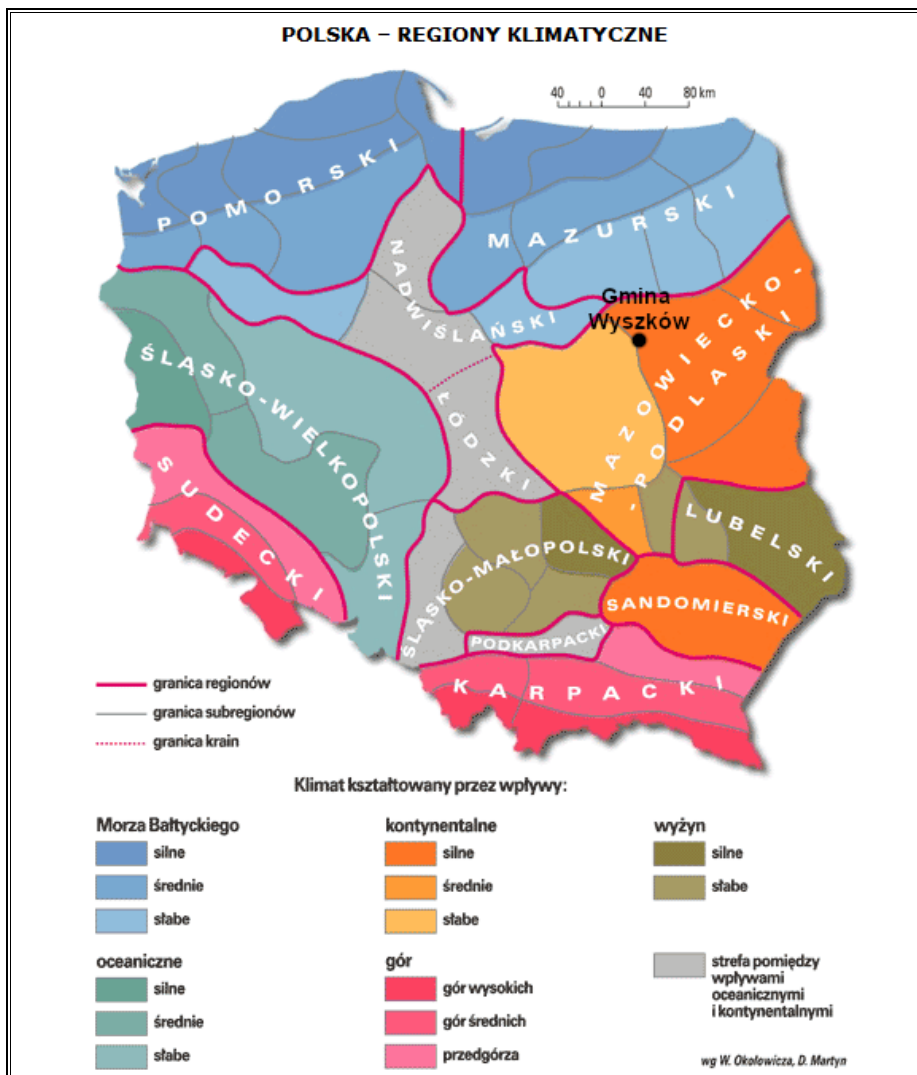
5.1.1.1 Klimat

Gmina Wyszaków, zgodnie z regionalizacją klimatyczną wg W. Okołowicza i D. Martyn, znajduje się w obrębie zaliczanym do mazowiecko-podlaskiej dzielnicy klimatycznej. Klimat na tym obszarze kształtowany jest przez silne wpływy kontynentalne. Średnioroczna temperatura w obrębie gminy Wyszaków wynosi ok. 8-9°C. Roczna suma opadów na tym terenie waha się w granicach 550-600 mm. Usłonecznienie natomiast wynosi ok. 1 800 h¹⁴. Okres wegetacyjny, tj. liczba dni ze średnią dobową temperaturą powyżej 5°C wynosi 215-220 dni¹⁵.

¹⁴ <https://klimat.imgw.pl/> (dostęp: 04.07.2024 r.)

¹⁵ <https://zpe.gov.pl/a/przeczytaj/D1HSjTFmV> (dostęp: 04.07.2024 r.)

Rysunek 6. Regiony klimatyczne Polski według W. Okołowicza i D. Martyn

Źródło: <http://www.wiking.edu.pl> (dostęp: 04.07.2024 r.)

Zagrożenie upałami dla Wyszakowa oceniane jest obecnie na poziomie niskim, zagrożenie suszami na poziomie wysokim, natomiast zagrożenie opadami na poziomie bardzo niskim¹⁶.

Rada Miejska w Wyszakowie uchwałą nr LIX/665/23 przyjęła Miejski Plan Adaptacji do Zmian Klimatu dla Wyszakowa do roku 2030 z perspektywą do roku 2050. Wyszaków dążyć będzie do spełnienia następującej wizji w obliczu zmian klimatu: Wyszaków miastem nowoczesnych rozwiązań w zakresie ochrony i rozwoju kapitału społecznego, kulturowego, gospodarczego i przyrodniczego, zapewniającego bezpieczeństwo w warunkach zmieniającego się klimatu. Realizację tej wizji zapewni Miejski Plan Adaptacji Wyszakowa do zmian klimatu, w ramach którego zamierza się osiągnąć cel strategiczny i cele szczegółowe. Ich realizacja przyczyni się do przygotowania miasta, jak i mieszkańców do zmieniającego się klimatu. Przyjmuje się

¹⁶ Mapa drogowa transformacji miasta w kierunku neutralności i odporności klimatycznej.

następujący cel strategiczny: Skuteczna adaptacja miasta do zmian klimatu w celu utrzymania zrównoważonego rozwoju oraz zapewnienia bezpieczeństwa jego mieszkańców.

Na terenie gminy Wyszaków realizowane jest zadanie „Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do ich skutków w Wyszakowie”, którego głównym celem jest zwiększenie zdolności społeczności lokalnych do ograniczania emisji i adaptacji do zmian klimatu. Gmina Wyszaków pozyskała na ten cel blisko 6 mln z Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014-2021, tzw. środków norweskich. Dzięki temu projektowi miasto zyskało:

1. Nowe, energooszczędne oświetlenie uliczne na terenie całego miasta (wymiana ponad 3000 istniejących opraw oświetlenia ulicznego);
2. Nowe formy zieleni w mieście:
 - parki kieszonkowe (przy ul. Sowińskiego, przy SP 3, przy SP 5 – z ogrodem deszczowym),
 - zielony przystanek przy Parku Karola Ferdynanda Wazy,
 - zielone ściany na terenie cmentarza komunalnego i na os. przy ul. 1 Maja,
3. Zagospodarowanie kolejnych, 8 terenów zieleni (zieleni przyuliczna przy ul. H. Sienkiewicza, na os. przy ul. 1 Maja, na os. przy ul. Prostej, przy WOK Hutnik, na os. przy ul. Kościuszki, na os. przy ul. Łącznej, na cmentarzu komunalnym, na terenie Przedszkola Integracyjnego nr 4);
4. Montaż przy budynkach gminnych placówek oświatowych pojemników na wodę opadową;
5. Pasy ruchu dla rowerów na ul. Warszawskiej (Wyszaków – Tumanek), na ul. Sowińskiego;
6. Infrastruktura rowerowa – parking dla rowerów, wiaty i stojaki rowerowe.

Podstawą działań realizowanych w ramach przedmiotowego projektu są jednak działania edukacyjne, mające na celu zwrócenie uwagi na aspekty związane z zachodzącymi zmianami klimatu i ich skutkami.

Projekt poza rozbudowaną kampanią merytoryczną w mediach tradycyjnych i w Internecie – opartą na czterech blokach tematycznych: zielona infrastruktura, błękitna infrastruktura, niska emisja, efektywność energetyczna - przewiduje szereg różnorodnych działań edukacyjnych:

- dedykowana strona internetowa z informacjami o projekcie oraz związanych ze zmianami klimatu,
- pakiet konkursów tematycznych skierowanych do różnych grup wiekowych,
- warsztaty i szkolenia,
- opracowanie materiałów edukacyjnych,
- zapoznanie się z dobrymi praktykami naszych Partnerów tj. Norwegian Institute of Bioeconomy Research (NIBIO) oraz Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie,

— możliwość skorzystania z porad specjalistów.

5.1.1.2 Jakość powietrza

Proces rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w atmosferze jest bardzo skomplikowany i nie zawsze w sposób właściwy można określić strefy skażenia. Jest jednak pewne, że jakość powietrza w jednym rejonie jest ściśle uzależniona od zanieczyszczeń na innych obszarach. Zanieczyszczenia bowiem, w określonych warunkach transportowane są na dalekie odległości, wpływając bezpośrednio na stan jakości powietrza na tych terenach (duży udział w ogólnym tle zanieczyszczeń).

Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza pochodzenia antropogenicznego są:

- energetyka (kopalnie, szyby wiertnicze, paliwa kopalne),
- przemysł (przemysł ciężki, metalurgiczny, farmaceutyczny),
- komunikacja (transport lądowy i wodny),
- działalność komunalno-bytowa (paleniska domowe, kotłownie lokalne, gospodarstwa rolne, gromadzenie i utylizacja odpadów)¹⁷.

Jednym z największych źródeł zanieczyszczenia powietrza na terenie gminy jest tzw. „niska emisja”, czyli emisja pochodząca ze źródeł o wysokości nieprzekraczającej czterdziestu metrów wysokości. Zjawisko to jest obserwowalne na terenach zwartej zabudowy, charakteryzującej się brakiem możliwości przewietrzania. Elementem składowym „niskiej emisji” są zanieczyszczenia emitowane podczas ogrzewania budynków mieszkalnych. W budownictwie jednorodzinym, pomimo dużego zainteresowania ekologicznymi paliwami, wciąż wykorzystuje się głównie nieekologiczne paliwa stałe (węgiel). Zjawisko „niskiej emisji” nasila się szczególnie w okresie grzewczym, co może powodować wyraźne okresowe pogorszenie stanu sanitarnego powietrza na terenach zasiedlonych i w ich bezpośrednim sąsiedztwie. Ta sytuacja jest szczególnie uciążliwa także dla mieszkańców terenów o słabych warunkach przewietrzania.

Rzeczywista emisja zanieczyszczeń z jednego źródła może się różnić w zależności od:

- spalania węgla o różnej kaloryczności,
- opalania mieszkań drewnem,
- spalanie w domowych piecach części odpadów (szczególnie tworzyw sztucznych).

Kolejnym źródłem zanieczyszczeń powietrza na opisywanym terenie są środki komunikacyjne. Największe zanieczyszczenie powietrza substancjami pochodzącymi ze spalania paliw

¹⁷ Kraszewski D., Grzebińska D.; *Jesteś tym, czym oddychasz*, Kompendium wiedzy na temat niskiej emisji.

w silnikach pojazdów zdiagnozowano przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu, biegnących przez obszary o zwartej zabudowie. Główną przyczyną nadmiernej emisji zanieczyszczeń ze środków transportu jest przede wszystkim ich zły stan techniczny, nieodpowiednia eksploatacja, przestoje w ruchu spowodowane złą organizacją ruchu, a także zbyt mała przepustowość dróg lokalnych.

Na terenie gminy Wyszaków nie występuje ciężki przemysł, który mógłby przyczynić się do emisji zanieczyszczeń.

Sieć dróg w obszarze gminy Wyszaków, chociaż kluczowa dla komunikacji i rozwoju, może przyczyniać się do zanieczyszczeń powietrza poprzez emisję gazów i pyłów z pojazdów silnikowych. Intensywny ruch na drodze ekspresowej S8, drodze krajowej nr 62, drodze wojewódzkiej nr 618 i drogach lokalnych może generować duże ilości dwutlenku węgla, tlenków azotu, cząstek stałych oraz innych substancji szkodliwych dla zdrowia i środowiska.

W przypadku ogrzewania, stosowanie tradycyjnych kotłów węglowych i gazowych w lokalnych kotłowniach może być kolejnym źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza. Spalanie paliw kopalnych powoduje uwalnianie się do atmosfery substancji takich jak siarka, azot oraz pyły zawieszone, co negatywnie wpływa na jakość powietrza i zdrowie mieszkańców.

Stan jakości powietrza w województwie mazowieckim jest co roku oceniany na podstawie pomiarów prowadzonych na stacjach automatycznych i manualnych oraz wyników modelowania matematycznego. Województwo mazowieckie zostało podzielone na strefy podlegające ocenie stanu powietrza. Zgodnie z przyjętym podziałem, Gmina Wyszaków należy do strefy mazowieckiej.

Poniżej zestawiono wyniki klasyfikacji poszczególnych zanieczyszczeń w powietrzu. Dla potrzeb badań substancje, których poziom stężeń ma zostać zmierzony, zostały podzielone na 2 grupy: ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Substancje oceniane ze względu na ochronę zdrowia ludzi: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon troposferyczny (O₃), pył zawieszony PM₁₀, oraz zawarte w tym pyłe metale ciężkie (ołów, arsen, kadm, nikiel i benzo(a)piren), pył PM_{2,5}.

Substancje oceniane ze względu na ochronę roślin: dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x), ozon (O₃).

W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

1. Dla substancji, dla których określone są poziomy dopuszczalne lub docelowe:

- **klasa A** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych,
- **klasa C** – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Poziom dopuszczalny - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie, lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekraczany.

Poziom docelowy - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam, gdzie to możliwe w określonym czasie.

2. Dla substancji, dla których określone są poziomy celu długoterminowego:

- **klasa D1** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- **klasa D2** – stężenia ozonu i współczynnik AOT40 przekraczają poziom celu długoterminowego.

Poziom celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie - z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków - w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

3. Dla PM_{2,5}, dla którego określono poziom dopuszczalny dla fazy II:

- **klasa A1** – stężenia PM_{2,5} na terenie strefy nie przekraczają poziomu dopuszczalnego dla fazy II,
- **klasa C1** – stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II.

Poziom dopuszczalny faza II - poziom dopuszczalny określony dla fazy II jest to orientacyjna wartość dopuszczalna, która zostanie zweryfikowana przez Komisję Europejską w świetle dalszych informacji, w tym na temat skutków dla zdrowia i środowiska oraz wykonywalności technicznej. Od 1 stycznia 2020 r. poziom dopuszczalny dla fazy II do osiągnięcia to: 20 µg/m³.

W poniższych tabelach zestawiono wyniki klasyfikacji dla strefy mazowieckiej.

Tabela 4. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy													Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy	
		Kryterium – poziom dopuszczalny							Kryterium – poziom docelowy						Kryterium - poziom celu długoterminowego	
		SO ₂	NO ₂	PM10	PM2,5		Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃		
Faza I		Faza II														
Strefa mazowiecka	PL1404	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	A	A	A	A	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2023

Tabela 5. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Kod strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń dla obszaru całej strefy				Symbol klasy wynikowej dla ozonu dla obszaru całej strefy		
		Kryterium – poziom dopuszczalny				Kryterium - poziom docelowy		Kryterium - poziom celu długoterminowego
		SO ₂		NO _x				
Strefa mazowiecka	PL1404	A		A		A		D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim za rok 2023

Roczna ocena jakości powietrza w roku 2023 w strefie mazowieckiej wykazała przekroczenia następujących standardów imisyjnych:

- pod kątem ochrony zdrowia:
 - dla poziomu celu długoterminowego ozonu,
- pod kątem ochrony roślin:
 - dla poziomu celu długoterminowego ozonu.

Na terenie gminy nie ma zlokalizowanej stacji monitoringu jakości powietrza. Dla potrzeb dokonania rocznej oceny jakości powietrza za rok 2023 wykorzystano wyniki modelowania matematycznego jakości powietrza przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania.

W ocenie jakości powietrza za rok 2023, na terenie gminy Wyszaków (na obszarze miejskim oraz wiejskim), ze względu na ochronę zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin, w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i docelowych zanieczyszczeń, nie stwierdzono przekroczeń.

Wartości stężeń średniorocznych w roku kalendarzowym 2023 na terenie gminy Wyszaków (obszar miejski):

1. **NO₂** (nr CAS 10102-44-0):
Sa = 8 - 10 µg/m³
2. **SO₂** (nr CAS 7446-09-5):
Sa = 3 µg/m³
3. **Pył zawieszony PM₁₀**:
Sa = 17 - 20 µg/m³
4. **Pył zawieszony PM_{2,5}**:
Sa = 11 - 13 µg/m³
5. **Benzen** (nr CAS 71-43-2):
Sa = 1 µg/m³
6. **Ołów** (nr CAS 7439-92-1):
Sa = 0,004 µg/m³
7. **Benzo(a)piren** (nr CAS 50-32-8):
Sa = 0,44 – 1,2 ng/m³

Wartości stężeń średniorocznych w roku kalendarzowym 2023 na terenie gminy Wyszaków (obszar wiejski):

1. **NO₂** (nr CAS 10102-44-0):
Sa = 8 - 10 µg/m³

2. **SO₂** (nr CAS 7446-09-5):

$$Sa = 3 \mu\text{g}/\text{m}^3$$

3. **Pył zawieszony PM₁₀**:

$$Sa = 15 - 20 \mu\text{g}/\text{m}^3$$

4. **Pył zawieszony PM_{2,5}**:

$$Sa = 10 - 13 \mu\text{g}/\text{m}^3$$

5. **Benzen** (nr CAS 71-43-2):

$$Sa = 0,5 - 1 \mu\text{g}/\text{m}^3$$

6. **Ołów** (nr CAS 7439-92-1):

$$Sa = 0,002 - 0,004 \mu\text{g}/\text{m}^3$$

7. **Benzo(a)piren** (nr CAS 50-32-8):

$$Sa = 0,25 - 1,2 \text{ ng}/\text{m}^3$$

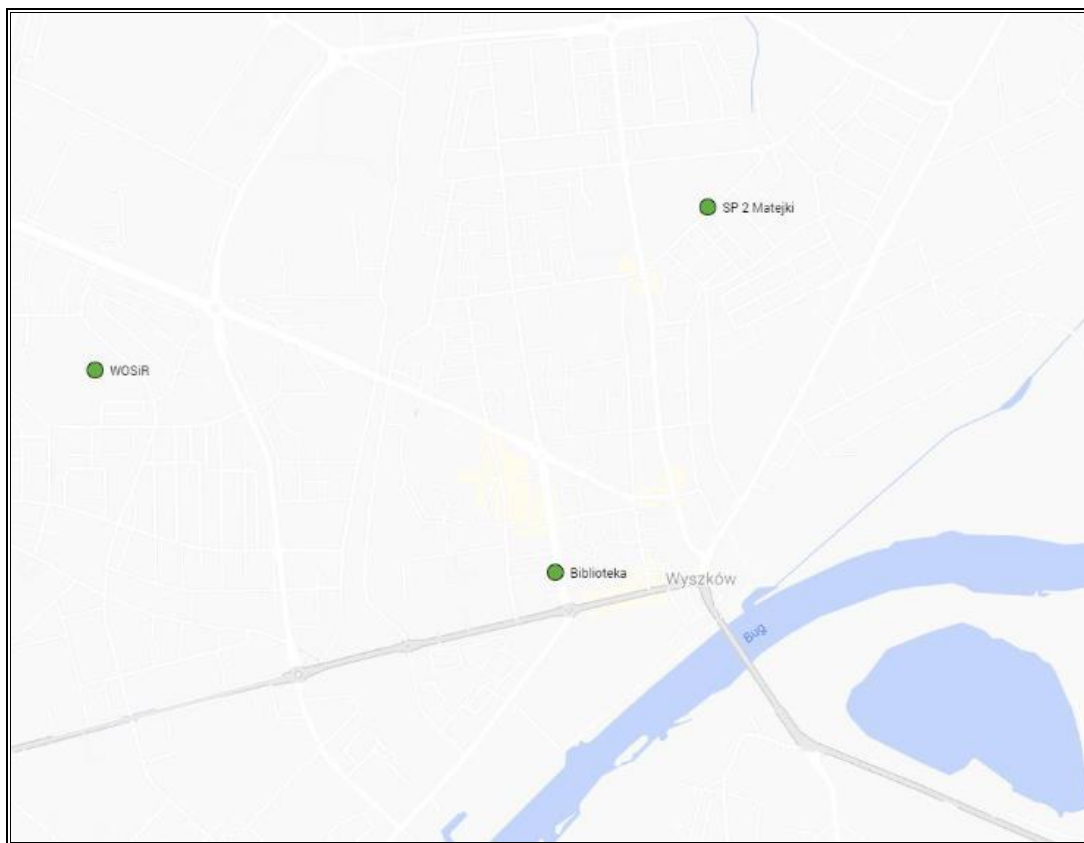
Na terenie gminy Wyszaków funkcjonuje jednak lokalny monitoring jakości powietrza oparty o 3 czujniki nisko kosztowe produkcji Syngeos. Pomiar obejmuje dwie frakcje pyłu zawieszzonego (PM₁₀, PM_{2,5}). Szczegóły dotyczące punktów pomiarowych, ich lokalizacji oraz zakresów pomiarowych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 6. Charakterystyka punktów pomiarowych lokalnego monitoringu jakości powietrza

<i>siec</i>	<i>nazwa</i>	<i>adres</i>	<i>szer</i>	<i>dl</i>	<i>zakres</i>	<i>uśrednianie</i>
SYNGEOS	SP 2 Matejki	Jana Matejki 5	52,602026	21,458674	PM10, PM2,5	S1h
SYNGEOS	Biblioteka	Gen. J. Sowińskiego 80	52,59305	21,452463	PM10, PM2,5	S1h
SYNGEOS	WOSiR	Geodetów 45	52,598023	21,433822	PM10, PM2,5	S1h

Źródło: Ocena jakości powietrza na podstawie dostępnych danych dla miasta Wyszaków – stworzenie lokalnego monitoringu jakości powietrza

Rysunek 7. Rozmieszczenie punktów pomiarowych lokalnego monitoringu jakości powietrza

Źródło: Ocena jakości powietrza na podstawie dostępnych danych dla miasta Wyszaków – stworzenie lokalnego monitoringu jakości powietrza

Spalanie złej jakości paliw powoduje wysoką emisję do powietrza substancji mających negatywny wpływ na zdrowie ludzi, a także na stan środowiska naturalnego. Dlatego na obszarze województwa wprowadzono uchwałę antysmogową, która została przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Mazowieckiego nr 162/17 z 24 października 2017 r. Podczas posiedzenia Sejmiku Województwa Mazowieckiego, 26 kwietnia 2022 r. radni przyjęli uchwałę nr 59/22 zmieniającą obowiązującą dotychczas uchwałę antysmogową. Uchwała antysmogowa województwa mazowieckiego określa instalacje, dla których wprowadza się ograniczenia lub zakazy. Uchwałę stosuje się do instalacji, w których następuje spalanie paliw w rozumieniu art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. 2024 poz. 266 ze zm.). Szczegóły uchwały antysmogowej są następujące:

- od 11 listopada 2017 r. można montować tylko kotły spełniające normy emisyjne zgodne z wymogami ekoprojektu (wynikającymi z treści rozporządzenia Komisji UE),
- od 1 lipca 2018 r. nie wolno spalać w kotłach, piecach i kominkach:
 - mułów i flotokonzentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem,
 - węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z jego wykorzystaniem,
 - węgla kamiennego w postaci sypkiej o uziarnieniu 0-3 mm,

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

- paliw zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20% (np. mokrego drewna),
- od 1 stycznia 2023 r.:
 - nie wolno używać kotłów na węgiel lub drewno nie spełniających wymogów dla klas 3,4 lub 5 według normy PN-EN 303-5:2012,
 - nie wolno eksploatować kotłów na paliwa stałe (w tym biomasę) w nowo budowanych budynkach, dla których wnioski o pozwolenie na budowę lub zgłoszenie zostały złożone po dniu 1 stycznia 2023 r., jeżeli istnieje techniczna możliwość podłączenia budynku do sieci ciepłowniczej, która znajduje się na terenie bezpośrednio przylegającym do działki inwestora na której znajduje się instalacja,
- od dnia 1 października 2023 r., w granicach administracyjnych m.st. Warszawy nie wolno stosować węgla kamiennego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- od 1 stycznia 2028 r.
 - nie wolno używać kotłów na węgiel lub drewno klasy 3 lub 4 według normy PN-EN 303-5:2012,
 - w granicach administracyjnych gmin wchodzących w skład powiatów: grodzkiego, legionowskiego, mińskiego, nowodworskiego, piaseczyńskiego, pruszkowskiego, otwockiego, warszawskiego zachodniego oraz wołomińskiego nie wolno stosować węgla kamiennego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla,
- użytkownicy kotłów klasy 5 wg normy PN-EN 303-5:2012 będą mogli z nich korzystać do końca ich żywotności, jeśli zostały zainstalowane przed 11 listopada 2017 r.,
- posiadacze kominków będą musieli wymienić je do końca 2022 roku na takie, które spełniają wymogi ekoprojektu, lub wyposażyć je w urządzenie ograniczające emisję pyłu do wartości określonych w ekoprojekcie,
- użytkownicy kotłów na węgiel, spełniających wymogi ekoprojektu, eksploatowanych w granicach powiatów znajdujących się w obszarze NUTS2 – warszawski stołeczny uruchomionych przed 1 czerwca 2022 r. będą mogli je eksploatować do końca ich żywotności¹⁸.

Z budżetu Gminy Wyszaków na realizację zadań w ramach „Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE) dla Gminy Wyszaków” są udzielane dotacje celowe (uchwała nr LXVIII/748/24 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 28 marca 2024 r.). Zadania te będą służyły ochronie środowiska poprzez dofinansowanie wymiany kotłów opalanych paliwem stałym na urządzenia

¹⁸ <https://www.powietrze.mazovia.pl/uchwala-antysmogowa/co-musisz-wiedziec-o-uchwale-antysmogowej> (dostęp: 20.06.2024 r.)

spełniające wymagania ekoprojektu w postaci kotłów zasilanych gazem, kotłów na biomasę, ogrzewania elektryczne lub pompy ciepła.

Gmina Wyszaków będzie jednym z partnerów projektu „Mazowsze bez Smogu” realizowanego w ramach FEM 2021-2027. Jego liderem jest natomiast Województwo Mazowieckie. Projekt ma na celu wsparcie jst we wdrażaniu Programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim. Zakłada on ograniczenie emisji i zmniejszenie stężeń: pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5, B(a)P oraz dwutlenku azotu. W zakresie projektu znajdują się poniższe działania:

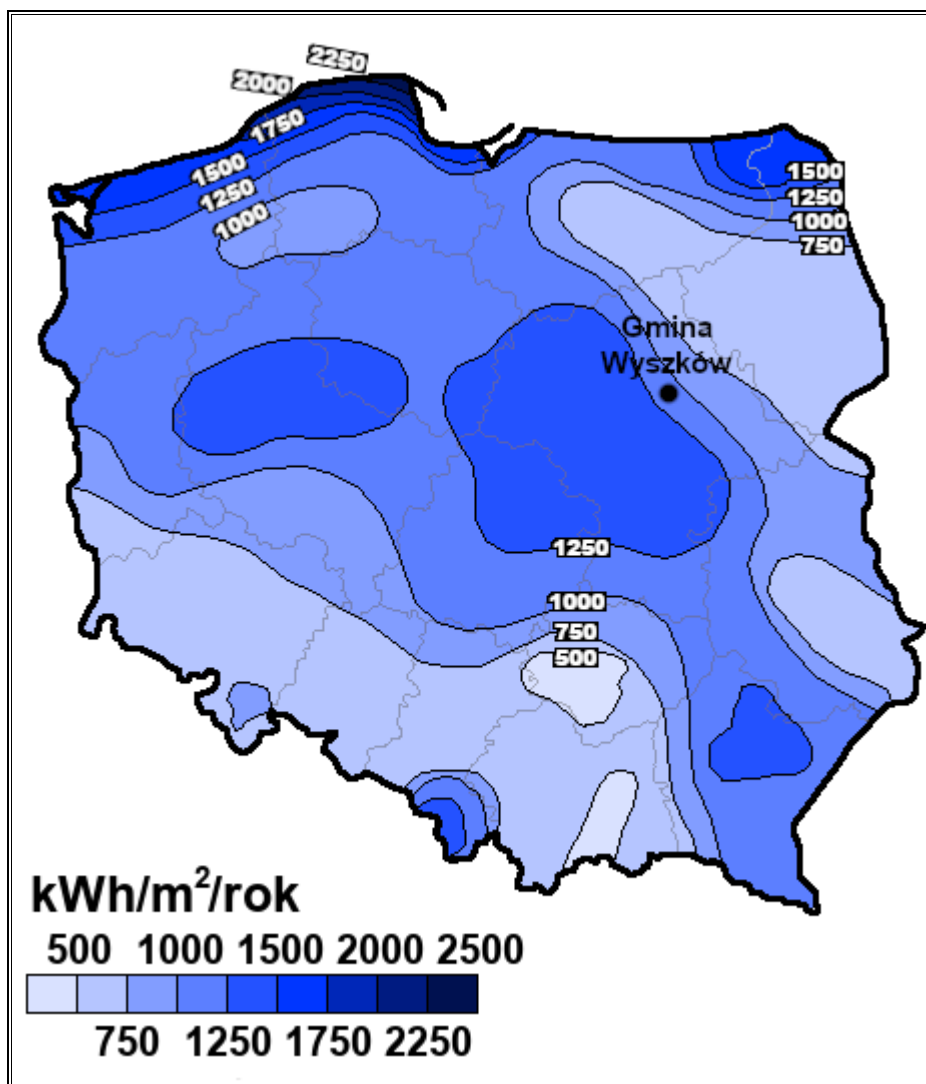
1. doradztwo energetyczne i ekologiczne - realizowane poprzez zatrudnienie ekodoradców (zadanie jst),
2. serwis internetowy wspierający procesy zarządzania jakością powietrza, obejmujący obszar całego województwa (zadanie Lidera),
3. edukacja ekologiczna – realizowana poprzez działania informacyjno-edukacyjne prowadzone na szczeblu wojewódzkim i lokalnym (zadanie jst i Lidera).

Odnawialne źródła energii

Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego, a w efekcie poprawa jakości powietrza może nastąpić także poprzez montaż instalacji odnawialnych źródeł energii. Odnawialnymi źródłami energii są odnawialne, niekopalne źródła energii obejmujące przede wszystkim energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię geotermalną, energię wodną oraz energię otrzymywaną z biomasy i biogazu. Efektywność pracy instalacji wykorzystujących energię odnawialną uzależniona jest jednak od potencjału wykorzystania poszczególnych źródeł i uwarunkowań obszaru, na którym zostaną zlokalizowane.

Gmina Wyszaków charakteryzuje się położeniem w strefie umiarkowanych wiatrów dla rozwoju energetyki wiatrowej. Poniższa mapa energii wiatru na wysokości 30 m nad poziomem gruntu wskazuje, iż energia wiatru na obszarze gminy wynosi ok. 1 000 - 1 250 kWh/m²/rok.

Rysunek 8. Położenie gminy Wyszków na mapie energii wiatru w kWh/m² na wysokości 30 m nad poziomem morza

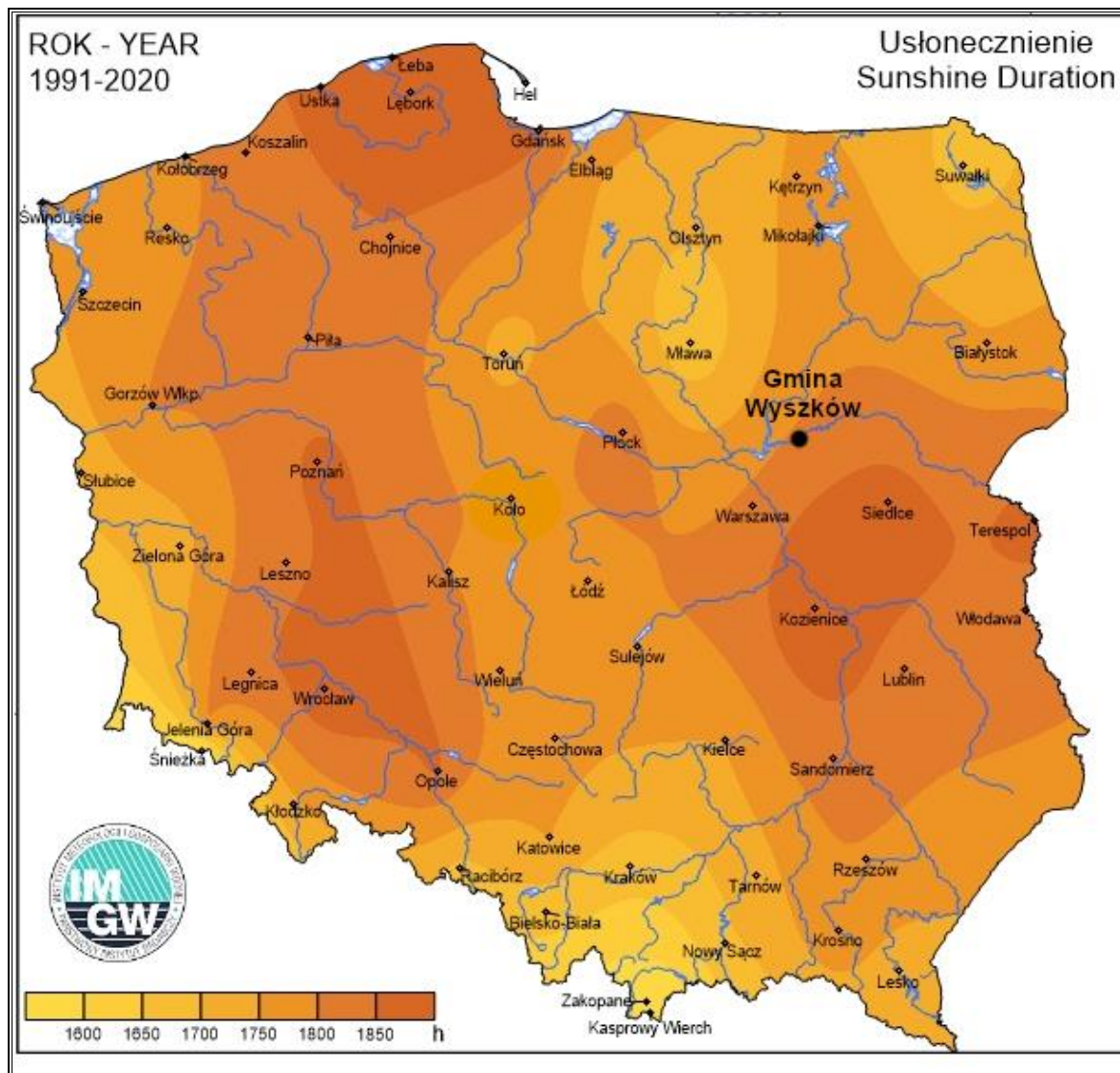

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Halina Lorenc, Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, Opracowanie 2001, Warszawa

Położenie gminy jest korzystne pod kątem rozwoju instalacji wykorzystujących energię słoneczną. Usłonecznienie w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) wynosi na obszarze gminy około 1 800 – 1 850 godzin i należy do dobrych w warunkach polskich. Oznacza to, że występuje tu potencjał do wykorzystania energii słonecznej na cele c.o. i c.w.u.

Położenie gminy Wyszków na mapie usłonecznienia na terenie Polski przedstawia poniższy rysunek.

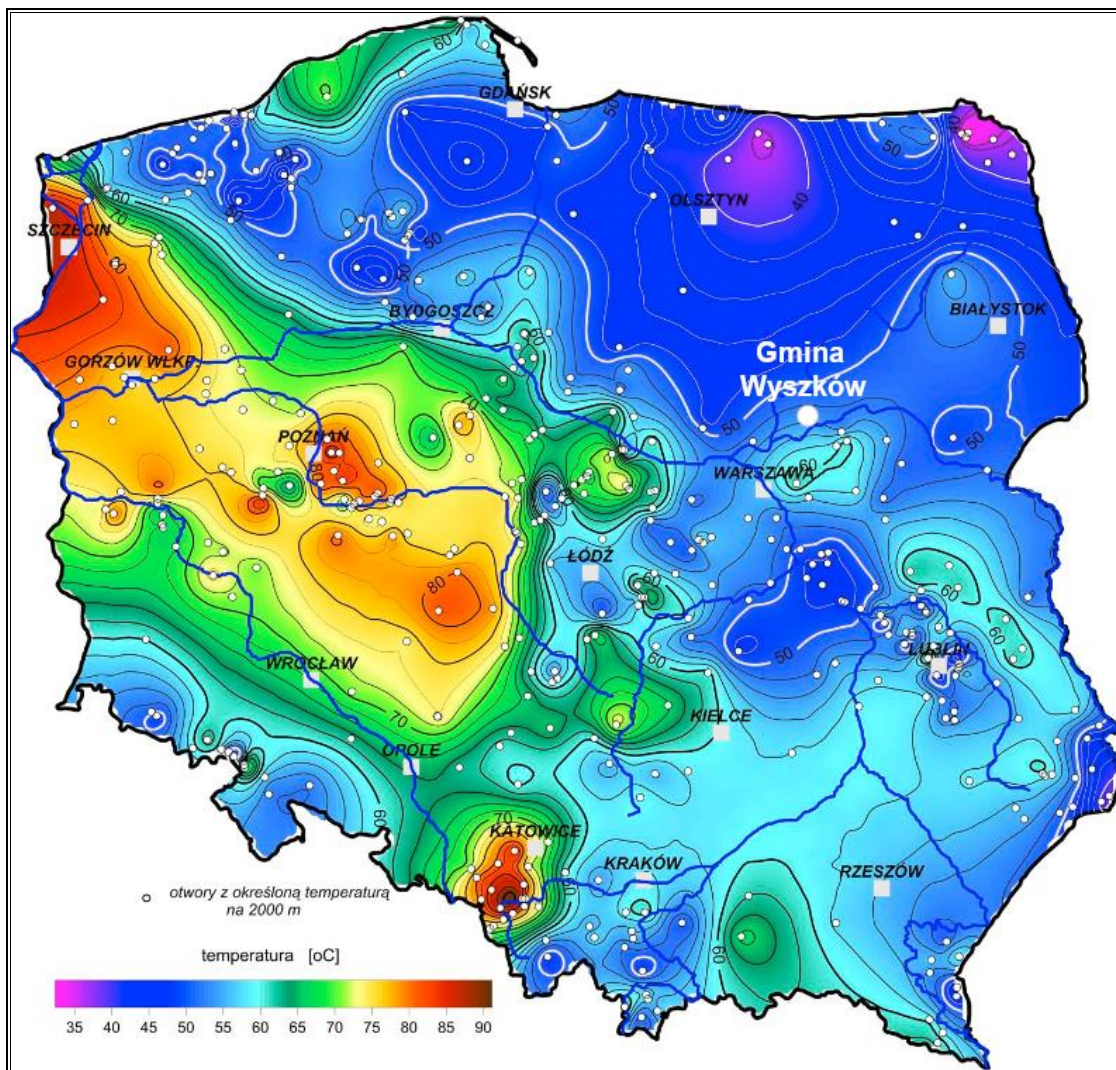
Rysunek 9. Położenie gminy Wyszaków na mapie usłonecznienie na terenie Polski

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - Państwowy Instytut Badawczy, <http://klimat.pogodynka.pl>

Temperatura wód geotermalnych zlokalizowanych na terytorium gminy Wyszaków na głębokości 2 000 m p.p.t. wynosi około 55°C. Uznaje się, że wydobycie wód geotermalnych jest opłacalne, gdy do głębokości 2 km temperatura osiąga 65°C. Należy jednak uwzględnić jeszcze inne czynniki determinujące opłacalność wydobycia – mineralizację, głębokość zalegania złoża czy wydajność eksploatacyjną.

Rysunek 10. Położenie gminy Wyszaków na mapie temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <http://www.pgi.gov.pl/> (dostęp: 04.07.2024 r.)

Do energii odnawialnej, poza wspomnianą energią wiatru, energią promieniowania słonecznego i energią geotermalną, zalicza się energię wodną oraz energię otrzymywaną z biomasy i biogazu. Teren gminy Wyszaków charakteryzuje się niskim potencjałem energetycznym cieków wodnych do lokalizacji instalacji wykorzystujących energię wody. Biomasa (np. w formie brykietu czy pelletu) może być wykorzystywana przez indywidualnych właścicieli nieruchomości na cele grzewcze. Staje się również możliwością dla tych, którzy posiadają grunty, gdzie ze względu na niską jakość gleb, nie opłaca się uprawiać roślin, ale można je wykorzystać pod uprawy roślin energetycznych, z których powstaje biomasa. Z kolei źródłem biogazu najczęściej są pozostałości z produkcji rolnej lub z oczyszczalni ścieków. Nie są one jednak wykorzystywane do produkcji biomasy ani biogazu na terenie gminy.

Poprawa jakości powietrza jest możliwa poprzez następujące działania:

- ograniczenie stosowania tradycyjnych paliw na rzecz niskoemisyjnych źródeł energii: gazowych, olejowych,
- wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii,
- wykonywanie termomodernizacji budynków,
- wprowadzanie zmian technologicznych w zakładach przemysłowych zmierzających do eliminacji lub ograniczenia emisji szkodliwych gazów i pyłów do atmosfery,
- wprowadzanie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż tras komunikacyjnych oraz w sąsiedztwie obiektów i urządzeń emitujących zanieczyszczenia.

5.1.1.3 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza.

Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — udzielanie dotacji celowych na realizację zadań w ramach „Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE) dla Gminy Wyszaków”, — partnerstwo w projekcie „Mazowsze bez Smogu”, — brak ciężkiego przemysłu na terenie gminy, który mógłby powodować zanieczyszczenia powietrza. 	<ul style="list-style-type: none"> — przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu pod kątem ochrony zdrowia oraz poziomu celu długoterminowego ozonu pod kątem ochrony roślin, — korzystanie z nieekologicznych paliw stałych do ogrzewania budynków.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — edukacja ekologiczna mieszkańców, — rozwój nowych technologii energetycznych, bazujących na odnawialnych źródłach energii, — realizacja założeń programu ochrony powietrza dla strefy mazowieckiej. 	<ul style="list-style-type: none"> — rosnące koszty inwestycji OZE, — wzrost cen nośników energii wykorzystywanych na cele grzewcze, — wzrost natężenia ruchu na szlakach komunikacyjnych, — zmiany klimatu.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.2. Zagrożenia hałasem

Przez hałas rozumie się dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16 000 Hz. Hałas jest zanieczyszczeniem środowiska przyrodniczego charakteryzującym się różnorodnością źródeł i powszechnością występowania. Głównym źródłem emisji hałasu w gminie Wyszaków są szlaki komunikacyjne:

- droga ekspresowa S8 relacji Kłodzko-Choroszcz (trasa europejska E67 łącząca Europę Środkową z Finlandią),

- droga krajowa nr 62 relacji Strzelno – Siemiatycze (na odcinku Wyszogród-Wyszaków pełni funkcję Tranzytowej Obwodnicy Warszawy),
- droga wojewódzka nr 618 relacji Wyszaków – Gołmin-Ośrodek.

Hałas stanowi zagrożenie dla zdrowia i ma wpływ na jakość życia mieszkańców, a także oddziałuje negatywnie na zwierzęta. Długotrwała ekspozycja na hałas może m.in. powodować znaczne zaburzenia snu, chorobę niedokrwienną serca, spadek koncentracji, czy rozdrażnienie.

Ochroną akustyczną objęte są określone rodzaje terenów, wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, wyróżnione ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (np. tereny zamieszkałe, rekreacyjne, szpitale). Ograniczenie emisji hałasu może nastąpić m.in. poprzez stosowanie środków technicznych, technologicznych lub organizacyjnych zmniejszających natężenie hałasu, ale również poprzez odpowiednie zapisy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące lokalizacji obiektów przemysłowych, zapewnienie odpowiednich odległości terenów przeznaczonych pod nową zabudowę lub stosowanie odpowiednich barier akustycznych. Istotnym działaniem w zakresie ograniczania natężania hałasu jest także monitoring.

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu określonych wskaźnikami oraz z uwzględnieniem pozostałych danych, w szczególności demograficznych oraz dotyczących sposobu zagospodarowania i użytkowania terenu. Oceny stanu akustycznego środowiska dokonuje się obowiązkowo co 5 lat dla:

- aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy,
- głównych dróg o natężeniu ruchu powyżej 3 milionów pojazdów w ciągu roku tj. ok. 8 200 poj./dobę,
- głównych linii kolejowych, po których rocznie przejeżdża ponad 30 000 pociągów,
- głównych portów lotniczych, na których odbywa się powyżej 50 000 operacji rocznie.

Standardy dotyczące klimatu akustycznego określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112). W rozporządzeniu zawarte są dopuszczalne poziomy hałasu dla poszczególnych rodzajów źródeł (dróg i linii kolejowych, linii elektroenergetycznych, startów, przelotów i lądowań statków powietrznych oraz pozostałych obiektów i grup źródeł hałasu), w odniesieniu do rodzaju terenów wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje.

Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w [dB]			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ²⁾ c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ²⁾ d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	65	56	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ³⁾	68	60	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 9. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
		$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	$L_{Aeq D}$ przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	$L_{Aeq N}$ przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali, domów opieki społecznej c) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży ¹⁾	55	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe ¹⁾ c) Tereny mieszkaniowo-usługowe d) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	60	50	50	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 10. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytym dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ²⁾	70	65	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 1 października 2012 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku

Tabela 11. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku powodowanego przez straty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długotrwały średni poziom dźwięku A w dB			
		Starty, lądowania i przeloty statków powietrznych		Linie elektroenergetyczne	
		L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Strefa ochronna „A” uzdrowska b) Tereny szpitali, domów opieki społecznej c) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	55	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej oraz zabudowy zagrodowej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe c) Tereny mieszkaniowo-usługowe d) Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ¹⁾	60	50	50	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów hałas w środowisku

Monitoring klimatu akustycznego realizowany jest zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r., uwzględniającą wymogi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE. Celem podsystemu monitoringu klimatu akustycznego jest gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji o stanie akustycznym środowiska. Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Działania te prowadzone są zarówno dla terenów objętych obowiązkiem sporządzania map strategicznych, jak i terenów pozostałych, na podstawie wyników pomiarów poziomów hałas lub innych metod oceny poziomu hałas. Wyniki pomiarów hałas w środowisku gromadzone są w systemie informatycznym Inspekcji Ochrony Środowiska, w bazie danych EHAŁAS. Dane obejmują 4 kategorie źródeł hałas: droga, linie szynowe, lotnisko oraz instalacje i zakłady przemysłowe.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

W 2023 roku na terenie gminy Wyszków przeprowadzono pomiary hałasu drogowego w 1 punkcie pomiarowym oraz pomiary hałasu przemysłowego w 3 punktach pomiarowych. Przekroczenie dopuszczalnych norm hałasu w środowisku wykazano w punkcie hałasu drogowego w miejscowości Ślubów przy ul. Wilczej 8. Przekroczenie wyniosło 2 dB dla pory pomiaru w nocy. Szczegóły dotyczące pomiaru hałasu drogowego i hałasu przemysłowego przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 12. Szczegóły dotyczące hałasu drogowego na terenie gminy Wyszków

Województwo	Powiat	Gmina	Miejscowość	Nazwa punktu pomiarowego	Współrz. pp WGS84 (dł. geogr.)	Współrz. pp WGS84 (szer. geogr.)	Czas odniesienia	Doba (data i czas)	Wynik pomiaru [dB]	Wartość dopuszczalna [dB]	Przedział niepewności U95 [dB]
mazowieckie	wyszkowski	Wyszków (gmina miejsko-wiejska)	Ślubów	Pp. nr 1 - Ślubów, ul. Wilcza 8	21,421889	52,531361	Dzień 16h	2023-04-06	59,1	61,0	1,5
mazowieckie	wyszkowski	Wyszków (gmina miejsko-wiejska)	Ślubów	Pp. nr 1 - Ślubów, ul. Wilcza 8	21,421889	52,531361	Noc 8h	2023-04-05	58,0	56,0	1,5

Źródło: GIOŚ

Tabela 13. Szczegóły dotyczące hałasu przemysłowego na terenie gminy Wyszaków

Województwo	Powiat	Gmina	Miejscowość	Nazwa punktu pomiarowego	Współrz. pp WGS84 (dł. geogr.)	Współrz. pp WGS84 (szer. geogr.)	Czas odniesienia	Doba (data i czas)	Wynik pomiaru [dB]	Wartość dopuszczalna [dB]	Przedział niepewności U95 [dB]	Przedział niepewności U95+ [dB]
mazowieckie	wyszkowski	Wyszaków (gmina miejsko-wiejska)	Wyszaków	R1 przy ul. Serockiej 32	21,43325	52,589389	Noc 1h	2023-08-24	38,6	45,0	1,6	-
mazowieckie	wyszkowski	Wyszaków (gmina miejsko-wiejska)	Wyszaków	R1 przy ul. Serockiej 32	21,43325	52,589389	Dzień 8h	2023-08-24	46,1	55,0	1,8	-
mazowieckie	wyszkowski	Wyszaków (gmina miejsko-wiejska)	Wyszaków	R2 przy ul. Kasztanowej 5	21,431278	52,587583	Noc 1h	2023-08-24	38,3	45,0	-	1,0
mazowieckie	wyszkowski	Wyszaków (gmina miejsko-wiejska)	Wyszaków	R2 przy ul. Kasztanowej 5	21,431278	52,587583	Dzień 8h	2023-08-24	49,9	55,0	-	1,1
mazowieckie	wyszkowski	Wyszaków (gmina miejsko-wiejska)	Leszczydół-Nowiny	P1 - na granicy terenu chronionego	21,453194	52,6467	Noc 1h	2023-08-25	37,3	45,0	-	0,9
mazowieckie	wyszkowski	Wyszaków (gmina miejsko-wiejska)	Leszczydół-Nowiny	P1 - na granicy terenu chronionego	21,453194	52,6467	Dzień 8h	2023-08-25	48,5	55,0	-	0,9

Źródło: GIOŚ

Na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021 wykonanego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad można odczytać średni dobowy ruch roczny na drogach międzynarodowych i krajowych, które przebiegają przez gminę Wyszaków.

Charakterystykę wykonanych pomiarów odcinków dróg międzynarodowych i krajowych, które przebiegają przez teren gminy Wyszaków, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 14. Średni dobowy ruch roczny na odcinkach dróg międzynarodowych i krajowych przebiegających przez teren gminy Wyszaków

Numer drogi	Nazwa odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem
S8 (E67)	W. MOSTÓWKA - W. LUCYNÓW	46 458
	W. LUCYNÓW - W. WYSZKÓW PŁD. /UL. ŁOCHOWSKA (DK62)/	36 580
	W. WYSZKÓW PŁD. /UL. ŁOCHOWSKA (DK62)/ - W. WYSZKÓW PŁN.	32 498
	W. WYSZKÓW PŁN. - W. TRZCIANKA	35 474
62	WIERZBICA /DK61/ - WYSZKÓW /UL. PIŁSUDSKIEGO/	5 373
	WYSZKÓW /PRZEJŚCIE 1: UL. PIŁSUDSKIEGO - UL. SOWIŃSKIEGO (DW618)/	14 003
	WYSZKÓW /PRZEJŚCIE 2: UL. SOWIŃSKIEGO (DW618) - UL. BIAŁOSTOCKA/	21 182
	WYSZKÓW /PRZEJŚCIE 3: UL. BIAŁOSTOCKA - UL. WARSZAWSKA/	21 756
	WYSZKÓW /UL. WARSZAWSKA/ - W. WYSZKÓW PŁD. /S8/	7 237
	W. WYSZKÓW PŁD. /S8/ - ŁOCHÓW /AL. ŁOCHOWSKA (DK50)/	8 179

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Średni dobowy ruch roczny na drogach międzynarodowych ogółem wynosił 25 489 poj./dobę. Na wszystkich odcinkach droga ekspresowej S8 został przekroczony średni dobowy ruch roczny na drogach międzynarodowych ogółem. Wysokie natężenie ruchu na trasie generuje duży hałas komunikacyjny.

Średni dobowy ruch roczny na drogach krajowych ogółem wynosił 13 568 poj./dobę. Na odcinkach drogi krajowej nr 62:

- WYSZKÓW /PRZEJŚCIE 1: UL. PIŁSUDSKIEGO - UL. SOWIŃSKIEGO (DW618)/;
- WYSZKÓW /PRZEJŚCIE 2: UL. SOWIŃSKIEGO (DW618) - UL. BIAŁOSTOCKA/;
- WYSZKÓW /PRZEJŚCIE 3: UL. BIAŁOSTOCKA - UL. WARSZAWSKA/

został przekroczony średni dobowy ruch roczny na drogach krajowych ogółem. Natomiast na pozostałych odcinkach nie został on przekroczony. Zatem z wykonanego pomiaru wynika, że droga krajowa nr 62, w niektórych lokalizacjach może być przyczyną hałasu.

Na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021 wykonanego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad można odczytać średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich, które przebiegają przez gminę Wyszaków.

Charakterystykę wykonanych pomiarów odcinków drogi wojewódzkiej, która przebiega przez teren gminy Wyszaków, przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 15. Średni dobowy ruch roczny na odcinkach dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy Wyszaków

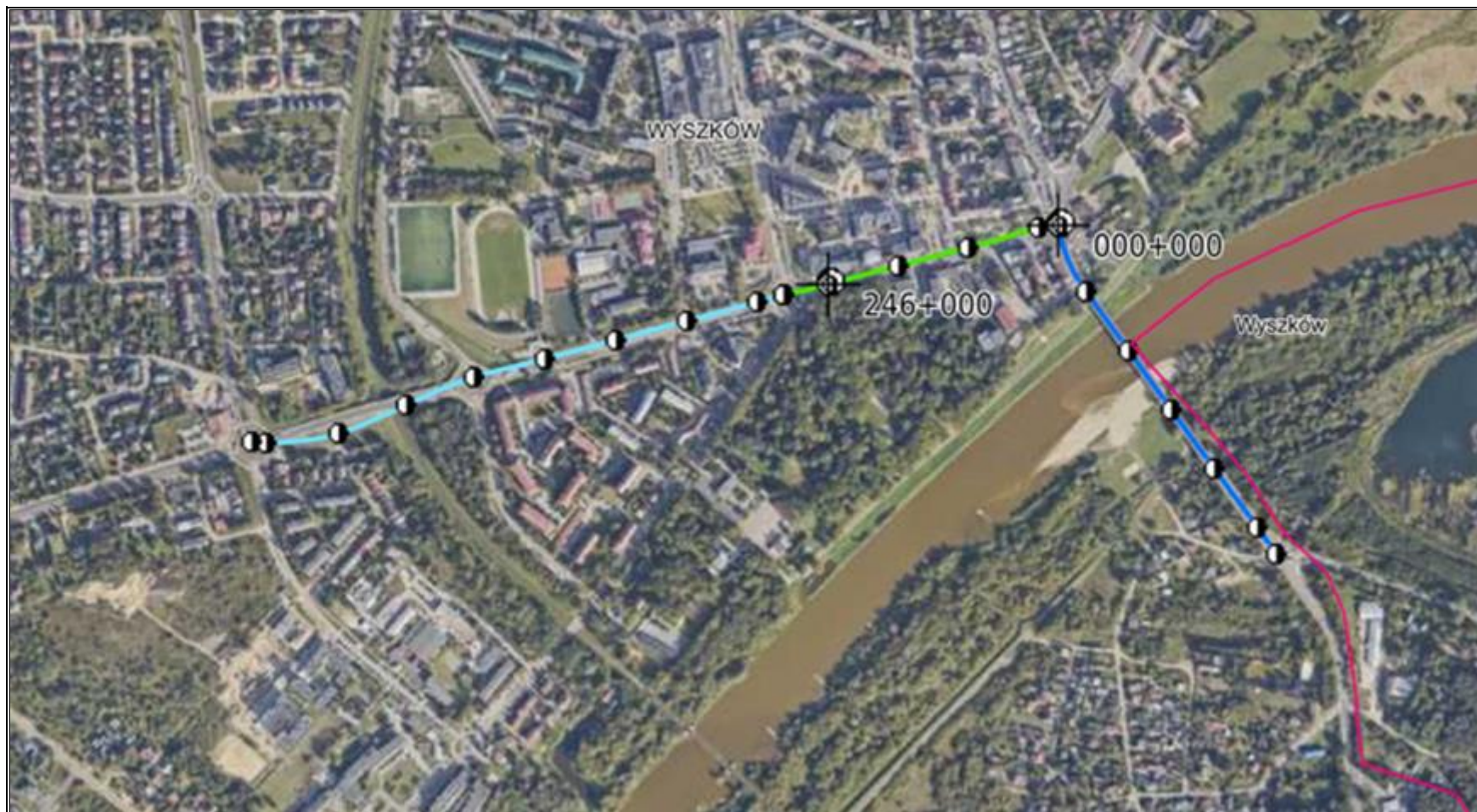
Numer drogi	Nazwa odcinka	SDRR poj. silnik. ogółem
618	PUŁTUSK /DK61/ - WYSZKÓW /GR. MIASTA/	6 151
	WYSZKÓW /PRZEJŚCIE: GR. MIASTA - UL. KOŚCIUSZKI (DK62)/	11 983

Źródło: <https://www.gov.pl/web/gddkia/generalny-pomiar-ruchu-20202021> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich ogółem wynosił 4 231 poj./dobę. Na odcinkach drogi wojewódzkiej nr 618 przebiegających przez teren gminy Wyszaków został przekroczony średni dobowy ruch roczny na drogach wojewódzkich ogółem. Z wykonanych pomiarów wynika, iż droga wojewódzka przebiegająca przez teren gminy Wyszaków może być źródłem hałasu komunikacyjnego.

Dla drogi ekspresowej S8 oraz drogi krajowej nr 62 przebiegających przez teren gminy Wyszaków zostały sporządzone strategiczne mapy hałasu, co przedstawiono na poniższych rysunkach.

Rysunek 11. Mapa emisyjna drogi krajowej nr 62

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

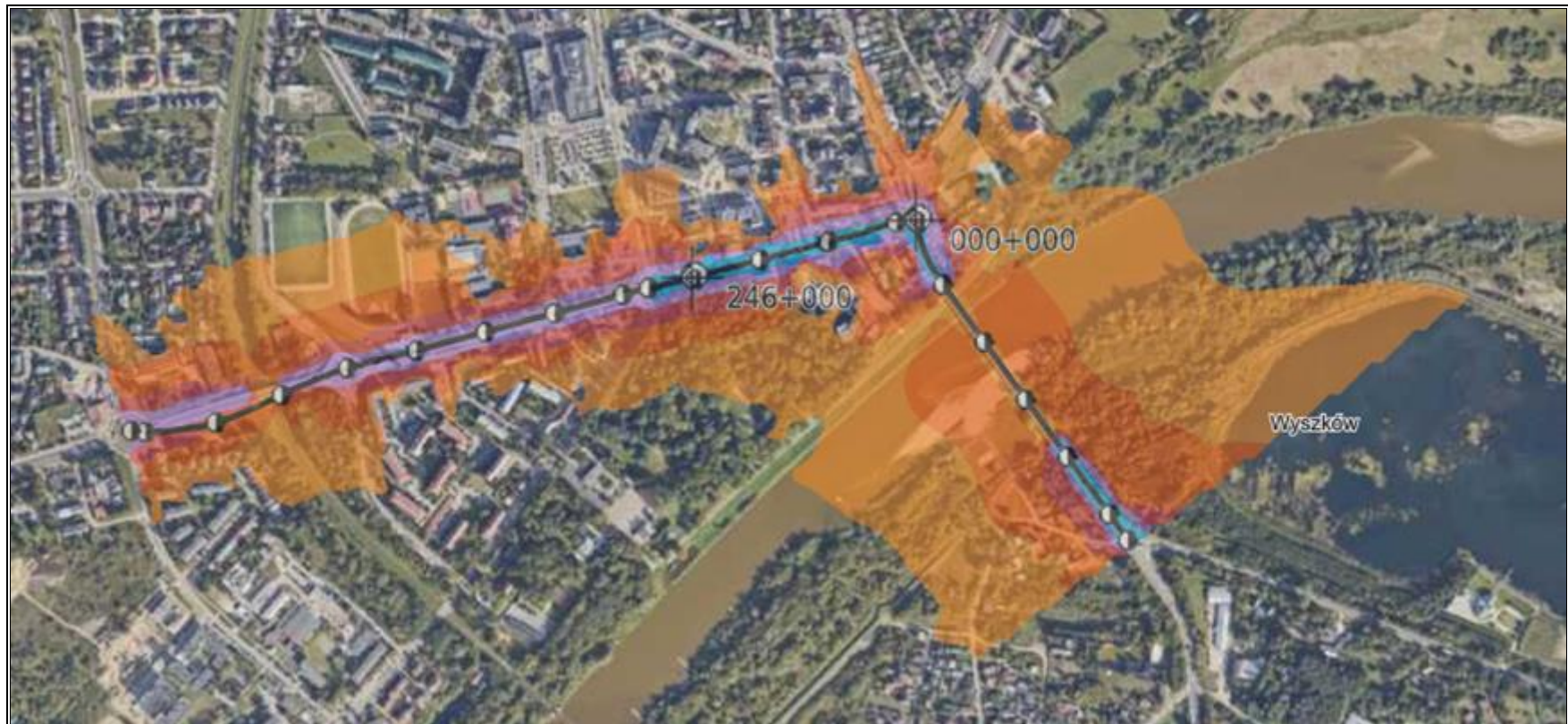
Legenda:

Średnioroczne natężenie ruchu [poj./doba]

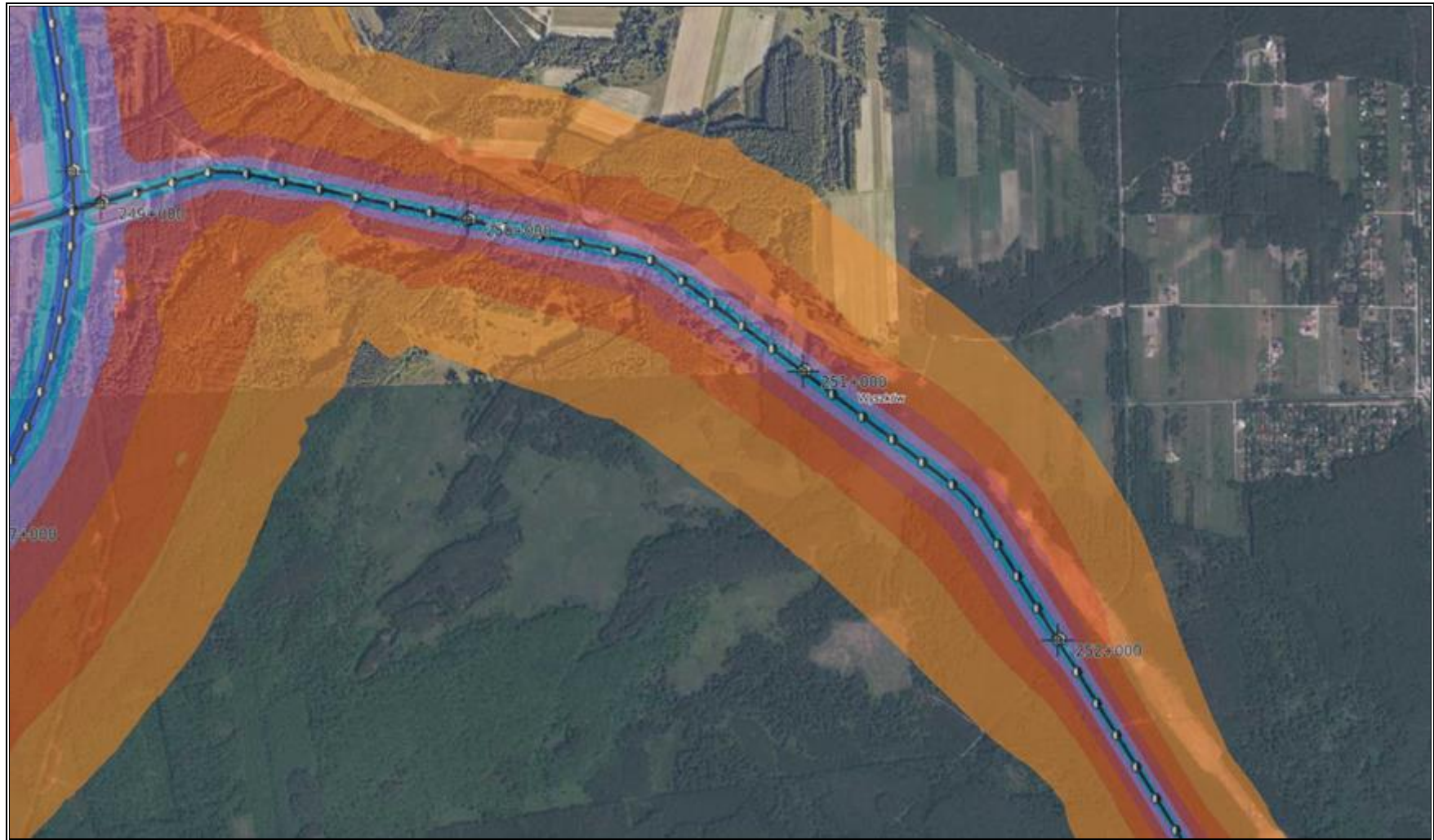
<8000
8000 - 11999
12000 - 15999
16000 - 19999
20000 - 23999
24000 - 29999
≥30000

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Rysunek 12. Mapa imisyjna wskaźnik L_{DWN} drogi krajowej nr 62

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Legenda:

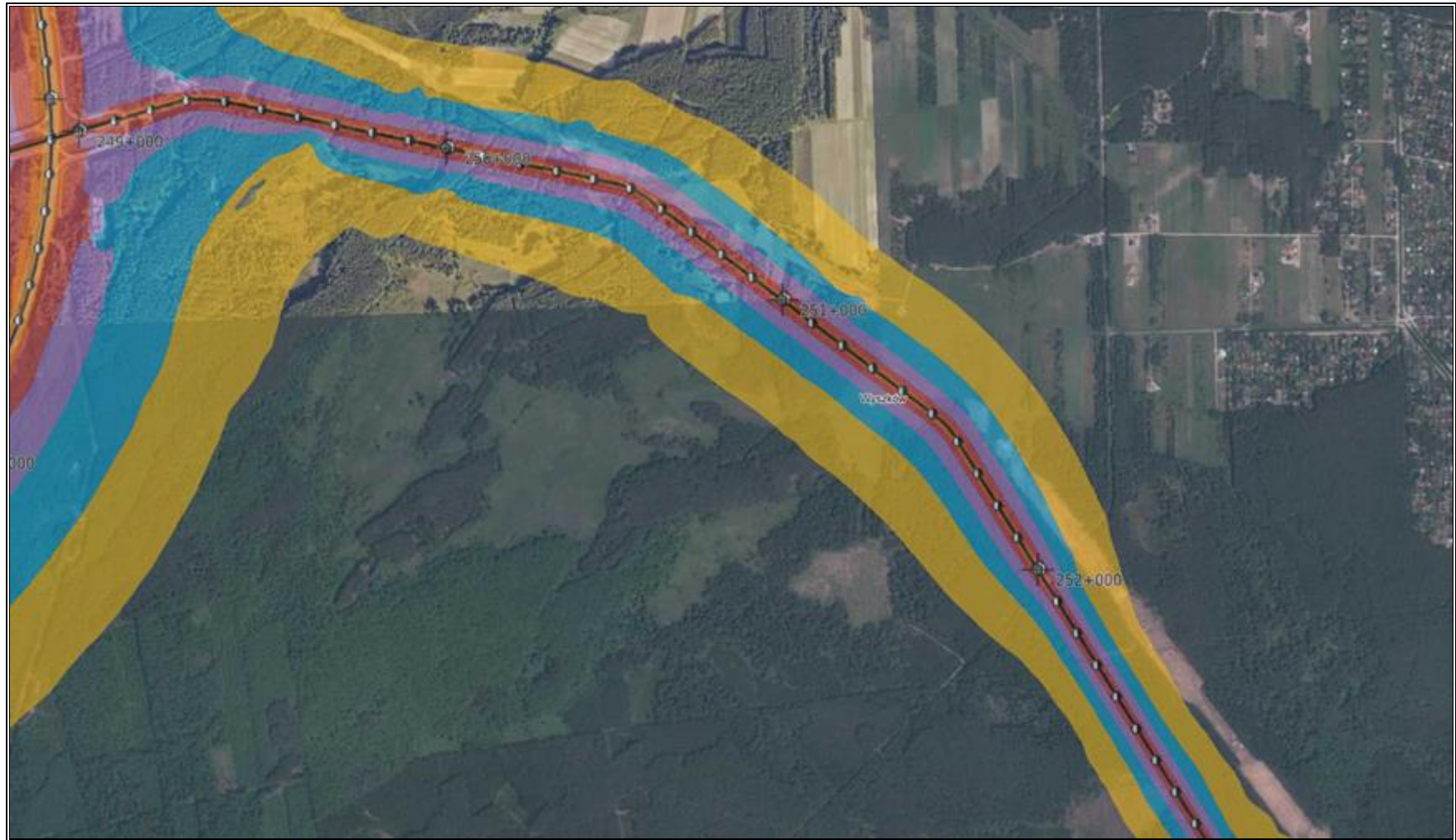
- Przedziały poziomu hałasu
- 55,0-59,9 dB
 - 60,0-64,9 dB
 - 65,0-69,9 dB
 - 70,0-74,9 dB
 - 75,0-79,9 dB
 - większe lub równe 80 dB (≥ 80 dB)

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Rysunek 13. Mapa imisyjna wskaźnik L_N drogi krajowej nr 62

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

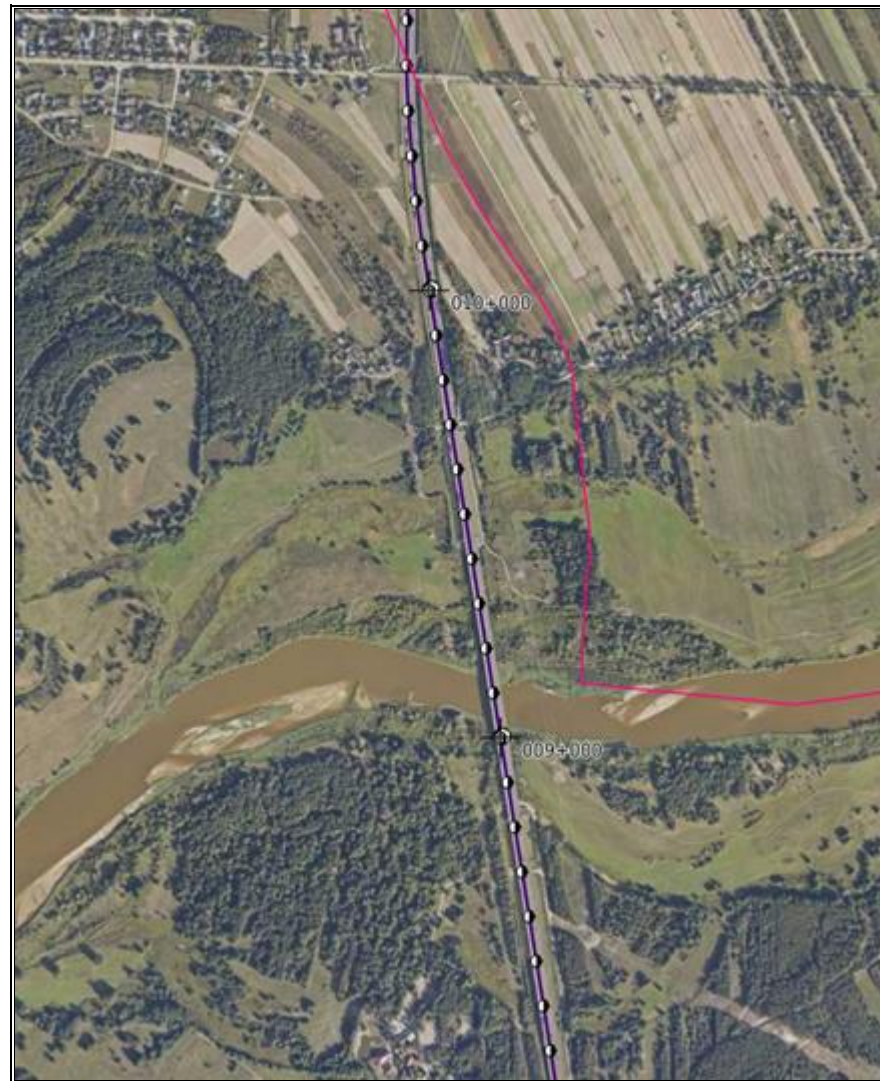

Legenda:

- Przedziały poziomu hałasu
- 50,0-54,9 dB
 - 55,0-59,9 dB
 - 60,0-64,9 dB
 - 65,0-69,9 dB
 - 70,0-74,9 dB
 - większe lub równe 75 dB (≥ 75 dB)

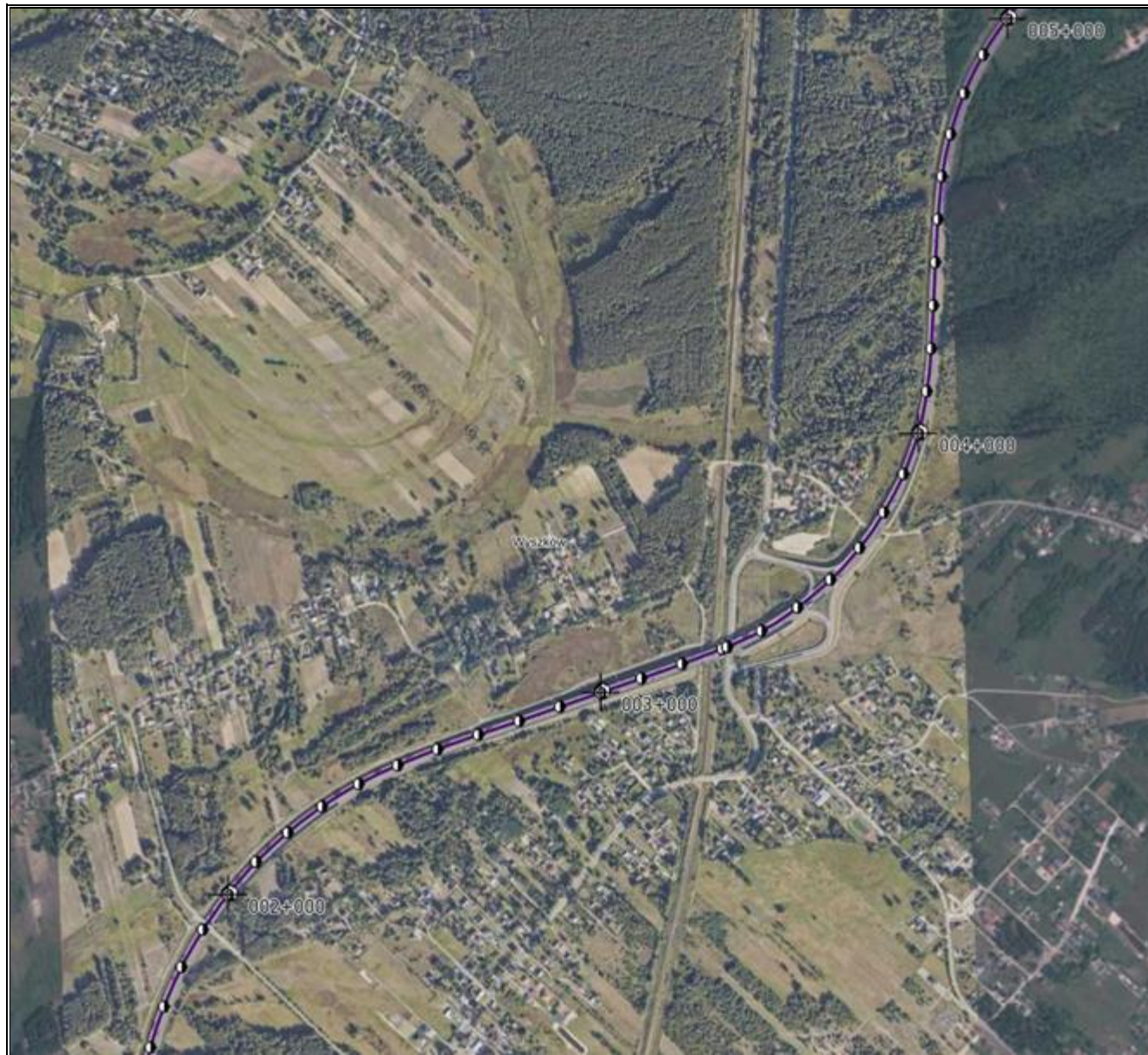
Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Rysunek 14. Mapa emisyjna drogi ekspresowej S8

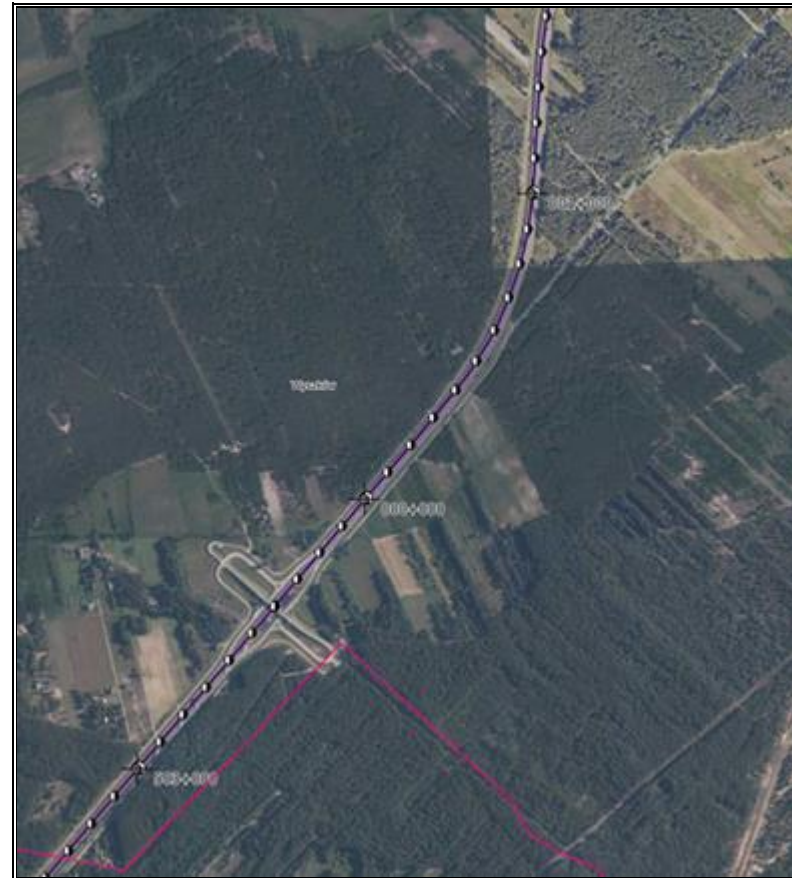

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

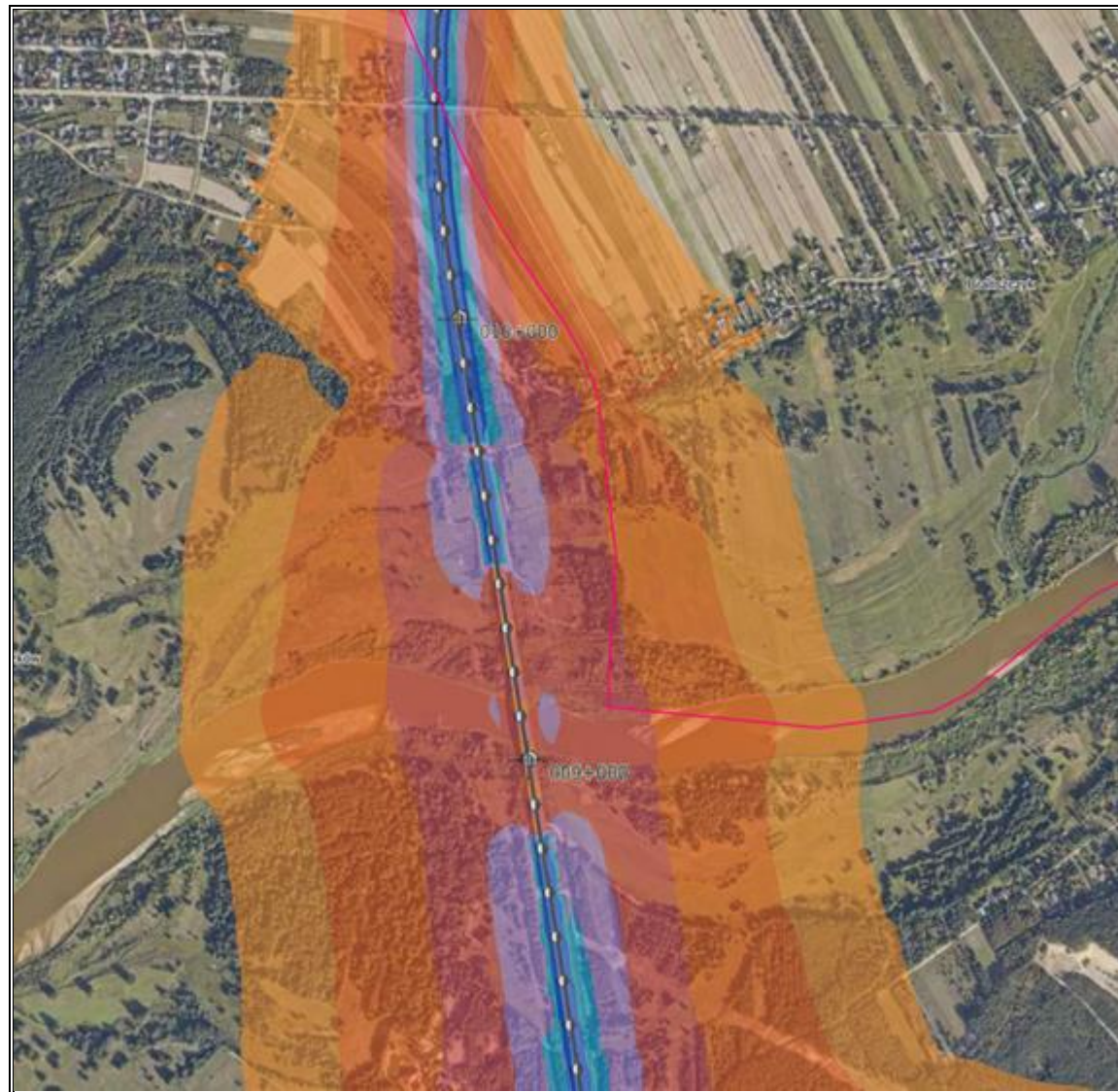

Legenda:

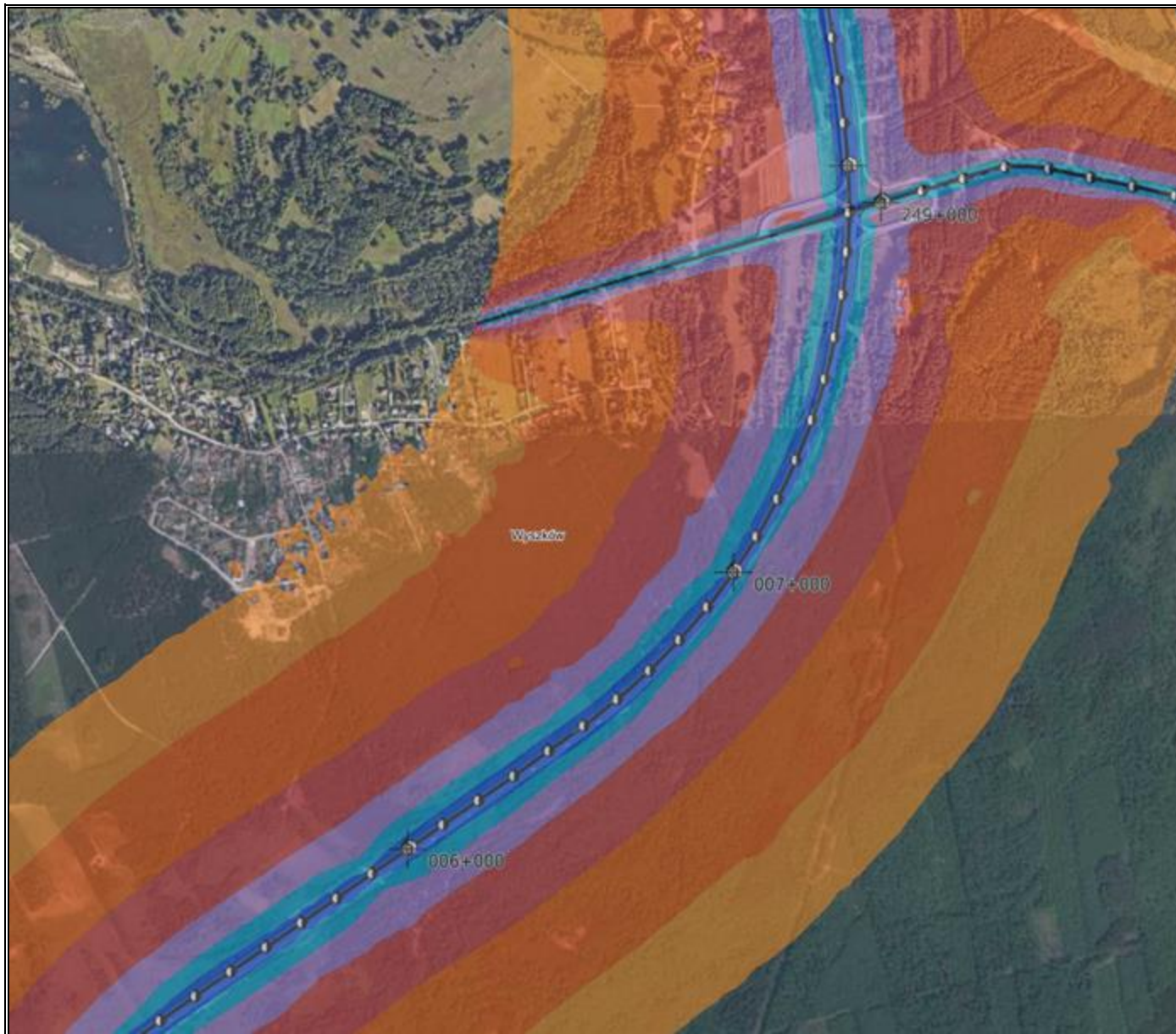
- Średnioroczne natężenie ruchu [poj./doba]
- <8000
 - 8000 - 11999
 - 12000 - 15999
 - 16000 - 19999
 - 20000 - 23999
 - 24000 - 29999
 - ≥30000

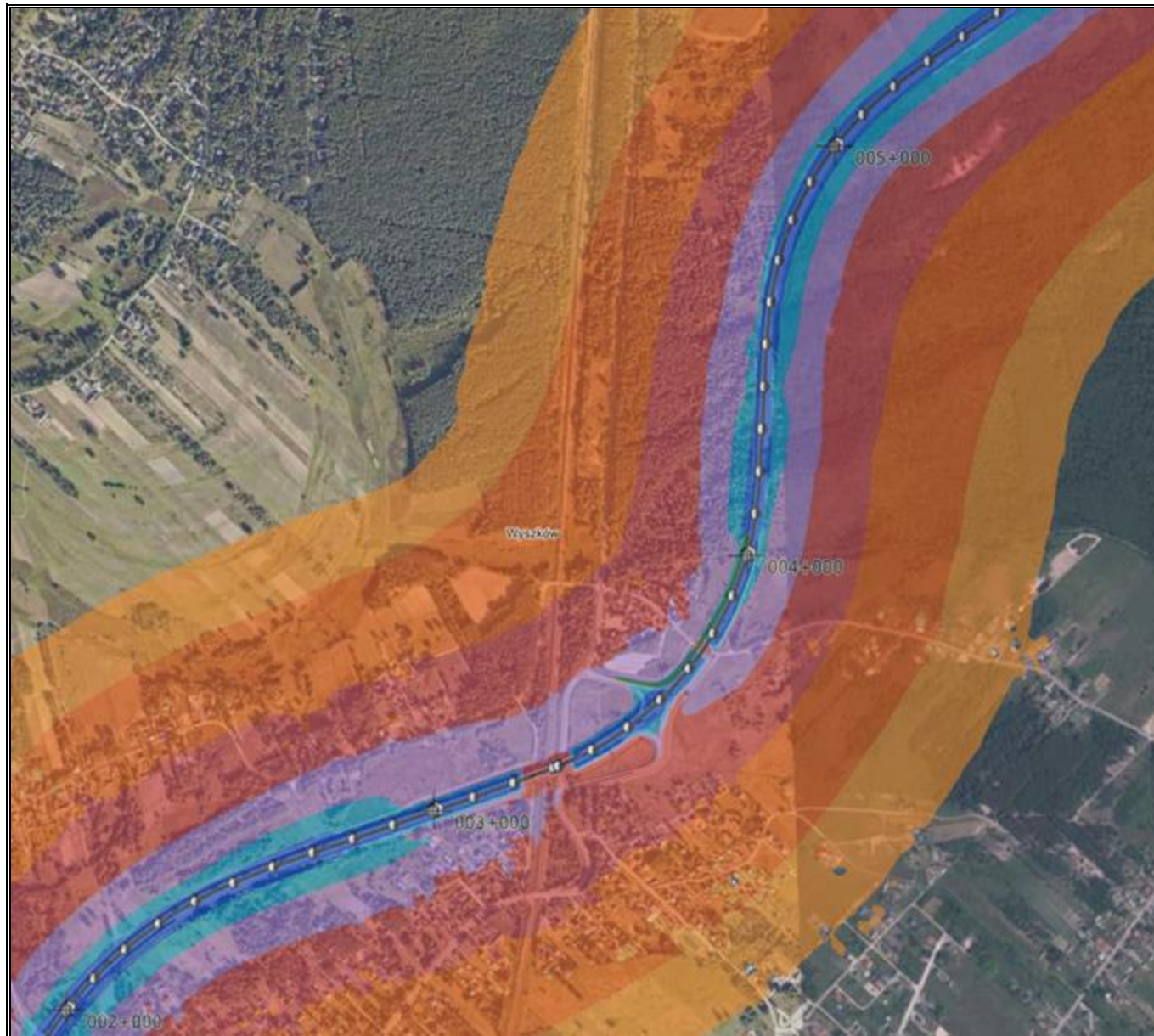
Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

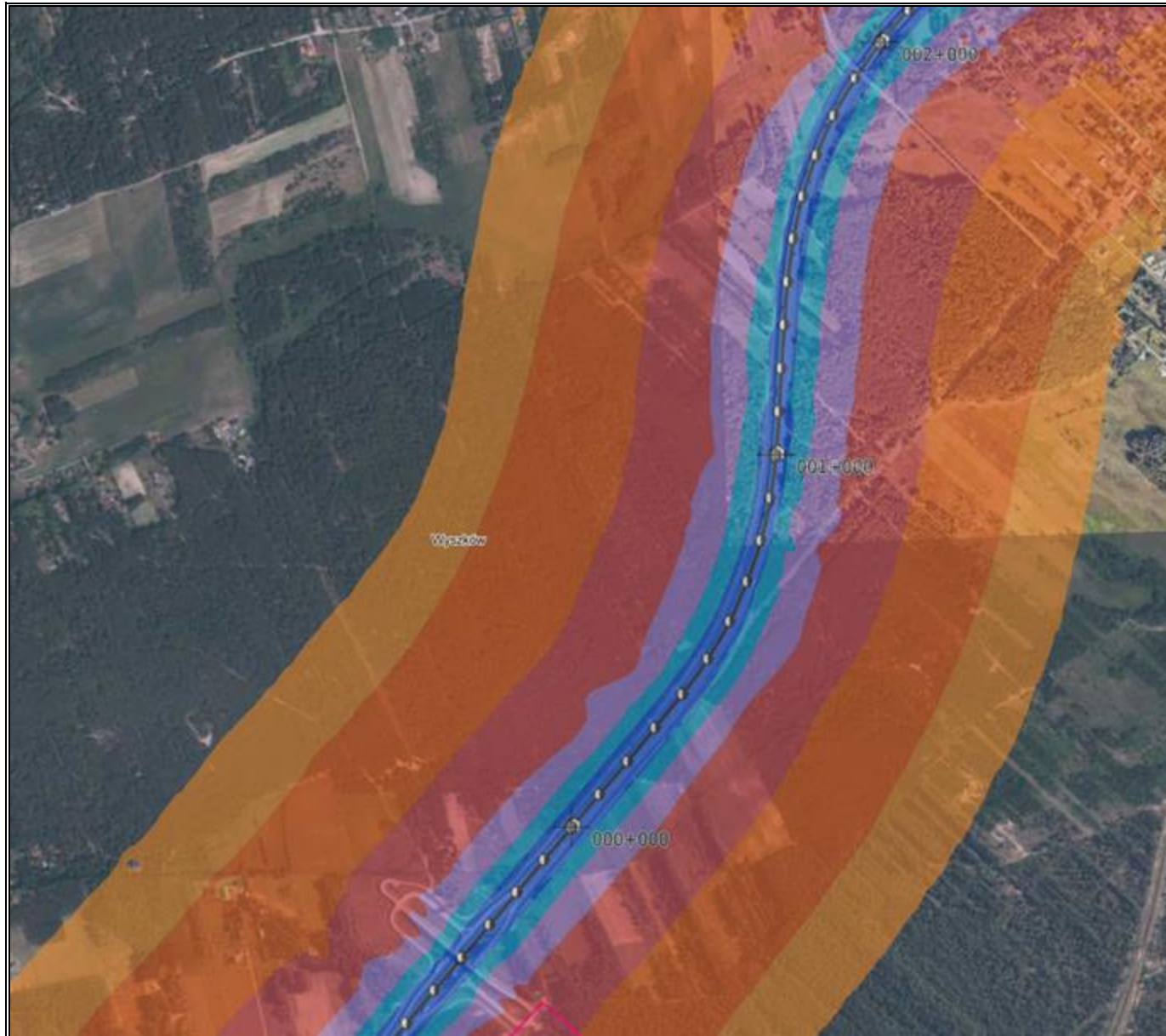
Rysunek 15. Mapa imisyjna wskaźnik L_{DWN} drogi ekspresowej S8

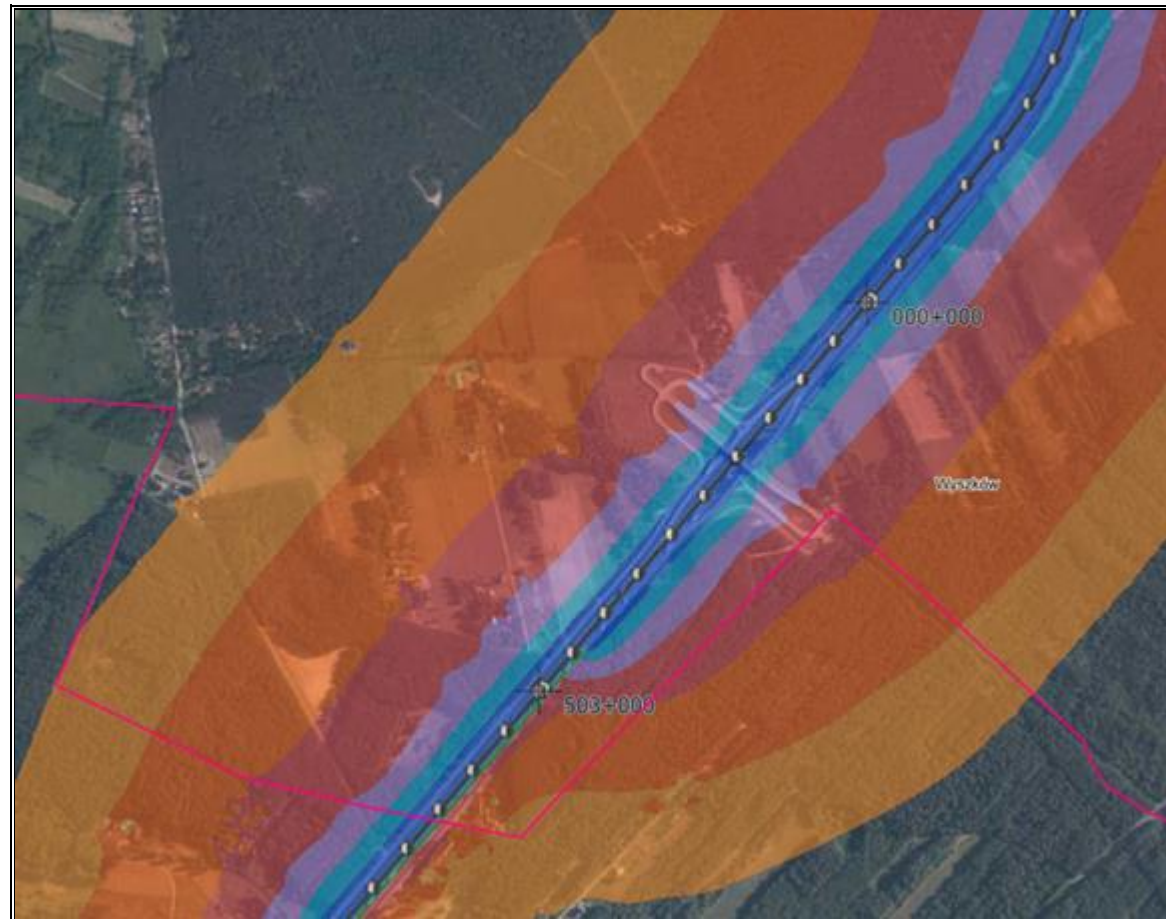
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

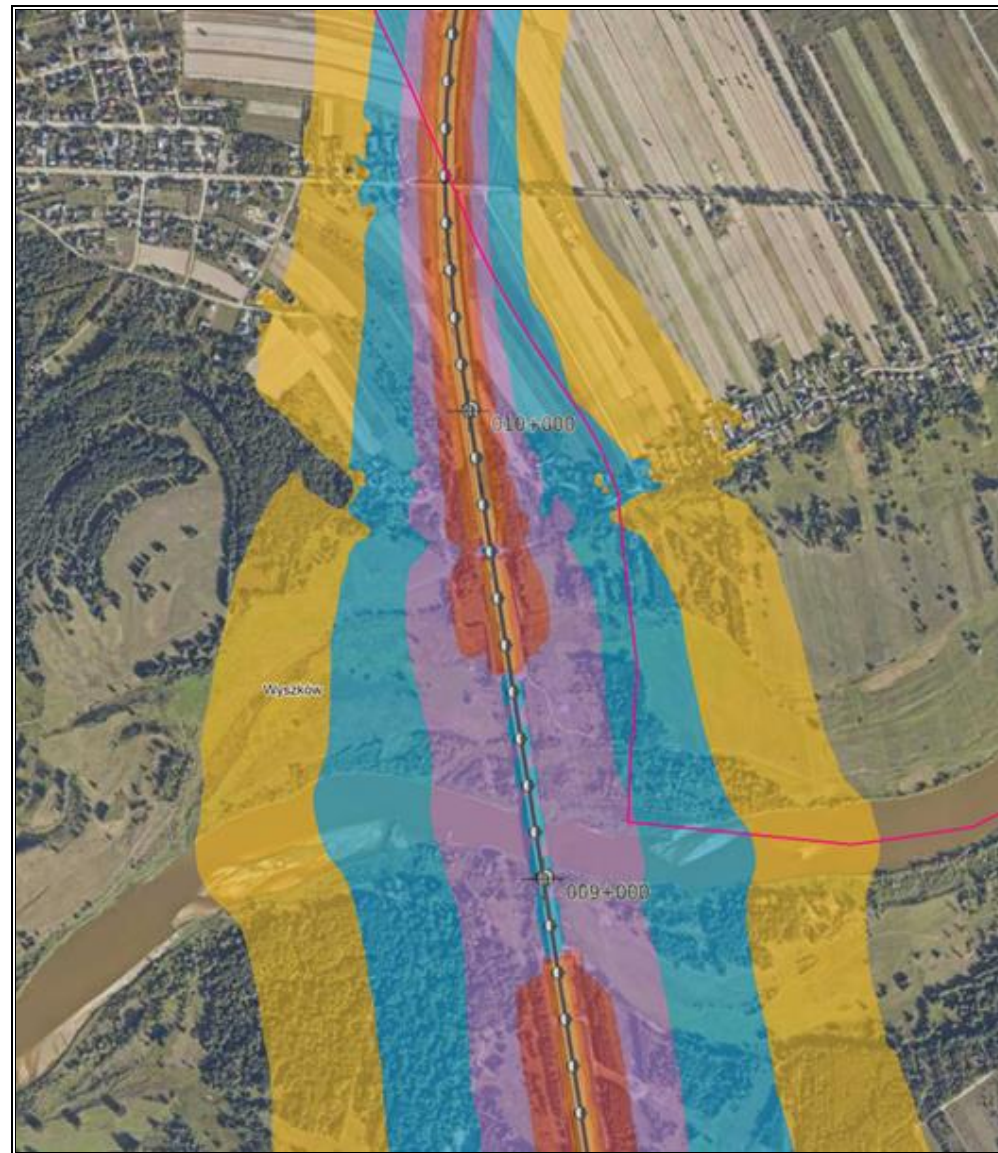

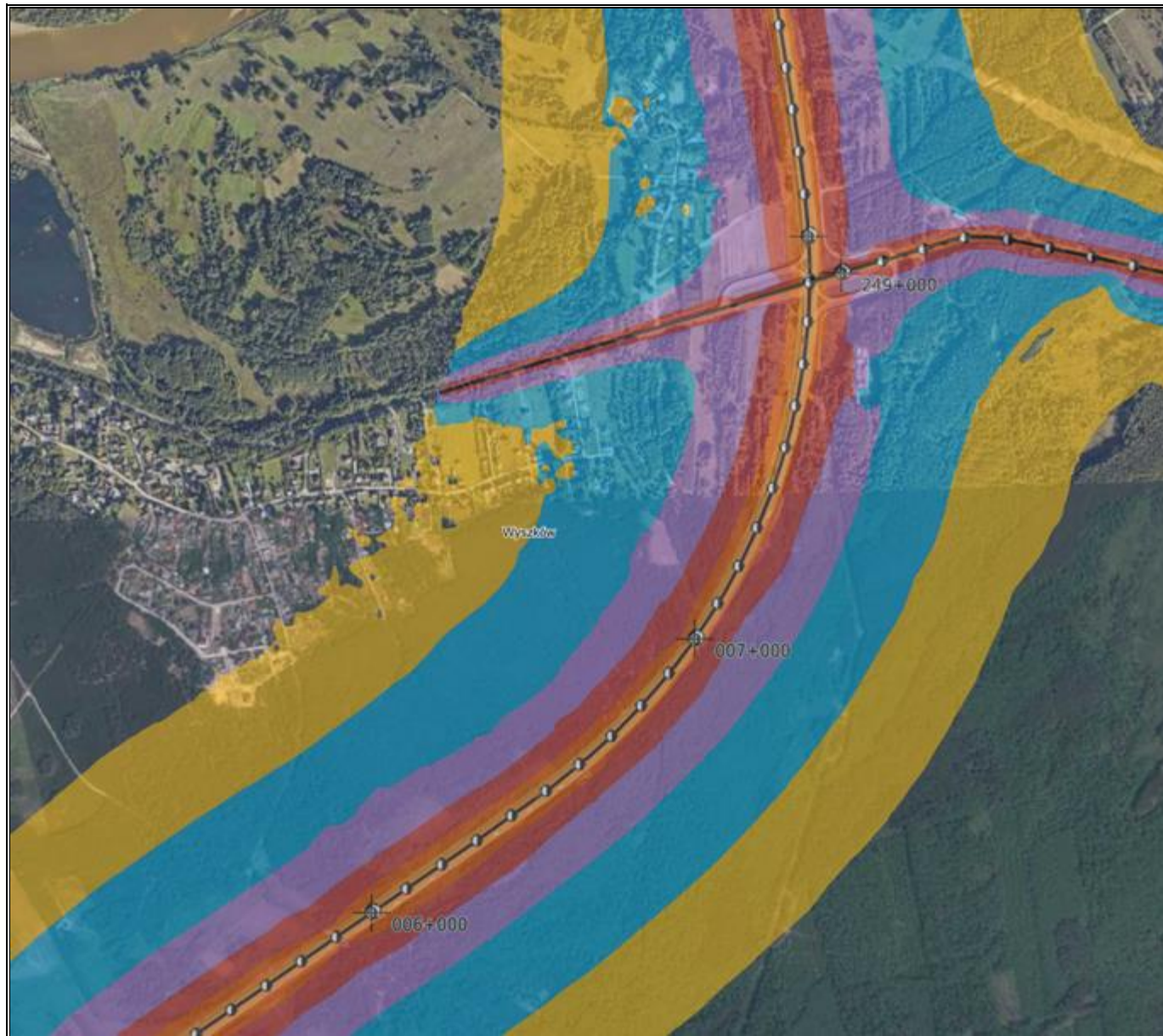
Legenda:

- Przedziały poziomu hałasu
- 55,0-59,9 dB
 - 60,0-64,9 dB
 - 65,0-69,9 dB
 - 70,0-74,9 dB
 - 75,0-79,9 dB
 - większe lub równe 80 dB (≥ 80 dB)

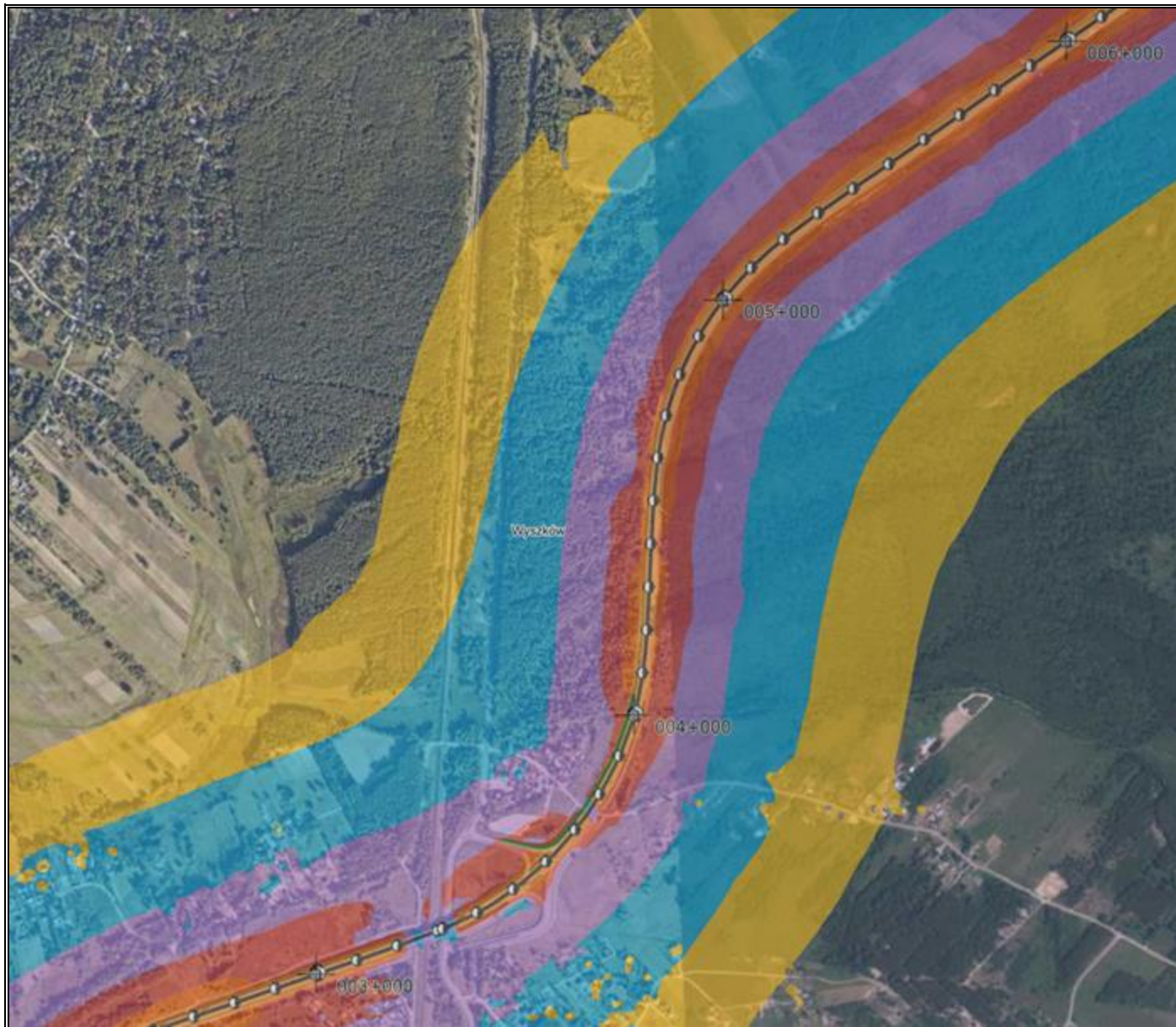
Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Rysunek 16. Mapa imisyjna wskaźnik L_N drogi ekspresowej S8

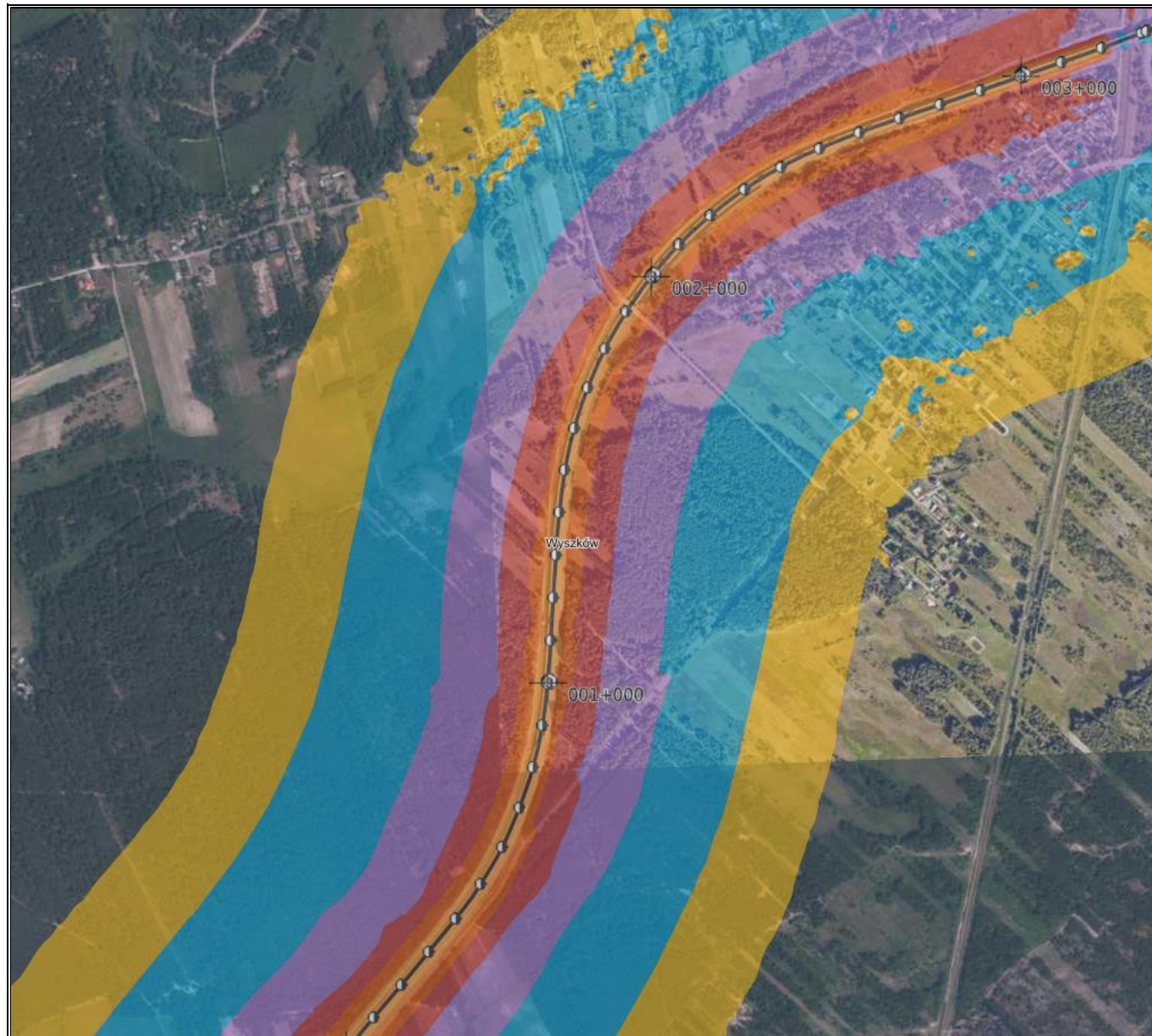

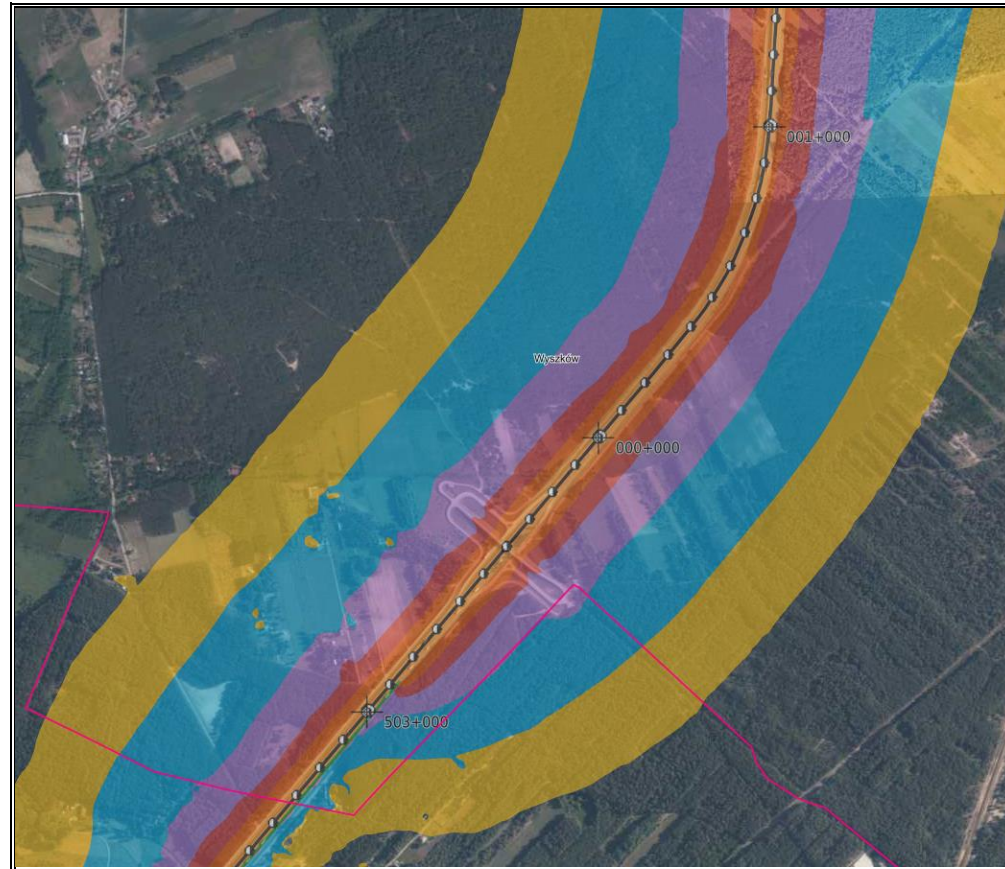
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Legenda:

- Przedziały poziomu hałasu
- 50,0-54,9 dB
 - 55,0-59,9 dB
 - 60,0-64,9 dB
 - 65,0-69,9 dB
 - 70,0-74,9 dB
 - wieksze lub równe 75 dB (≥ 75 dB)

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Na terenie gminy Wyszaków może występować hałas komunikacyjny, szczególnie wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, takich jak trasa europejska, droga krajowa i wojewódzka. W miejscach o dużym natężeniu ruchu drogowego, hałas ten może przekraczać dopuszczalne normy, co negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców oraz stan środowiska. Warto jednak zaznaczyć, że w badanych punktach hałasu przemysłowego nie wystąpiły przekroczenia. Wobec powyższego problem hałasu w gminie jest ograniczony głównie do obszarów wzdłuż głównych arterii komunikacyjnych. Wzdłuż drogi ekspresowej S8 na terenie gminy Wyszaków częściowo zlokalizowane są ekrany akustyczne. Te bariery dźwiękochłonne zostały zamontowane w celu redukcji hałasu generowanego przez ruch samochodowy, szczególnie w miejscach, gdzie autostrada przebiega w pobliżu zabudowań mieszkalnych. Ekrany akustyczne skutecznie zmniejszają poziom hałasu docierającego do pobliskich gospodarstw domowych, przyczyniając się do poprawy komfortu akustycznego mieszkańców. Dzięki zastosowaniu nowoczesnych technologii i materiałów, ekrany te są w stanie pochłaniać i odbijać dźwięki, minimalizując ich wpływ na otoczenie. Wprowadzenie ekranów akustycznych to istotny krok w kierunku ochrony środowiska i poprawy jakości życia w gminie Wyszaków. Jednakże, aby skutecznie zarządzać problemem hałasu komunikacyjnego, warto rozważyć dalsze działania. Stosowanie nowoczesnych, niskoszumowych nawierzchni drogowych może dodatkowo zmniejszyć poziom hałasu generowanego przez ruch samochodowy. Tworzenie zielonych pasów roślinności wzdłuż dróg także pomoże w redukcji hałasu. Roślinność działa jako naturalna bariera dźwiękowa, a także poprawia jakość powietrza.

5.1.2.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zagrożenie hałasem.

Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — dla drogi ekspresowej S8 oraz drogi krajowej nr 62 została sporządzona strategiczna mapa hałasu, — brak przekroczeń hałasu przemysłowego na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> — droga ekspresowa S8, droga krajowa nr 62 oraz droga wojewódzka nr 618 o dużym natężeniu ruchu, mogące być źródłem hałasu komunikacyjnego, — przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu w punkcie w miejscowości Ślubów przy ul. Wilczej 8.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — uwzględnianie w mpzp zapisów dotyczących ograniczania uciążliwości powodowanych przez hałas, — remonty nawierzchni dróg publicznych, 	<ul style="list-style-type: none"> — wzrost natężenia ruchu pojazdów na drogach, — rosnące koszty inwestycji drogowych.

— stosowanie rozwiązań technicznych lub technologicznych wpływających na ograniczenie emisji hałasu, — budowa ścieżek rowerowych.	
--	--

Źródło: Opracowanie własne

5.1.3 Pola elektromagnetyczne

Pole elektromagnetyczne jest to pole elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwości od 0 Hz do 300 GHz.

W aktualnym stanie prawnym można wyróżnić promieniowanie:

- jonizujące, powstające w wyniku użytkowania substancji promieniotwórczych w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych, przed którym ochrona unormowana jest w ustawie z 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe,
- niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne, związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne, przed którym ochronę reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska, w dziale VI pod nazwą „Ochrona przed polami elektromagnetycznymi”.

Niejonizujące promieniowanie elektromagnetyczne w postaci pól elektromagnetycznych (PEM) zawsze występowało w środowisku naturalnym. Pochodzi ono od naturalnych źródeł, jakimi są np.: Słońce, Ziemia, zjawiska atmosferyczne. Natomiast sztuczne pola elektromagnetyczne zaczęły pojawiać się w środowisku ponad sto lat temu i były związane z techniczną działalnością człowieka.

Do źródeł promieniowania elektromagnetycznego, które występują na terenie gminy Wyszaków, należą m.in.:

- stacje i linie energetyczne,
- stacje bazowe telefonii komórkowej,
- urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne wykorzystywane w przemyśle, medycynie, policji, straży pożarnej.

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach, a także zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Energia elektryczna dostarczana jest do wszystkich potencjalnych odbiorców w ilości i jakości zgodnej z umowami zawartymi z jej dystrybutorami, to znaczy PGE Dystrybucja SA. Gmina Wyszaków zasilana jest z dwóch stacji 110/15 kV: „Wyszaków 1” i „Wyszaków 2”.

Energia elektryczna z dwóch w/w stacji elektroenergetycznych dystrybuowana jest za pomocą rozległej sieci zasilająco-rozdzielczej 15 kV. Sieć ta składa się głównie z linii napowietrznych i słupowych stacji transformatorowych 15/0,4 kV, choć na terenie ta istnieje szereg linii kablowych zasilających wewnętrzne, miejskie stacje słupowe 15/0,4 kV¹⁹.

Przez teren gminy przechodzą jednotorowe linie napowietrzne 110 kV wyprowadzone ze stacji 110/15 kV „Wyszaków 1” w następujących kierunkach:

- st. 110/15 kV „Wyszaków 2” – st. 110/15 kV „Przetycz”,
- st. 110/15 kV „Radzymin”,
- st. 110/15 kV „Baczki”²⁰.

We wschodniej części gminy w rejonie kolonii Rafa (części wsi Kamieńczyk) przechodzi tranzytem jednotorowa linia napowietrzna 220 kV „Miłosna” – „Ostrołęka”. Linia ta jest fragmentem krajowego systemu energetycznego i jest własnością Polskich Sieci Elektroenergetycznych S.A.²¹

Ostatnie pomiary pól elektromagnetycznych (PEM) w ramach państwowego monitoringu środowiska na terenie gminy Wyszaków wykonano w 2023 r. w 2 punktach pomiarowych.

W wyniku przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu PEM, który dla częstotliwości objętych monitoringiem, tj. 80 MHz-40 GHz, wynosi 28 V/m. Wartość wskaźnika WME nie przekroczyła wartości 1. W związku z tym dopuszczalne poziomy PEM w obszarze pomiarowym uznaje się za dotrzymane.

Tabela 17. Wyniki pomiarów PEM w 2023 r. na terenie gminy Wyszaków

Gmina	Miejscowość	Adres punktu pomiarowego	Współrzędne punktu pomiarowego	Wynik pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika WM _E (z obliczeń)*
Wyszaków	Wyszaków	ul. 11 Listopada	52.593788, 21.45132	1,9	1	0,12
		ul. Dworcowa	52.602899, 21.453258	0,5	0,2	0,04

Źródło: GIOŚ

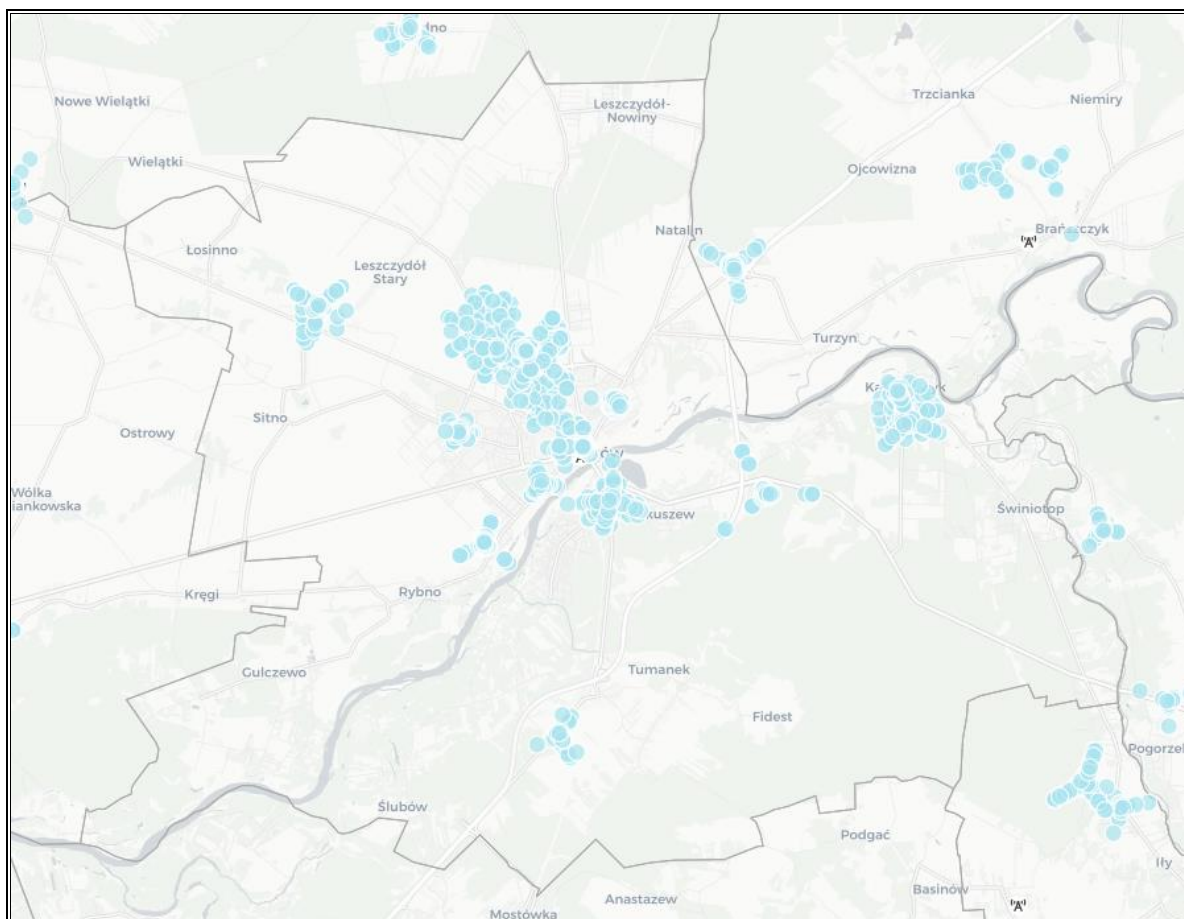
¹⁹ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wyszaków przyjęty uchwałą nr XIII/129/19 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 26 września 2019 r.

²⁰ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wyszaków przyjęty uchwałą nr XIII/129/19 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 26 września 2019 r.

²¹ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Wyszaków przyjęty uchwałą nr XIII/129/19 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 26 września 2019 r.

W lipcu 2021 r. Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy uruchomił, ogólnodostępny, bezpłatny System Informacyjny o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne – SI2PEM. Dzięki niemu możliwe jest sprawdzenie poziomu pola elektromagnetycznego w dowolnie wybranych miejscu na terenie całego kraju. System ten oparty jest na danych z dziesiątek tysięcy pomiarów pól elektromagnetycznych wspartych zaawansowanymi modelami matematycznymi.

Rysunek 17. Wyniki pomiarów PEM na terenie gminy Wyszaków

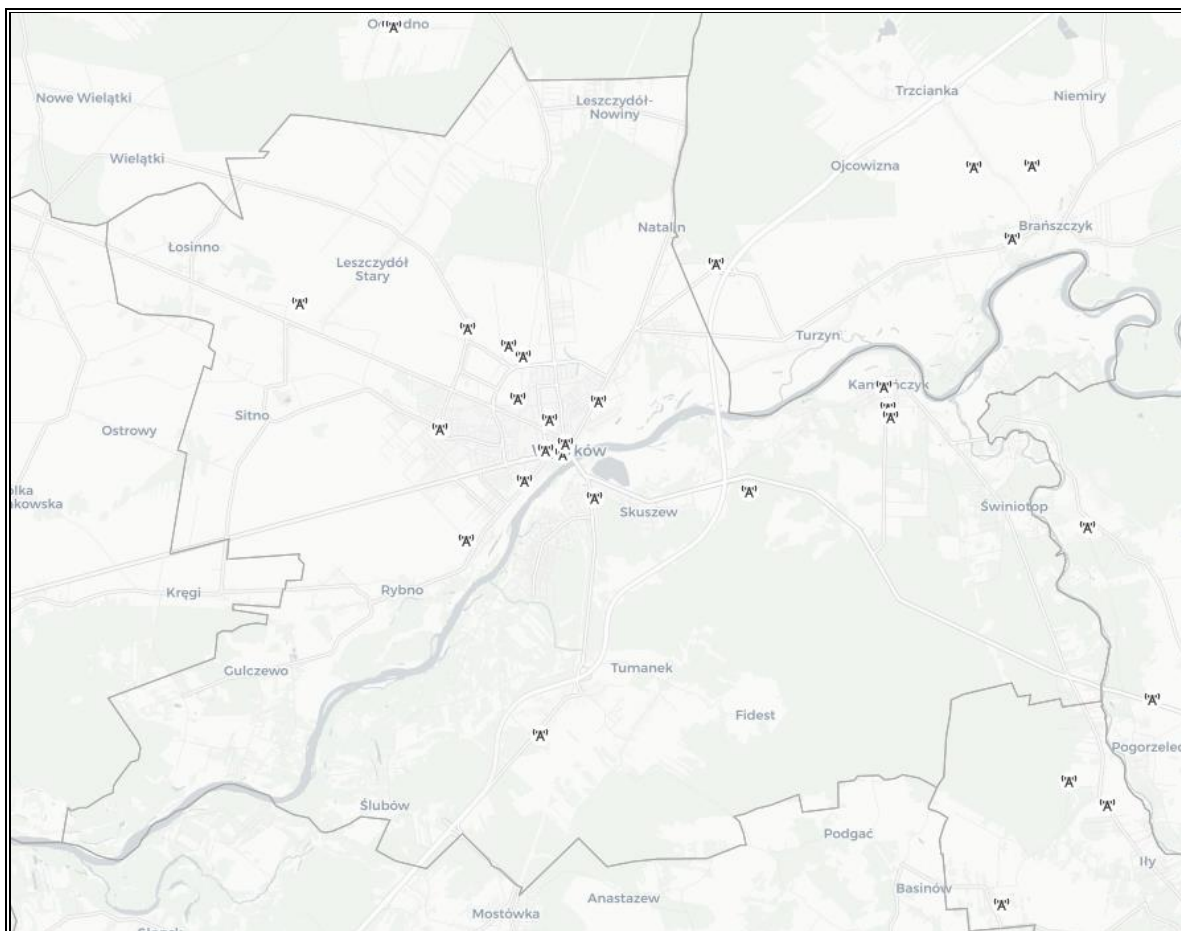
Legenda:

Wyniki pomiarów PEM

- < 7 V/m ●
- 7-14 V/m ●
- 14-21 V/m ●
- 21-28 V/m ●
- > 28 V/m ●
- pomiary selektywne ●

Źródło: <https://si2pem.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Rysunek 18. Lokalizacja stacji bazowych na terenie gminy Wyszków

Legenda:

'A' Stacja bazowa

Źródło: <https://si2pem.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Istniejące urządzenia na terenie gminy Wyszków nie stanowią większego zagrożenia. W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym należy jednak uwzględniać następujące działania: wprowadzać zakazy lokalizowania nowych obiektów przeznaczonych na stały pobyt ludzi w pasach technologicznych wzdłuż linii elektroenergetycznych, a także ograniczać lokalizowanie stacji bazowych telefonii komórkowych emitujących promieniowanie elektromagnetyczne w postaci masztów antenowych w bezpośrednim sąsiedztwie terenów mieszkaniowych oraz na terenach przeznaczonych pod funkcję mieszkaniową.

5.1.3.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne.

Tabela 18. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — brak urządzeń powodujących większe zagrożenie w zakresie emisji szkodliwych fal elektromagnetycznych, — brak przekroczenia wartości dopuszczalnej pól elektromagnetycznych w środowisku. 	<ul style="list-style-type: none"> — występowanie na terenie gminy napowietrznych linii energetycznych, — występowanie na terenie gminy linii najwyższego napięcia.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — wprowadzenie systemu monitoringu środowiska - okresowe badania kontrolne poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, — modernizacja napowietrznej sieci energetycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> — rosnące zapotrzebowanie społeczeństwa na media (radio, telewizję, Internet) i urządzenia emitujące pola elektromagnetyczne, — niska świadomość społeczna dotyczące pól elektromagnetycznych.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.4 Gospodarowanie wodami

5.1.4.1. Charakterystyka wód zlokalizowanych na terenie gminy

Gmina Wyszaków pod względem hydrograficznym należy do regionu wodnego Środkowej Wisły, wchodzącego w skład obszaru dorzecza Wisły.

Dominująca część gminy odwadniana jest przez rzekę Bug, zarówno bezpośrednio, jak i poprzez jej lewobrzeżne dopływy: Liwiec i Fiszor. Jedyne niewielki fragment w północno-zachodniej części gminy należy do zlewni Narwi. Bug płynie naturalnym, nieuregulowanym korytem, które charakteryzuje się zmienną szerokością, głębokością i nurtem. Poza głównym nurtem rzeka jest płytka i pełna piaszczystych łach oraz płyczn. Hydrologicznie rzeka wykazuje dużą nieregularność i zmienność przepływów. Ze względu na naturalny charakter, zasięg powodzi o prawdopodobieństwie 1% pokrywa się z tarasem zalewowym rzeki²².

Najdłuższy lewobrzeżny dopływ Bugu, rzeka Liwiec, charakteryzuje się płytką piaszczystą doliną i zmienną szerokością koryta od około 5 do 50 metrów. Cała rzeka silnie meandruje, a na terenie gminy znajduje się jej odcinek ujściowy. Podobnie jak Bug, zasięg powodzi o prawdopodobieństwie 1% pokrywa się z tarasem zalewowym rzeki²³.

Rzeka Fiszor przepływa głównie przez sąsiednie gminy: Tłuszcz i Zabrodzie, gdzie uchodzi do Bugu. Jedyne niewielki fragment jej prawobrzeżnej zlewni, okolice Ślubowa, znajduje się

²² *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wyszaków* przyjęte uchwałą nr XXVIII/280/16 z dnia 27 października 2016 r.

²³ *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wyszaków* przyjęte uchwałą nr XXVIII/280/16 z dnia 27 października 2016 r.

w gminie Wyszaków. Fiszor powstaje z połączenia licznych rowów melioracyjnych i cieków naturalnych, a w odcinku ujściowym wykorzystuje starorzecza Bugu²⁴.

W dolinie Bugu występuje również wiele naturalnych zbiorników i oczek wodnych, które wypełniają lokalne zagłębienia terenu, często mających charakter starorzeczy²⁵.

5.1.4.2. Jednolite części wód powierzchniowych

Zgodnie z wykazem JCWP obowiązującym w latach 2016-2021 do jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie znajdowały się na obszarze gminy Wyszaków, należały:

- RW2000172667969 – Dopływ z Białegobłota-Kobyli;
- RW20001726692 – Dopływ spod Brzeźniaków;
- RW200017266949 – Dopł. spod Kukawek;
- RW200017266969 – Fiszor;
- RW200017266989 – Dopływ z Sitna;
- RW200017267149 – Prut;
- RW200019266899 – Liwiec od dopł z Zalesia do ujścia;
- RW200021266979 – Bug od Broku do dopł. z Sitna;
- RW200023266952 – Dopływ z Leszczydołu Starego.

Od dnia 17 lutego 2023 obowiązuje rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Wisły. Poniżej zostały przedstawione JCWP na terenie gminy Wyszaków wg nowego planu:

- RW20001226714799 – Bug od Broku do Liwca;
- RW200010267129 – Prut;
- RW20001026714969 – Fiszor;
- RW20001026714949 – Ruda;
- RW20001226714979 – Bug od Liwca do jez. Zegrzyńskiego;
- RW20001126714899 – Liwiec od Dopływu z Zalesia do ujścia;
- RW200010267147969 – Dopływ z Białegobłota-Kobyli.

Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP) badane są w reprezentatywnych punktach pomiarowo-kontrolnych w cyklu sześcioletnim, co 3 lata. Co roku badane są wskaźniki, dla których w ramach monitoringu prowadzonego w latach poprzednich zostały stwierdzone

²⁴ *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wyszaków* przyjęte uchwałą nr XXVIII/280/16 z dnia 27 października 2016 r.

²⁵ *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wyszaków* przyjęte uchwałą nr XXVIII/280/16 z dnia 27 października 2016 r.

przekroczenia wyznaczonych dla nich odpowiednich wartości granicznych lub odpowiednich środowiskowych norm jakości.

W 2022 roku, na podstawie najbardziej aktualnych badań prowadzonych w latach 2016-2021, wykonano klasyfikację i ocenę jednolitych części wód powierzchniowych:

- JCWP (RW200010267147969) Dopływ z Białegobłota-Kobyli;
- JCWP (PLRW200021266979) Bug od Broku do dopł. z Sitna,
- JCWP (PLRW200019266899) Liwiec od dopł z Zalesia do ujścia;
- JCWP (PLRW200017266949) Dopł. spod Kukawek,
- JCWP (PLRW200017266969) Fiszor,
- JCWP (PLRW200017267149) Prut.

Klasyfikacja stanu/potencjału ekologicznego (umiarkowany, słaby, zły) oraz klasyfikacja stanu chemicznego (poniżej stanu dobrego) na podstawie najbardziej aktualnych badań prowadzonych w latach 2016-2021, zdecydowały, że JCWP przepływające przez obszar gminy Wyszaków, ocenione zostały w złym stanie wód.

Tabela 19. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Wyszaków

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Dopływ z Białegoblota - Kobyli	PLRW/2000172667969	MD, MO, MD/MO	5 (2021)	2 (2021)	>2 (2021)	2 (2021)	5 Zły potencjał ekologiczny (2021)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2021)	Zły stan wód (2021)
Bug od Broku do dopł. z Sitna	PLRW/200021266979	MD, MO, MD/MO	4 (2021)	1 (2017)	>2 (2021)	2 (2021)	4 Słaby stan ekologiczny (2021)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2021)	Zły stan wód (2021)
Liwiec od dopł z Zalesia do ujścia	PLRW/200019266899	MD, MO, MD/MO	2 (2020)	1 (2017)	>2 (2020)	2 (2017)	3 Umiarkowany stan ekologiczny (2020)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2021)	Zły stan wód (2021)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Dopł. spod Kukawek	PLRW/200017266949	MD, MO, MD/MO	3 (2020)	4 (2017)	>2 (2020)	2 (2020)	3 Umiarkowany potencjał ekologiczny (2020)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2020)	Zły stan wód (2020)
Fiszor	PLRW/200017266969	MD, MO, MD/MO	5 (2021)	2 (2018)	>2 (2018)	2 (2018)	5 Zły stan ekologiczny (2021)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2020)	Zły stan wód (2021)
Prut	PLRW/200017267149	MD, MO, MD/MO	5 (2021)	3 (2018)	>2 (2018)	1 (2018)	5 Zły stan ekologiczny (2021)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2020)	Zły stan wód (2021)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa ocenianej JCWP	Kod JCWP	Typ monitoringu	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód				STAN / POTENCJAŁ EKOLOGICZNY (Rok ostatnich badań)	STAN CHEMICZNY (Rok ostatnich badań)	OCENA STANU JCWP (Rok ostatnich badań)
			Klasa elementów biologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów hydromorfologicznych (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych (grupy 3.1-3.5) (Rok ostatnich badań)	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne (3.6) (Rok ostatnich badań)			
Dopływ z Sitna	PLRW/200017266989	MD, MO, MD/MO	5 (2021)	3 (2021)	>2 (2021)	2 (2021)	5 Zły stan ekologiczny (2021)	Stan chemiczny poniżej dobrego (2021)	Zły stan wód (2021)

Źródło: GIOŚ, Monitoring wód powierzchniowych

W 2023 roku na podstawie badań prowadzonych w roku 2022, oraz w 2024 roku na podstawie badań prowadzonych w roku 2023, wykonano jedynie klasyfikację wskaźników i elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych oraz klasyfikację wskaźników stanu chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych. Wykonanie oceny stanu wód wraz z klasyfikacją stanu/potencjału ekologicznego oraz klasyfikacją stanu chemicznego, na podstawie badań prowadzonych w latach 2019-2024, zgodnie z § 15 rozporządzenia klasyfikacyjnego, przewidziane jest na rok 2025.

W 2022 roku badaniami Państwowego Monitoringu Środowiska objęte były jednolite części wód powierzchniowych:

- JCWP (PLRW20001226714979) Bug od Liwca do jez. Zegrzyńskiego (MD - monitoring diagnostyczny);
- JCWP (PLRW20001226714799) Bug od Broku do Liwca (MD - monitoring diagnostyczny);
- JCWP (PLRW20001026714949) Ruda (MO_CHEM monitoring operacyjny wyłącznie w zakresie wskaźników chemicznych, dla których w latach poprzednich zostały stwierdzone przekroczenia wyznaczonych dla nich odpowiednich środowiskowych norm jakości);
- JCWP (PLRW20001026714969) Fiszor (MO_CHEM monitoring operacyjny wyłącznie w zakresie wskaźników chemicznych, dla których w latach poprzednich zostały stwierdzone przekroczenia wyznaczonych dla nich odpowiednich środowiskowych norm jakości);
- JCWP (PLRW20001126714899) Liwiec od Dopływu z Zalesia do ujścia (MO_CHEM monitoring operacyjny wyłącznie w zakresie wskaźników chemicznych, dla których w latach poprzednich zostały stwierdzone przekroczenia wyznaczonych dla nich odpowiednich środowiskowych norm jakości);
- JCWP (PLRW200010267129) Prut (MO_CHEM monitoring operacyjny wyłącznie w zakresie wskaźników chemicznych, dla których w latach poprzednich zostały stwierdzone przekroczenia wyznaczonych dla nich odpowiednich środowiskowych norm jakości).

W 2023 roku badaniami Państwowego Monitoringu Środowiska objęte były jednolite części wód powierzchniowych:

- JCWP (RW200010267129) Prut (MO_CHEM monitoring operacyjny wyłącznie w zakresie wskaźników chemicznych, dla których w latach poprzednich zostały stwierdzone przekroczenia wyznaczonych dla nich odpowiednich środowiskowych norm jakości);
- JCWP (RW20001026714949) Ruda (MO - monitoring operacyjny);

- JCWP (RW20001126714899) Liwiec od Dopływu z Zalesia do ujścia (MD - monitoring diagnostyczny);
- JCWP (RW20001226714799) Bug od Broku do Liwca (MO_CHEM monitoring operacyjny wyłącznie w zakresie wskaźników chemicznych, dla których w latach poprzednich zostały stwierdzone przekroczenia wyznaczonych dla nich odpowiednich środowiskowych norm jakości);
- JCWP (RW20001226714979) Bug od Liwca do jez. Zegrzyńskiego (MD - monitoring diagnostyczny).

Na podstawie uzyskanych wyników z badań prowadzonych w 2022 i 2023 roku, w jednolitych częściach wód powierzchniowych (JCWP) przepływających przez obszar gminy Wyszaków, wykonana klasyfikacja wskaźników jakości wód, klasyfikacja elementów biologicznych, hydromorfologicznych, fizykochemicznych oraz klasyfikacja wskaźników stanu chemicznego wykazała, że w badanych JCWP nie były dotrzymane wymagania dobrego stanu wód. Odnotowano wskaźniki, które przekroczyły wyznaczone dla nich odpowiednie wartości graniczne tj. wskaźniki i elementy biologiczne (gr.1.1-1.6) w klasie: 3, 4, 5 (stan umiarkowany, słaby, zły); wskaźniki i elementy fizykochemicznych (gr.3.1-3.5) w klasie >2 (poniżej stanu dobrego), wskaźniki stanu chemicznego (gr.4.1-4.2) w klasie >1 (zły stan chemiczny) (w 2023 roku - zły stan chemiczny oznaczany jako klasa 2).

W związku ze złym stanem wód na terenie gminy Wyszaków konieczne jest skoordynowanie działań w celu poprawy jakości wód powierzchniowych. Planowanie gospodarki wodnej oraz monitorowanie stanu środowiska powinny być priorytetem, aby zapewnić zrównoważoną ochronę ekosystemów wodnych.

5.1.4.3. Zagrożenie i ryzyko powodziowe

Występowanie zagrożenia powodziowego na danym terenie oznacza możliwość wystąpienia tam zjawiska powodzi²⁶. Na terenie gminy Wyszaków występuje zagrożenie powodziowe, co przedstawiono na poniższej mapie.

²⁶ https://powodz.gov.pl/pl/o_mapach (dostęp: 08.07.2024 r.)

Rysunek 19. Mapa zagrożenia powodziowego w obrębie gminy Wyszków

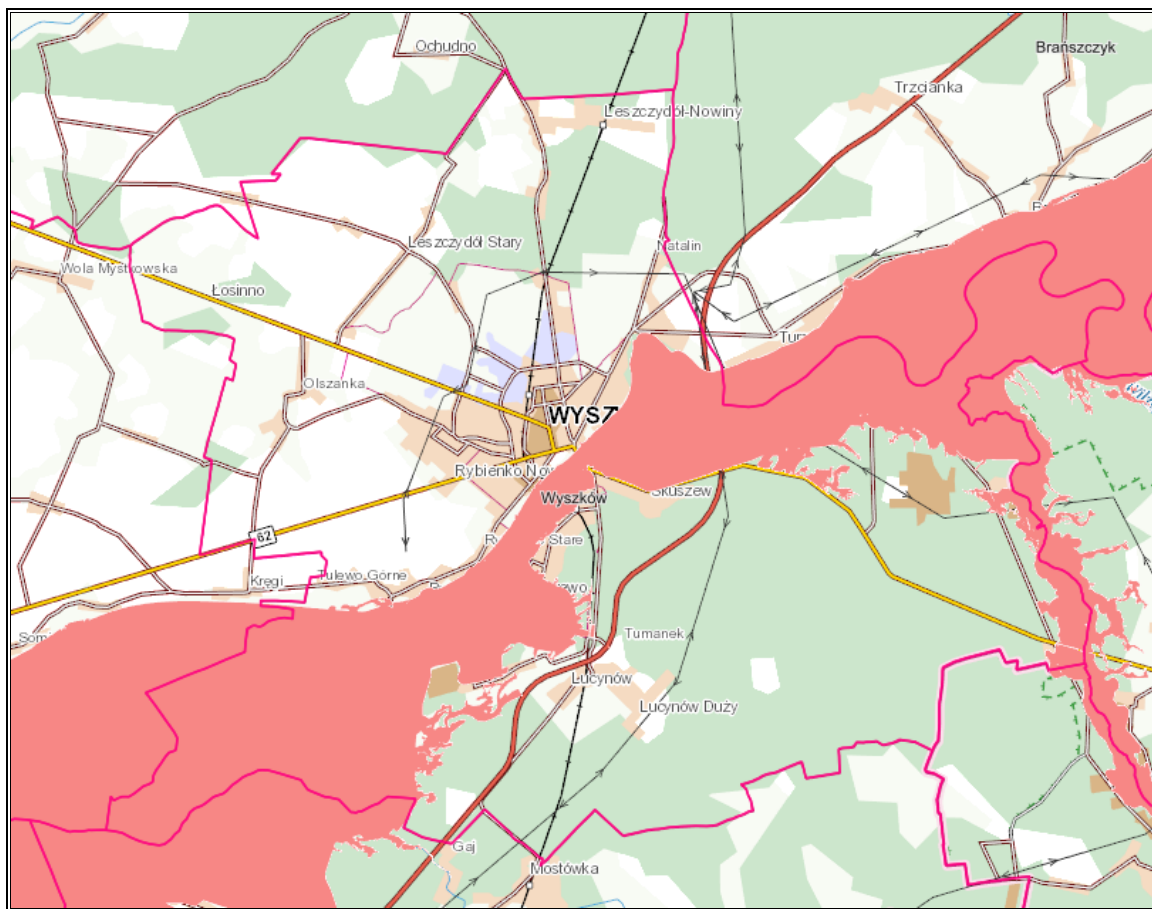
Legenda:

 - teren zagrożenia powodziowego

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Ryzyko powodzi oznacza kombinację prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi i prawdopodobieństwa wystąpienia związanych z powodzią potencjalnych negatywnych konsekwencji dla życia i zdrowia ludzkiego, środowiska, dziedzictwa kulturowego i działalności gospodarczej. Na terenie gminy Wyszków występuje ryzyko powodziowe, co przedstawiono na poniższej mapie.

Rysunek 20. Mapa ryzyka powodziowego w obrębie gminy Wyszaków

Legenda:

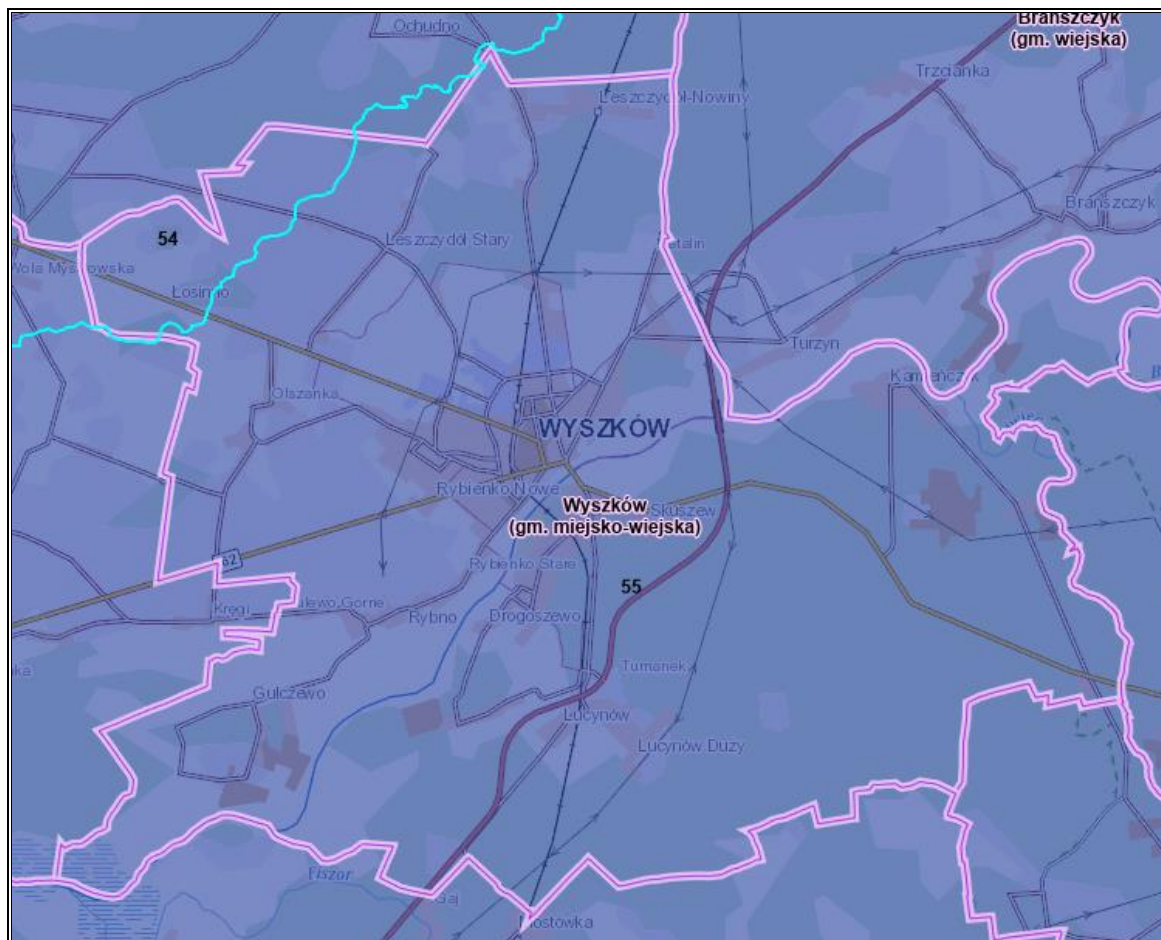
 - teren ryzyka powodziowego

Źródło: <https://mapy.geoportal.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

5.1.4.4. Jednolite części wód podziemnych

Według podziału Polski na 174 JCWPd, teren gminy leży na obszarze jednolitych części wód podziemnych JCWPd nr 54 (PLGW200054) oraz JCWPd nr 55 (PLGW200055).

Rysunek 21. JCWPd nr 54 oraz JCWPd nr 55 na terenie gminy Wyszków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geologia.pgi.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Na terenie gminy Wyszków jest zlokalizowany jeden punkt pomiarowy krajowej sieci monitoringu jakości wód podziemnych o numerze 319 (wg ID Monitoring), w którym badania stanu chemicznego wód podziemnych zostały przeprowadzone w roku 2022 (w ramach monitoringu diagnostycznego). Z badań tych wynika, że w ww. punkcie pomiarowym stwierdzono II klasę jakości oznaczającą dobry stan chemiczny.

5.1.4.5. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Główny zbiornik wód podziemnych (GZWP) to zespół przepuszczalnych utworów wodonośnych o znaczeniu użytkowym, którego granice są określone parametrami hydrogeologicznymi lub warunkami hydrodynamicznymi oraz warunkami formowania się zasobów wód podziemnych, wydzielony ze względu na jego szczególne znaczenie dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia w wodę, spełniający określone kryteria ilościowe i jakościowe: wydajność potencjalnego otworu studziennego powyżej 70 m³/h, wydajność ujęcia powyżej 10 000 m³/d, wodoprzewodność warstwy wodonośnej wyższa niż 10 m²/h, woda nadająca się do zaopatrzenia ludności w stanie surowym lub po jej ewentualnym prostym uzdatnieniu przy pomocy stosowanych obecnie i uzasadnionych ekonomicznie technologii.

W obszarach deficytowych w wodę kryteria ilościowe przyjęte dla GZWP mogą być niższe, lecz wyróżniające zbiornik o znaczeniu praktycznym na tle ogólnie mniej korzystnych warunków hydrogeologicznych.

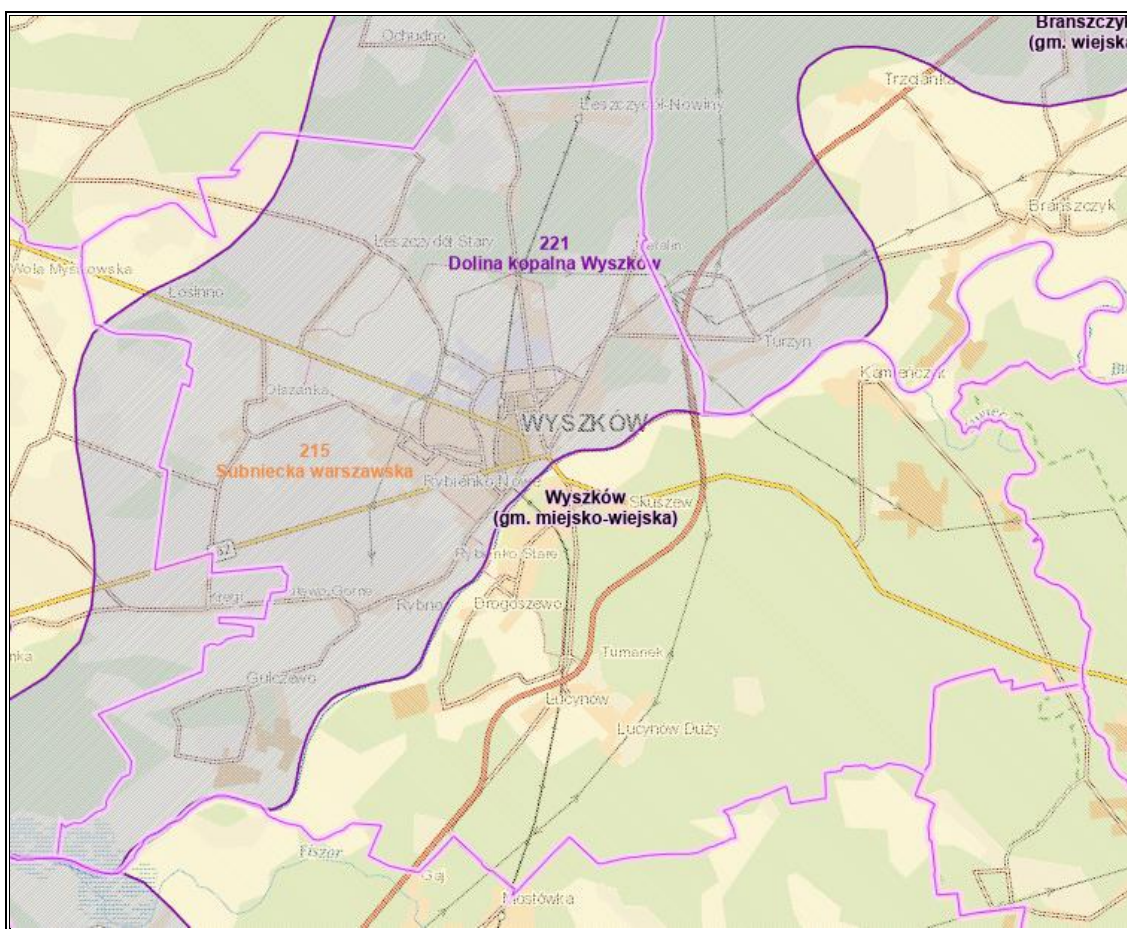
Gmina Wyszków znajduje się w obszarze Głównych Zbiorników Wód Podziemnych nr: 215 – Subniecka warszawska oraz 221 – Dolina kopalna Wyszków. Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 215 Subniecka warszawska jest zbiornikiem nieudokumentowanym. Charakterystykę GZWP nr 221 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 20. Charakterystyka GZWP zlokalizowanych w obrębie gminy Wyszków

Nazwa GZWP	221 – Dolina kopalna Wyszków
Typ	porowy
Powierzchnia [km ²]	369
Proponowany obszar ochronny [km ²]	48
Klasa jakości wody	II

Źródło: Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce

Rysunek 22. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na terenie gminy Wyszków

Źródło: <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

5.1.4.6. Zagrożenia mogące wpłynąć na jakość wód powierzchniowych i podziemnych

Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych powodowane jest głównie przez bezpośrednią lub pośrednią działalność człowieka, np. rolnictwo, działalność gospodarcza, poziom urbanizacji terenu.

Do możliwych zagrożeń mogących wpłynąć na zasoby i jakość wód na terenie gminy należy zaliczyć m.in.: spływ powierzchniowy zanieczyszczeń, obciążonych głównie związkami biogennymi (azotem i fosforem) pochodzenia rolniczego. Zjawisko to jest potęgowane przez nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin oraz ryzyko niewłaściwego wykonywania zabiegów agrotechnicznych. W przypadku nadmiernego, długotrwałego spływu składników biogennych do wód, dochodzi do ich przeżyźnienia. Proces ten, zwany eutrofizacją prowadzi do szeregu konsekwencji tj. zakwity (gwałtowny rozwój makrofitów i toksycznego fitoplanktonu – glony, sinice), zakwaszenie wód, pogłębienie strefy beztlenowej, spadek przezroczystości wody, wymieranie ichtiofauny, a także znaczne pogorszenie walorów użytkowych, przyrodniczych i rekreacyjnych wód. W efekcie, zbiornik wodny ulega postępującej degradacji, która może doprowadzić do jego całkowitego zaniku na skutek zarastania. Eutrofizacja stanowi poważne zagrożenie dla wszystkich wód powierzchniowych na terenie Polski ze względu na ryzyko nadużywania nawozów i środków ochrony roślin, które dostają się do wód na skutek spływu powierzchniowego.

Istotnym źródłem presji na środowisko wodne jest niedostateczna sanitacja obszarów gminy. W takiej sytuacji, mieszkańcy obszarów nieskanalizowanych korzystają ze zbiorników bezodpływowych (szamb), opróżnianych przez wyspecjalizowane firmy. Korzystanie z nieszczelnego szamba grozi skażeniem bakteriologicznym gleby oraz wody wokół posesji, a zanieczyszczenia chemiczne są wchłaniane przez rośliny, w tym warzywa i zboża. Szkodliwe związki chemiczne rozprzestrzeniają się także na większe odległości, skażając wody podziemne.

5.1.4.7. Zagrożenie suszą

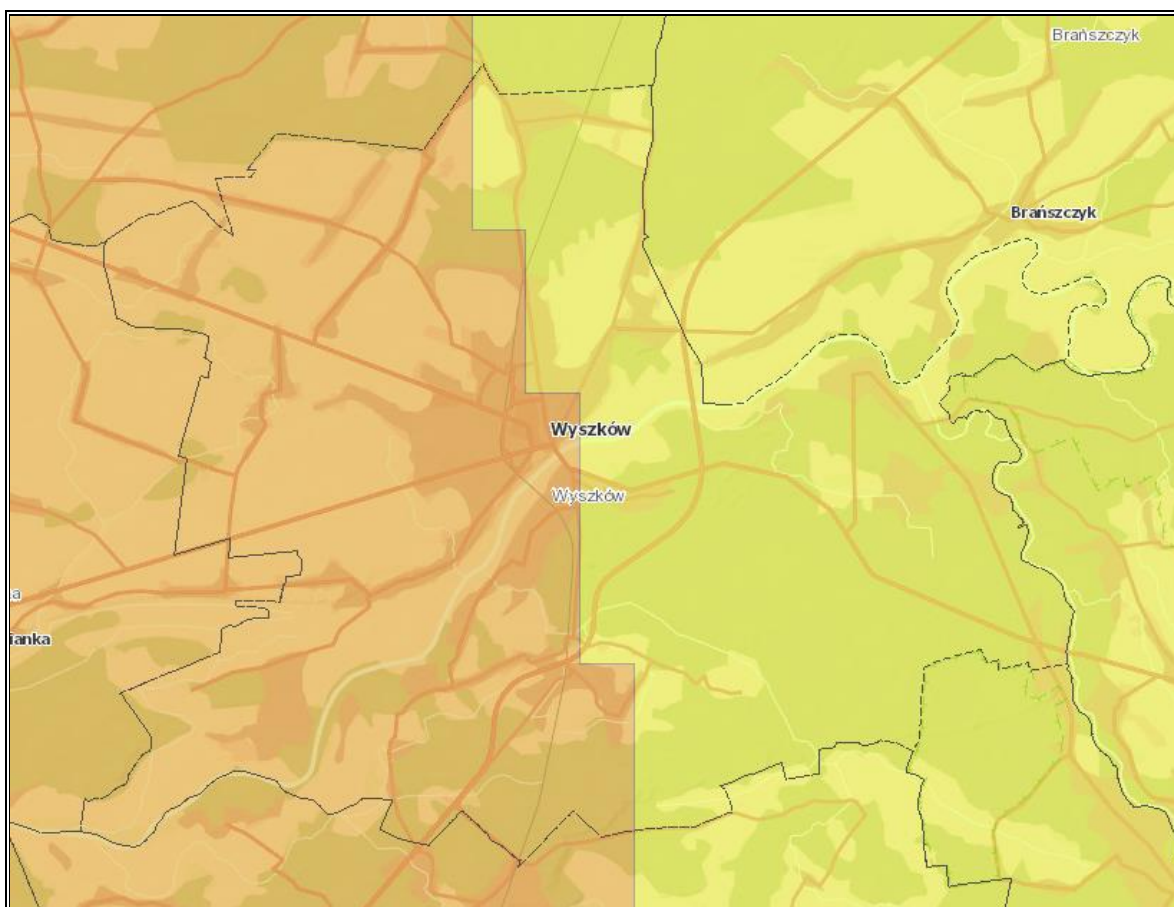
Suszę na danym terenie opisać można według podziału na:

- suszę atmosferyczną,
- suszę rolniczą na terenach rolnych i leśnych,
- suszę hydrologiczną,
- suszę hydrogeologiczną.

Susza atmosferyczna jest to okres, w którym opady występują poniżej średniej wieloletniej lub jest ich całkowicie brak. Bezpośrednim skutkiem niedoboru opadów jest narastający w czasie niedosyt wilgotności, ujawniający się szczególnie intensywnie w ciepłej porze roku,

wzmagający inwestycyjne parowanie oraz ewapotranspirację (wskaźnik klimatyczny mówiący o tym, jak szybko mogłoby zachodzić parowanie, gdyby dostępność wody była wystarczająca). Powyższe prowadzi do naruszenia zasobów wód glebowych i powierzchniowych. W zależności od warunków środowiska przyrodniczego, jego zmienności przestrzennej oraz zagospodarowania i zapotrzebowania na wodę, susza atmosferyczna może aktywować kolejno suszę rolniczą, hydrologiczną oraz hydrogeologiczną. Teren gminy Wyszków jest umiarkowanie i silnie zagrożony suszą atmosferyczną, co ukazano na poniższym rysunku.

Rysunek 23. Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną na terenie gminy Wyszków

Legenda:

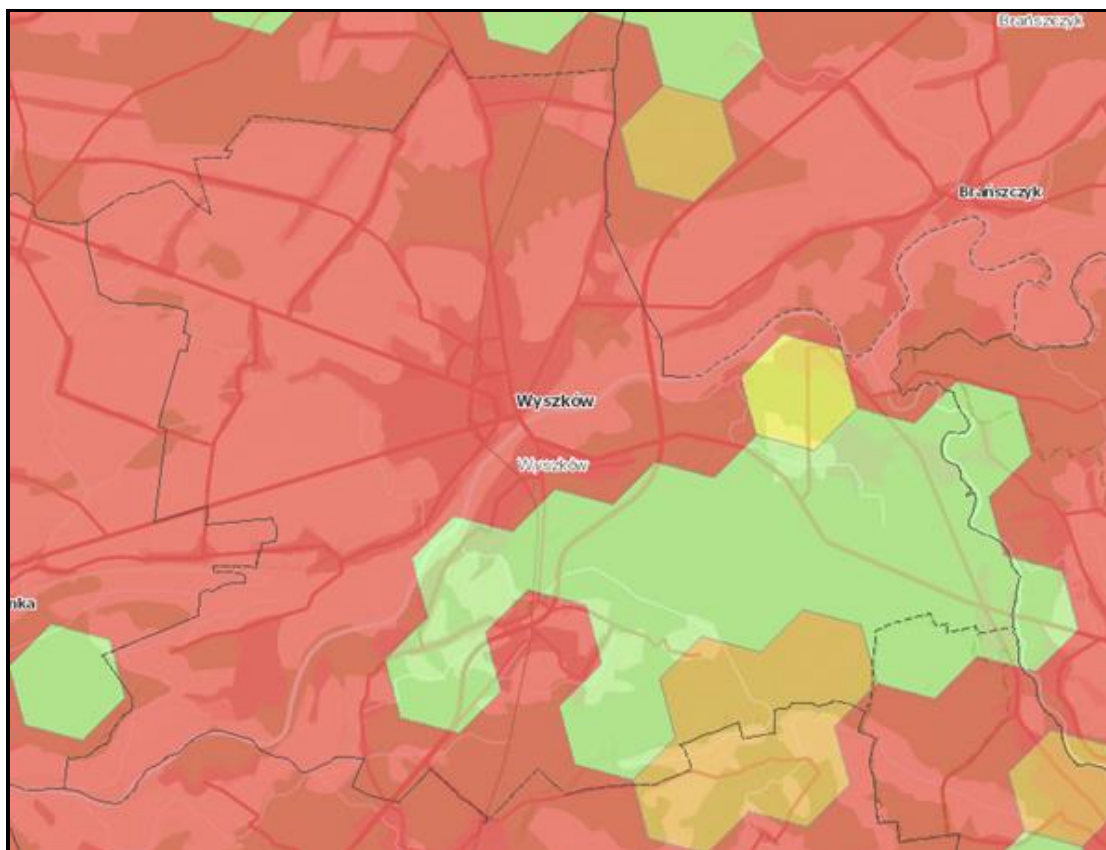
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Susza rolnicza to okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb roślin w profilu glebowym i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie. Nazywana jest również suszą glebową. Jest bezpośrednią konsekwencją wydłużającej się suszy atmosferycznej. Zaznaczyć należy, iż nie każdy okres bezopadowy i jednoczesny spadek wilgoci glebowej jest suszą rolniczą. Warunkiem zaistnienia suszy rolniczej jest wystąpienie

zmian w stanie roślinności, tj. wystąpienia objawów stresu wodnego, spadku w biomacie i ograniczeń plonowania. Czas wystąpienia deficytu zasobów wodnych w glebie oraz ich dotkliwość zależą bezpośrednio od właściwości retencyjnych gleby – są zatem zmienne w czasie oraz w przestrzeni, stosownie do rozkładu przestrzennego typów gleb. Susza rolnicza prowadzi do wytworzenia strat bezpośrednich w ekosystemach naturalnych, ale przede wszystkim skutkuje stratami w produkcji rolnej i leśnej. Teren gminy Wyszków jest w większości ekstremalnie zagrożony suszą. Występują jednak fragmenty terenu silnie, umiarkowanie i słabo zagrożone suszą rolniczą, co ukazano na poniższym rysunku.

Rysunek 24. Mapa zagrożenia suszą rolniczą na terenie gminy Wyszków

Legenda:

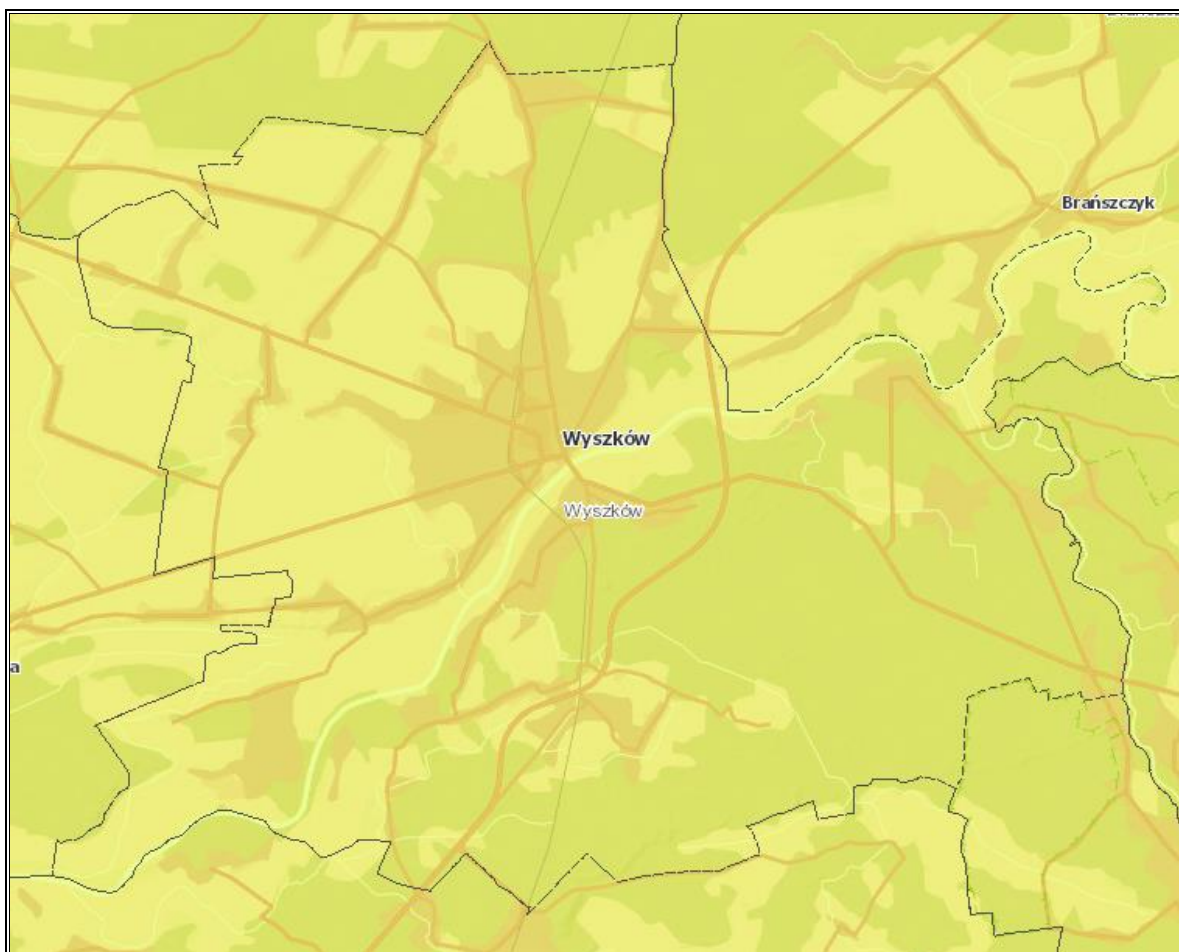
- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Susza hydrologiczna to okres obniżonych zasobów wód powierzchniowych w stosunku do sytuacji przeciętnej w wieloleciu. Susza hydrologiczna jest z reguły kolejnym etapem pogłębiającej się suszy atmosferycznej i rolniczej, ale może również ujawnić się i przebiegać

po zakończeniu okresu bezopadowego. W Gminie Wyszków występuje umiarkowane zagrożenie suszą hydrologiczną, co przedstawiono na poniższej mapie.

Rysunek 25. Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną na terenie gminy Wyszków

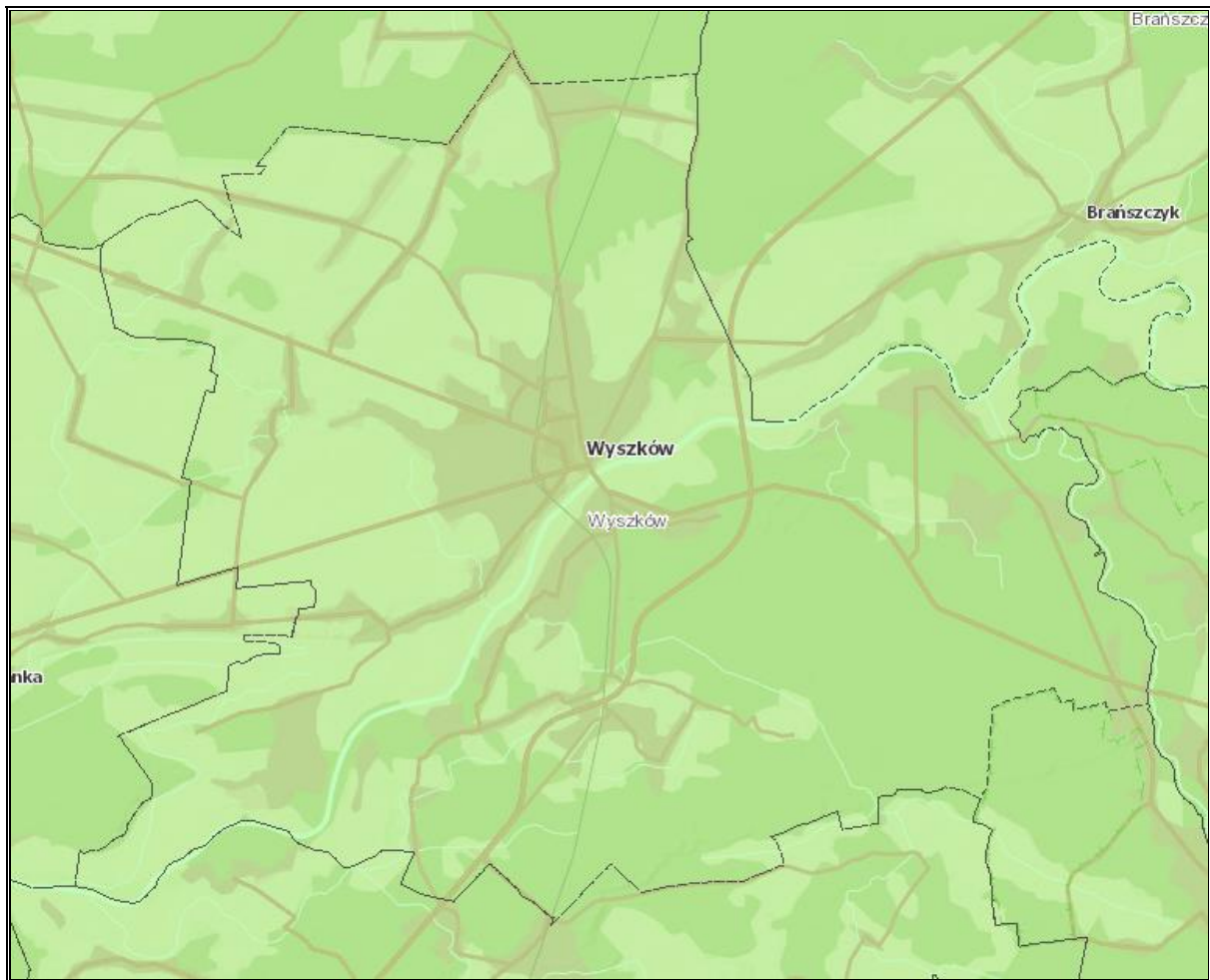
Legenda:

- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Susza hydrogeologiczna, nazywana również niżówką hydrogeologiczną, przejawia się obniżeniem zwierciadła wód podziemnych poniżej stanów niskich ostrzegawczych. Wstępna faza objawia się m.in. wysychaniem studni. Jak przedstawiono na mapie poniżej Gmina Wyszków jest słabo zagrożona suszą hydrogeologiczną.

Rysunek 26. Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Wyszków

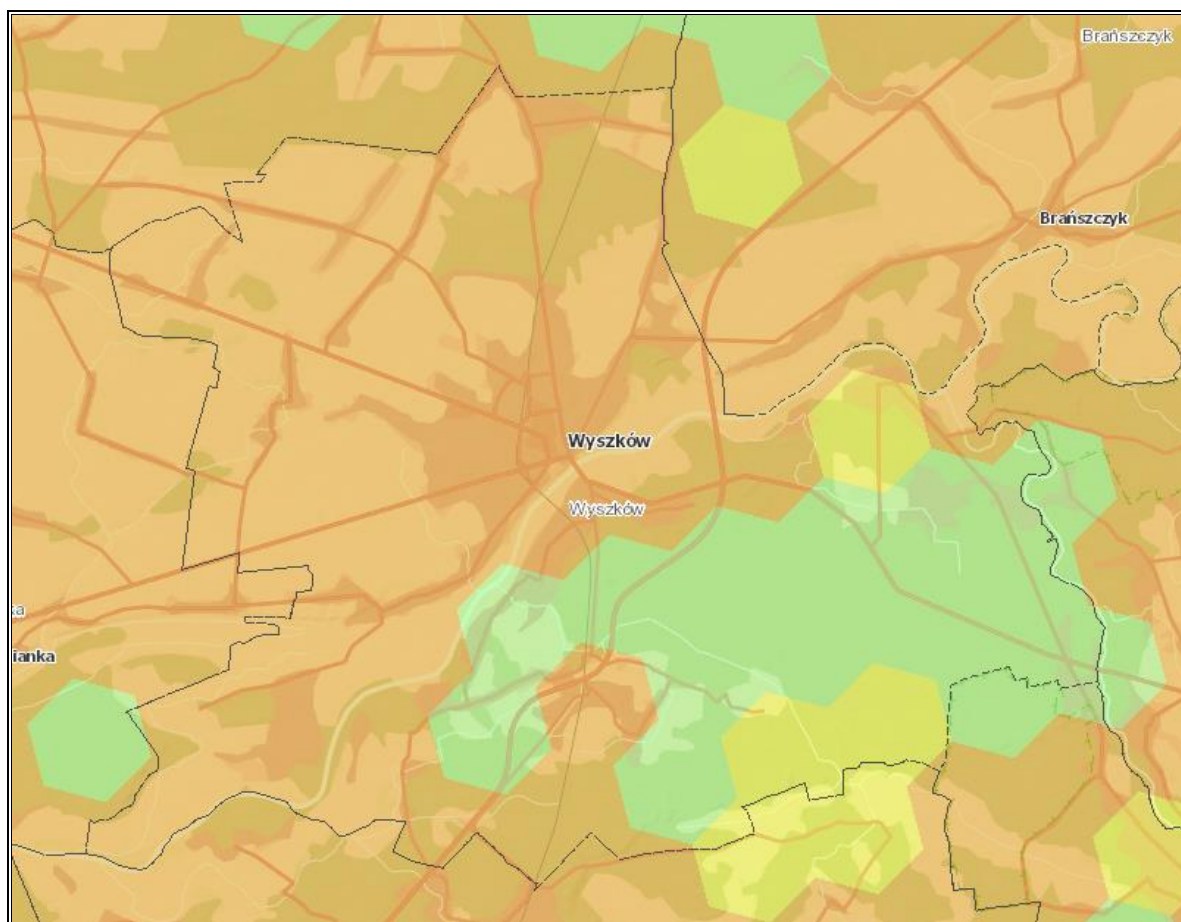
Legenda:

- klasa I - słabo zagrożone
- klasa II - umiarkowanie zagrożone
- klasa III - silnie zagrożone
- klasa IV - ekstremalnie zagrożone

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Zestawienie łączne wyników zagrożenia suszą dostarcza istotnych wniosków diagnostycznych z punktu widzenia planowania w gospodarowaniu wodą. Gmina Wyszków jest w większości silnie, ale częściowo także umiarkowanie i słabo zagrożona suszą.

Rysunek 27. Mapa łącznego zagrożenia suszą na terenie gminy Wyszków

Legenda:

- słabo zagrożone suszą
- umiarkowanie zagrożone suszą
- silnie zagrożone suszą
- ekstremalnie zagrożone suszą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu Hydroportal; <http://wody.isok.gov.pl/> (dostęp: 08.07.2024 r.)

Zjawisko suszy powoduje nadmierne odparowywanie wody z gleby, co prowadzi do jej przesuszenia i ma bezpośredni wpływ na zdolność gleby do utrzymania życia roślin. Susza sprzyja wysychaniu roślinności, co zwiększa ryzyko wystąpienia pożarów lasów i obszarów trawiastych. Sucha roślinność staje się łatwopalnym materiałem. Spadek poziomu wód gruntowych i powierzchniowych może prowadzić do zmniejszenia dostępności wody pitnej dla społeczności lokalnych. Konieczność ograniczania zużycia wody może wpływać na codzienne życie ludzi, a także na sektor gospodarczy. W związku z tym, zarządzanie skutkami suszy wymaga holistycznego podejścia, które obejmuje zarówno działania prewencyjne, jak i adaptacyjne, mające na celu minimalizację negatywnych skutków tego zjawiska na środowisko, rolnictwo i społeczeństwo.

W celu przeciwdziałania skutkom suszy sporządzony został Plan przeciwdziałania skutkom suszy, przyjęty rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. W Planie tym zawarto „katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy”, co odpowiada brzmieniu art. 184 ust. 2 pkt 4 ustawy – Prawo wodne przed jego nowelizacją.

5.1.4.8 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarowanie wodami.

Tabela 21. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — monitoring wód powierzchniowych i podziemnych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzonego przez GIOŚ, — dobry stan chemiczny wód podziemnych. 	<ul style="list-style-type: none"> — zły stan wód powierzchniowych, — zagrożenie i ryzyko powodziowe występujące na terenie gminy, — silne zagrożenie suszą na terenie gminy, — zbiorniki bezodpływowe znajdujące się na terenie gminy.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — zwiększenie ilości punktów monitoringowych wód, — prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni, — kontynuacja działań z zakresu ochrony wód, — rozwój „systemu retencjonowania wody” w postaci rozbudowy tzw. małej retencji, — dofinansowanie na likwidację zbiorników bezodpływowych i budowę przydomowych oczyszczalni ścieków. 	<ul style="list-style-type: none"> — działalność rolniczo-gospodarcza stanowiąca ryzyko zanieczyszczeń wód, — gwałtowne zjawiska powodziowe mogą spowodować powodzie i podtopienia.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.5 Gospodarka wodno-ściekowa

5.1.5.1. Infrastruktura wodociągowa

Na przełomie lat 2021-2023 wzrosła długość sieci wodociągowej o 5,6 km, tj. 2,23%. Wzrosła również liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania o 326, tj. 3,94%. W roku 2023 stopień zwodociągowania gminy wynosił 97,54%. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 22. Sieć wodociągowa na terenie gminy Wyszaków w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2021	2022	2023 ²⁷
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	251,4	254,0	257,0
Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	8 283	8 437	8 609
Awarie sieci wodociągowej	szt.	52	50	-
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	1 470,7	1 511,7	-
Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na jednego mieszkańca	m ³	40	41	43
Stopień zwodociągowania gminy	%	97,54	97,54	97,54

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://bdl.start.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 08.07.2024 r.) oraz Urząd Miejski w Wyszakowie

Sieć i urządzenia wodociągowe zaopatrujące w wodę gminę Wyszaków:

- Stacja Uzdatniania Wody w Wyszakowie zmodernizowana w latach 2011-2012 o średniodobowym poborze wody z ujęć zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym 7 265 m³/dobę,
- ujęcie wody w Kręgach (gmina Somianka) o średniodobowym poborze z ujęć zgodnie z pozwoleniem wodnoprawnym 698 m³/dobę,
- sieć magistralna,
- sieć rozdzielcza,
- przyłącza wodociągowe²⁸.

Dyrektor Zarządu Zlewni w Dębem Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie decyzją WA.ZUZ.2.41.1.142.2018.SM z dnia 26 czerwca 2018 r. ustanowił strefę ochronną, obejmującą wyłącznie tereny ochrony bezpośredniej, dla ujęcia wody należącego do Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wyszakowie, ul. Komunalna 1, 07-202 Wyszaków, poprzez wyznaczenie terenu ochrony bezpośredniej dla studni na następujących działkach ewidencyjnych: 1007/25 obręb Kręgi, 1606/6, 1607/2, 1599/2, 1583/4, 1626/2, 1528/2 obręb Natalin, gmina Wyszaków. Na obszarze wprowadzono zakaz użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęć wody, nakaz odprowadzania wód

²⁷ Brak części danych ze względu na to, iż w momencie sporządzania dokumentu nie były dostępne w GUS.

²⁸ Wieloletni Plan Rozwoju i Modernizacji Urzędzeń Wodociągowych i Urzędzeń Kanalizacyjnych będących w posiadaniu Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wyszakowie na lata 2024-2027 przyjęty uchwałą nr LXIV/712/23 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 28 grudnia 2023 r.

opadowych i roztopowych w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody²⁹.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Wyszkanie stwierdza przydatność wody do spożycia przez ludzi z urządzenia wodociągowego o produkcji od 1 000 – 10 000 m³/d Wyszków, ul. Komunalna, zarządzanego przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wyszkanie³⁰.

5.1.5.2. Infrastruktura kanalizacyjna

Na przełomie lat 2021-2023 wzrosła długość sieci kanalizacyjnej o 1,00 km, tj. 0,76%. Wzrosła również liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania o 137, tj. 2,92%. W roku 2023 stopień skanalizowania gminy wynosił 79,10%. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 23. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Wyszków w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2021	2022	2023 ³¹
Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	130,9	131,7	131,9
Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	4 689	4 755	4 826
Awarie sieci kanalizacyjnej	szt.	141	139	-
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	m ³ /rok	1 183 943	1 216 149	1 268 580
Stopień skanalizowania gminy	%	78,40	78,70	79,10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <http://bdl.start.gov.pl/BDL/start> (dostęp: 09.07.2024 r.) oraz Urzędu Miejskiego w Wyszkanie

Gmina Wyszków należy do aglomeracji gminy Wyszków wyznaczonej uchwałą nr XXVI/323/20 Rady Miejskiej w Wyszkanie z dnia 30 grudnia 2020 r. Aglomeracja Wyszków wyposażona jest w 1 oczyszczalnię ścieków w miejscowości Rybienko Stare. Miejscowościami należącymi do aglomeracji są: Wyszków, Leszczydół-Nowiny, Rybienko Nowe, Rybienko Stare, Rybno, Skuszew oraz Tulewo Górne.

Oczyszczalnia ścieków w miejscowości Rybienko Stare spełnia wymagania określone w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r.

²⁹ Uchwała nr XXVI/323/20 Rady Miejskiej w Wyszkanie z dnia 30 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia obszaru i granic aglomeracji gminy Wyszków

³⁰ <https://pwikwyszkow.pl/dzial-klienta/informacja-o-jakosci-wody/ocena-jakosci-wody-przedsiębiorstwo-wodociagow-i-kanalizacji-sp-z-o-o-w-wyszkowie/> (dostęp: 09.07.2024 r.)

³¹ Brak części danych ze względu na to, iż w momencie sporządzania dokumentu nie były dostępne w GUS.

i w pozwoleniu wodnoprawnym. Średnie roczne stężenia zanieczyszczeń w ściekach dopływających i oczyszczonych przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 24. Średnie roczne stężenia zanieczyszczeń w ściekach dopływających i oczyszczonych w oczyszczalni ścieków

Wyszczególnienie	BZT5 [mgO ₂ /l]	ChZT [mgO ₂ /l]	zawiesina ogólna [mg/l]	azot ogólny [mg/l]	fosfor ogólny [mg/l]
Średnie roczne stężenia zanieczyszczeń w ściekach dopływających do oczyszczalni	503,00	1 167,00	439,00	89,00	21,80
Średnie roczne stężenia zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych z oczyszczalni	3,40	44,40	3,80	9,00	0,30

Źródło: Sprawozdanie KPOŚK za 2023 r.

Gospodarka ściekowa na terenie gminy Wyszaków jest wspomagana również indywidualnymi rozwiązaniami, tj. zbiornikami bezodpływowymi oraz przydomowymi oczyszczalнями ścieków. Zarówno liczba zbiorników bezodpływowych, jak i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Wyszaków w latach 2019-2023 wzrosła. Rozwiązania te wykorzystywane są głównie w miejscach, gdzie brak jest dostępu do kanalizacji sanitarnej.

Tabela 25. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na przełomie lat 2019-2023

Wyszczególnienie	Rok				
	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba zbiorników bezodpływowych	2 954	2 954	2 920	2 920	3 168
Liczba przydomowych oczyszczalni	4	4	5	6	10

Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie

Alternatywą dla zbiorników bezodpływowych są przede wszystkim oczyszczalnie przydomowe. Przydomowe oczyszczalnie ścieków są bardziej przyjazne dla środowiska, ponieważ pozwalają na oczyszczenie ścieków na miejscu, zanim zostaną one odprowadzone do wód gruntowych lub cieków wodnych. Jednak ich skuteczność zależy od prawidłowej konserwacji i obsługi.

5.1.5.3 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa.

Tabela 26. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — wysoki stopień zwodociągowania gminy — wysoki stopień skanalizowania gminy, — rosnąca liczba przyłączy do sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej, — spełnienie wymagań określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. i w pozwoleniu wodnoprawnym, jeśli chodzi o średnie roczne stężenia ładunków zanieczyszczeń w ściekach oczyszczonych. 	<ul style="list-style-type: none"> — występowanie na terenie gminy zbiorników bezodpływowych.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej, — prowadzenie kontroli zbiorników bezodpływowych na nieczystości ciekłej. 	<ul style="list-style-type: none"> — ryzyko niewłaściwego zagospodarowania nieczystości ciekłych przez właścicieli, — awarie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

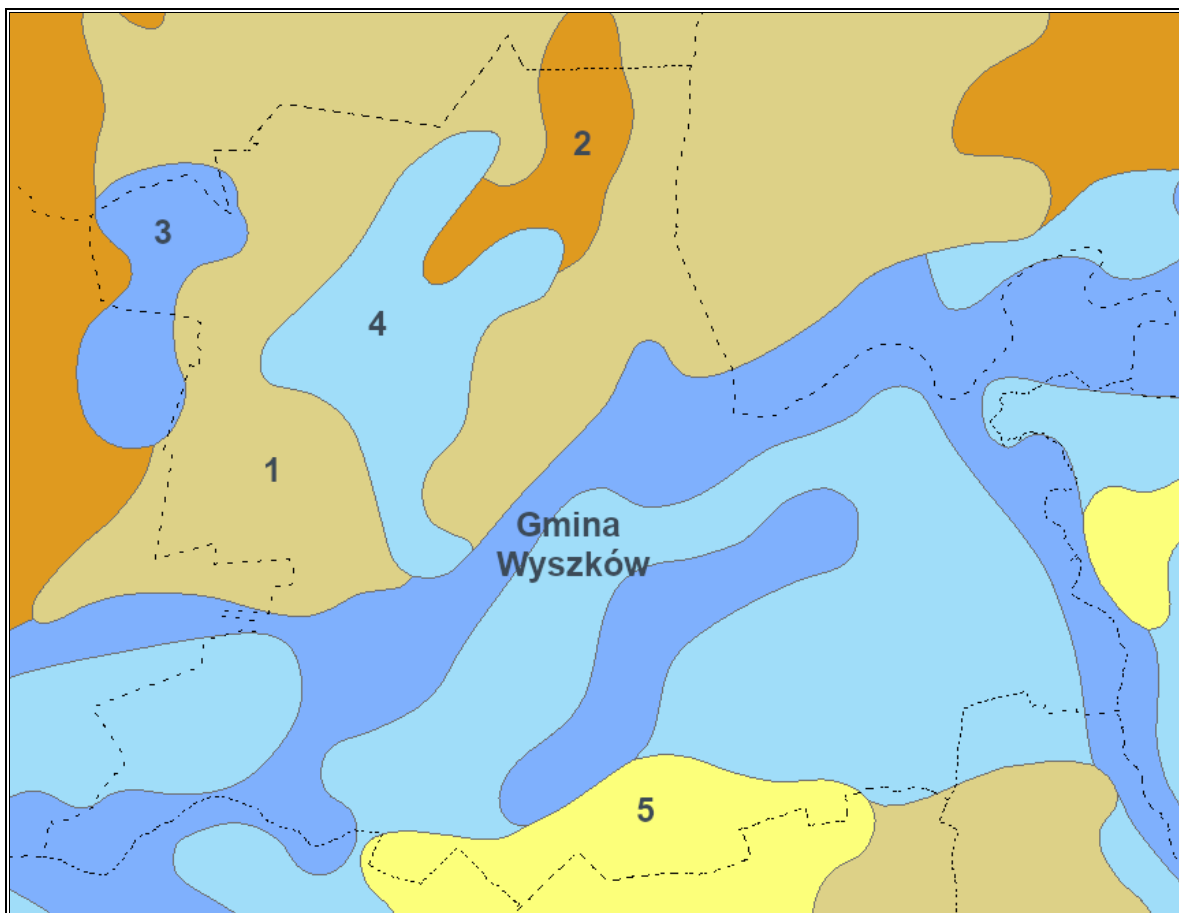
Źródło: Opracowanie własne

5.1.6 Zasoby geologiczne

Obszar gminy składa się z osadów czwartorzędowych o miąższości około 100-150 metrów na wysoczyznach i około 100 metrów w dolinie Bugu. W rejonach wysoczyzn pod warstwą gleby znajduje się zwykle cienka warstwa piasków o grubości 2-5 metrów, głównie pochodzenia wodnolodowcowego i rzeczno. Pod tą piaszczystą warstwą leżą gliny zwałowe z okresu północno-mazowieckiego zlodowacenia środkowo-polskiego, które tworzą niemal ciągłą warstwę o miąższości 20-40 metrów na dużych obszarach. Dolina Bugu jest wypełniona osadami piaszczystymi, ilastymi i mułowymi, z lokalnymi gruntami nasypowymi antropogenicznymi, namułami pylastymi i torfami. Osady organiczne mają przeważnie miąższość do około 1 metra. Na terenie gminy nie ma obszarów zagrożonych naturalnymi niebezpieczeństwami geologicznymi³².

³² Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wyszaków przyjęte uchwałą nr XXVIII/280/16 z dnia 27 października 2016 r.

Rysunek 28. Mapa utworów przypowierzchniowych na obszarze gminy Wyszaków

Legenda:

1. Piaski i żwiry sandrowe.
2. Gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe.
3. Piaski, żwiry, mady rzeczne oraz torfy i namuły.
4. Piaski, żwiry i mułki rzeczne.
5. Piaski eoliczne, lokalnie w wydmach.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych BDL; <http://bdl.lasy.gov.pl/mapy> (dostęp: 09.07.2024 r.)

Obszary górnicze i złoża kopalin

Na obszarze gminy Wyszaków zlokalizowanych jest 7 złóż kopalin oraz 1 aktualna przestrzeń górnicza. Ogólną charakterystykę obszaru złóż i obszarów górniczych przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 27. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Wyszaków

Nr złoża	Nazwa złoża	Powierzchnia [ha]	Stan zagospodarowania
KN 11496	Lucynów Mały I	1,670	PIASKI I ŻWIRY - złoże rozpoznane szczegółowo
KN 11498	Lucynów Mały II	0,317	PIASKI I ŻWIRY - złoże rozpoznane szczegółowo
PB 2682	Mostówka	53,020	PIASKI KWARCOWE D/P BETONÓW KOMÓRKOWYCH - złoże rozpoznane wstępnie
PS 8195	Mostówka	44,960	SUROWCE SZKLARSKIE - złoże rozpoznane szczegółowo
KN 1542	Rzeka Bug	26,820	PIASKI I ŻWIRY - złoże rozpoznane wstępnie
KN 6046	Wyszaków-Bug	24,470	PIASKI I ŻWIRY - eksploatacja złoża zaniechana
PS 1229	Wyszaków-Skuszew	20,400	SUROWCE SZKLARSKIE - eksploatacja złoża zaniechana

Źródło: Serwis MIDAS, PIG-PIB, Centralna Baza Danych Geologicznych (dostęp: 09.07.2024 r.)

Tabela 28. Aktualna przestrzeń górnicza na obszarze gminy Wyszaków

Nazwa przestrzeni	Typ	Nr w rejestrze	Położenie
Wyszaków	OG	7/1/28a	gm. Wyszaków

Źródło: Serwis MIDAS, PIG-PIB, Centralna Baza Danych Geologicznych (dostęp: 09.07.2024 r.)

Osuwiska

Osuwisko jest przemieszczeniem mas ziemnych, powierzchniowej zwietrzliny i mas skalnych podłoża spowodowanym siłami przyrody lub działalnością człowieka.

Zgodnie z mapą dostępną na stronie Państwowego Instytutu Geologicznego (System Osłony Przeciwosuwiskowej SOPO), na terenie gminy nie zostały przeprowadzone badania w kierunku zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych.

5.1.6.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne.

Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne

Mocne strony	Słabe strony
— złoża kopalin i przestrzenie górnicze zlokalizowane na terenie gminy.	— brak prowadzonych badań w kierunku zagrożeń geologicznych, w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych.
Szanse	Zagrożenia
— podejmowanie działań zapobiegawczych przemieszczaniu się mas ziemnych.	— niewystarczające środki finansowe na inwestycje z zakresu ochrony powierzchni ziemi, — ryzyko występowania miejsc nielegalnej eksploatacji kopalin.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.7 Gleby

Jakość gleb w istotny sposób wpływa na potencjał jednostek samorządu terytorialnego. Gleby dobrej jakości oznaczają nie tylko zdrowe i wysokie plony, ale także warunkują prawidłowy rozwój człowieka, gdyż wraz z pożywieniem roślinnym i zwierzęcym dostarczają odpowiedniej ilości wysokokalorycznych składników odżywczych, witamin, substancji mineralnych, niezbędnych do budowy i właściwego funkcjonowania organizmu. Razem z pożywieniem człowiek pobiera składniki korzystne, jak i niekorzystne dla swego rozwoju. Jakość gleb ma wpływ na rozmieszczenie upraw rolniczych, ale zależy ona również od odpowiedniej wilgotności, nawożenia mineralno-organicznego, warunków termicznych oraz opadów atmosferycznych.

Na stan gleb wpływają głównie czynniki pochodzenia antropogenicznego:

- intensywne rolnictwo – stosowanie wysoko wydajnych maszyn, technik uprawy i hodowli, nadmierne wykorzystywanie nawozów mineralnych i środków ochrony roślin, co może prowadzić do degradacji chemicznej gleb (przeciążenie nadmierną ilością substancji chemicznych, w tym metalami ciężkimi, co prowadzi do zakwaszenia, zasolenia, alkalizacji, zmian jakościowych i ilościowych w próchnicy) oraz degradacji fizycznej gleb (utrata określonej masy gleby, zmiany struktury gleby, nadmierne zagęszczenie i niekorzystne zmiany stosunków wodnych, erozja spowodowana niewłaściwym użytkowaniem gruntów),
- działalność zakładów produkcyjno-usługowych – przyczyniająca się głównie do degradacji chemicznej gleb, na skutek emisji szkodliwych substancji do atmosfery, odprowadzania ścieków,
- komunikacja i transport samochodowy – przyczyniający się do zanieczyszczenia gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie intensywnie użytkowanych szlaków komunikacyjnych (degradacja chemiczna).

Ponadto negatywny wpływ na jakość gleb wywierają: składowanie odpadów w miejscach do tego nieprzeznaczonych, wypalanie traw, palenie odpadów na powierzchni ziemi, odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do środowiska, nieszczelne szamba.

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności rolniczej, usługowej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- intensywnej melioracji gleb,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- trasami komunikacyjnymi,
- terenami eksploatacji kopalin lub wyrobisk poeksploatacyjnych.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważnym czynnikiem jest emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznej degradacji gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową.

Na obszarze gminy przeważają gleby słabej jakości. Gleby dobre koncentrują się głównie w północnej części gminy po prawej stronie, szczególnie w sołectwach: Natalin, Leszczydół - Podwielątki, Olszanka, Rybno. Znaczne obszary dobrych gleb występują również w sołectwach Leszczydół - Pustki, Sitno, Rybienko Stare, Rybienko Nowe oraz Leszczydół - Nowiny. Na terenie mezoregionu Międzyrzecze Łomżyńskie dominują gleby brunatne, bielicowe i pseudobielicowe. Na terenie zalewowym Bugu przeważają mady rzeczne, a w starorzeczach oraz w zagłębieniach dolin bocznych i innych miejscach występują gleby organiczne. Na plejstoceńskim tarasie nadzalewowym pradoliny Bugu i na części Równiny Wołomińskiej przeważają gleby bielicowe i bielice.

Badania monitoringowe gleb

Monitoring chemizmu gleb gruntów ornych Polski w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – Państwowy Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.).

Na obszarze gminy Wyszaków nie jest zlokalizowany żaden stały punkt pomiarowo-kontrolny, zatem nie jest ona objęta monitoringiem chemizmu gleb ornych realizowanych w ramach obowiązującego Państwowego Monitoringu Środowiska.

Na terenie gminy Wyszaków nie wystąpiły historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi.

5.1.7.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gleby.

Tabela 30. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby

Mocne strony	Słabe strony
— brak historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi.	— brak stałych punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu gleb na obszarze gminy, — mało żyzne gleby.
Szanse	Zagrożenia
— wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, — popularyzacja rolnictwa ekologicznego, — restrykcyjne normy środowiskowe dla przedsiębiorstw wpływające na zapobieganie skażeniu gleb, — rozwój sieci kanalizacyjnej.	— postępująca urbanizacja i fragmentacja terenu, — erozja wodna i wietrzna, — ryzyko degradacji gleb w związku z działalnością rolniczą i użytkowaniem sztucznych nawozów.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Gospodarka odpadami jest jednym z ważniejszych zadań w kwestii ochrony środowiska. Niewłaściwe postępowanie z odpadami wywiera negatywny wpływ na otaczającą przyrodę, zdrowie ludzi oraz warunki bytowe. Z tego powodu istotne jest prowadzenie racjonalnej gospodarki odpadami oraz ograniczenie ich powstawania.

Na obszarze gminy Wyszaków obowiązuje regulamin utrzymania czystości i porządku przyjęty uchwałą nr LIII/597/22 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 29 grudnia 2022 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Wyszaków. Określa on szczegółowe zasady w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Wyszaków, głównie poprzez ustalenie, m.in.:

1. Wymagań w zakresie utrzymania czystości i porządku na terenie nieruchomości oraz na terenach przeznaczonych do użytku publicznego;
2. Wymagań w zakresie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych;
3. Częstotliwości i sposobów pozbywania się odpadów komunalnych;

4. Rodzajów i minimalnej pojemności pojemników i worków z tworzywa sztucznego przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz drogach publicznych, a także wymagań dotyczących warunków ich rozmieszczenia i utrzymania w odpowiednim stanie sanitarnym, porządkowym i technicznym;
5. Wymagań wynikających z wojewódzkiego planu gospodarki odpadami;
6. Obowiązków osób utrzymujących zwierzęta domowe, mające na celu ochronę przed zagrożeniem lub uciążliwością dla ludzi oraz przed zanieczyszczeniem terenów przeznaczonych do wspólnego użytku;
7. Zasad utrzymywania zwierząt gospodarskich na terenach wyłączonych z produkcji rolniczej;
8. Obszarów podlegających obowiązkowej deratyzacji i terminów jej przeprowadzania.

Gmina Wyszaków realizuje obowiązek odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych tylko z nieruchomości zamieszkałych. Podmioty prowadzące działalność gospodarczą oraz właściciele nieruchomości letniskowych zobowiązani są do zawarcia umów na odbiór odpadów z podmiotami figurującymi w Rejestrze Działalności Regulowanej w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi prowadzonego przez Burmistrza Wyszakowa.

Uzupełnieniem systemu odbioru odpadów komunalnych sprzed posesji jest gminny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych działający w Wyszakowie w dzielnicy przemysłowej. PSZOK prowadzi odbiór odpadów remontowych z samodzielnie prowadzonych prac, odpadów ulegających biodegradacji, odpadów wielkogabarytowych, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, zużytych opon z samochodów osobowych, papieru, tworzyw sztucznych, szkła oraz innych odpadów komunalnych gromadzonych selektywnie. Ponadto na terenie gminy Wyszaków zlokalizowane są również pojemniki służące do odbioru odzieży używanej oraz pojemniki do zbiórki baterii ustawione w punktach sprzedaży.

Przeterminowane leki odbierane są we wszystkich aptekach na terenie gminy Wyszaków oraz w PSZOK.

Na przestrzeni lat 2019-2023 masa odpadów komunalnych pochodzących od właścicieli nieruchomości zamieszkałych wzrosła o 3 260,28 Mg, tj. 32,99%. Szczegóły w podziale na rodzaje odpadów przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 31. Masa odpadów komunalnych pochodzących od właścicieli nieruchomości zamieszkałych w latach 2019-2023 [Mg]

Rodzaj odpadu	2019	2020	2021	2022	2023
zmieszane odpady komunalne	3 746,080	7 511,370	8 083,170	8 161,720	7 867,180
odpady wielkogabarytowe	200,000	325,440	445,860	435,720	476,960
odpady ulegające biodegradacji	684,850	937,950	950,110	926,360	1 892,520
szkło	1 360,470	843,100	744,270	702,920	609,460
papier i tektura	1 737,420	532,150	636,090	262,250	599,560
tworzywa sztuczne	1 619,720	990,120	1 075,110	363,740	1 467,720
metale	523,100	-	-	-	-
zmieszane odpady opakowaniowe	-	-	-	1 051,420	211,440
inne	11,960	1 233,420	25,49	15,70	19,04
Łącznie	9 883,600	12 373,550	11 960,100	11 919,830	13 143,88

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi w latach 2019-2023

W ciągu ostatnich 5 lat największą ilość odpadów komunalnych odebrano w PSZOK w 2019 roku. Następne 3 lata, tj. 2020-2022 osiągnęły znacznie mniejsze wartości. Natomiast między rokiem 2022, a 2023 nastąpił wzrost odpadów komunalnych odebranych w PSZOK.

Tabela 32. Masa odpadów komunalnych odebranych w PSZOK w latach 2019-2023 [Mg]

Rodzaj odpadu	2019	2020	2021	2022	2023
odpadów remontowych i budowlanych, które nie stanowią odpadów komunalnych	1 378,780	533,520	263,160	268,540	420,590
odpady ulegające biodegradacji	194,430	293,685	253,685	205,090	605,390
odpady wielkogabarytowe	815,030	257,075	387,740	793,340	1 525,160
tworzyw sztucznych	106,970	-	-	-	-
papieru i tektury	96,570	-	-	-	-
szkła	73,120	-	-	-	-
metali	35,030	-	-	-	-
inne	48,670	116,800	83,28	100,49	94,38
Łącznie	2 748,600	1 201,080	987,865	1 367,46	2 645,52

Źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi w latach 2019-2023

Gmina Wyszaków w 2021 roku osiągnęła obowiązkowy poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, jednak w latach 2022-2023 poziom był poniżej obowiązkowego.

Na terenie gminy Wyszaków znajduje się jedno zrekultywowane składowisko odpadów³³ oraz jedno dzikie wysypisko o powierzchni 48 m².³⁴

Wzrost ilości odpadów komunalnych na terenie gminy wskazuje na zwiększoną konsumpcję i produkcję odpadów przez mieszkańców. Osiągnięcie wymaganych poziomów recyklingu i ponownego użycia odpadów komunalnych w latach 2022-2023 nie zostało spełnione, mimo że w 2022 roku poziom ten był bliski obowiązkowej wartości. To wskazuje na potrzebę dalszych działań i edukacji w zakresie skuteczniejszej segregacji i recyklingu. Obecność dzikiego wysypiska sugeruje potrzebę kontynuacji działań związanych z rekultywacją i monitorowaniem miejsc nielegalnego składowania odpadów. Całokształt działań gminy w zakresie gospodarki odpadami wskazuje na obszary wymagające dalszej poprawy w celu osiągnięcia pełnej zgodności z obowiązującymi normami.

Do gospodarki odpadami zaliczyć należy również kwestie utylizacji azbestu i wyrobów zawierających azbest. Azbest stanowi zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi, gdy ulegnie uszkodzeniu np. (łamanie, cięcie) lub gdy dojdzie do jego korozji. Wynikiem wskazanych procesów jest uwalnianie włókien tego minerału do powietrza i możliwość ich wdychania, dostawania się do układu oddechowego i uszkodzania pęcherzyków płucnych.

Na terenie gminy Wyszaków obowiązuje „Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Wyszaków” przyjęty uchwałą nr XX/146/12 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 30 stycznia 2012 r. Celem opracowania Programu jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy do końca 2032 roku.

Suma unieszkodliwionego azbestu dotychczas wynosi 2 892 055 kg, ilość zinwentaryzowanego azbestu 12 405 797 kg, zatem pozostałego do unieszkodliwienia – 9 513 742 kg³⁵. Oznacza to, iż unieszkodliwiono 23,31% zinwentaryzowanego azbestu.

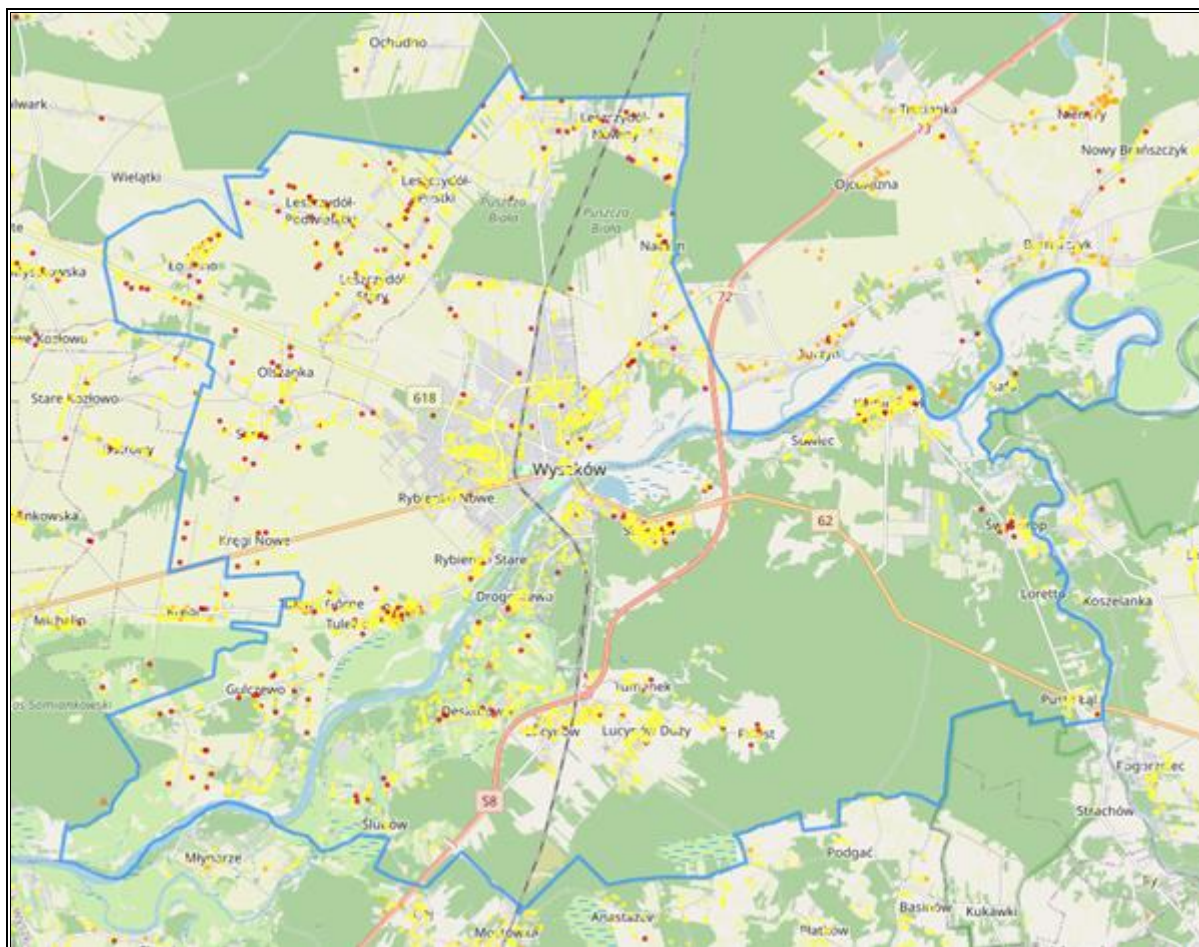
Na rysunku poniżej przedstawiono lokalizację wyrobów azbestowych rozmieszczonych na terenie gminy Wyszaków wraz z pilnością ich usunięcia.

³³ Urząd Miejski w Wyszakowie.

³⁴ Bank Danych Lokalnych GUS; <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/> (dostęp: 09.07.2024 r.)

³⁵ <https://bazaazbestowa.gov.pl/> (dostęp: 09.04.2024 r.)

Rysunek 29. Lokalizacja wyrobów azbestowych na terenie gminy Wyszków wraz z pilnością ich usunięcia

Legenda:

- Usunięte
- I stopień
- II stopień
- III stopień

Źródło: Baza Azbestowa, <https://esip.bazaazbestowa.gov.pl/> (dostęp: 09.07.2024 r.)

Gmina Wyszków podejmuje istotne działania w zakresie gospodarki odpadami, w tym utylizacji azbestu, który stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska. Wprowadzenie „Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Wyszków” jest krokiem w stronę bezpiecznego i odpowiedzialnego usuwania niebezpiecznego materiału do roku 2032. Wyroby zawierające azbest są odbierane od właścicieli nieruchomości stosownie do posiadanych środków finansowych w budżecie gminy oraz pozyskanego dofinansowania ze środków zewnętrznych. Dotychczas unieszkodliwiono 23,31% zinwentaryzowanego azbestu, co świadczy o postępie, jednak nadal pozostaje znacząca ilość do usunięcia.

Pilność usunięcia azbestu na większości terenu gminy nie jest duża, ale istnieją obszary o najwyższym stopniu pilności. Konieczne jest kontynuowanie i intensyfikacja działań w tych

miejscach, aby zminimalizować ryzyko związane z uwalnianiem włókien azbestu do powietrza, co może prowadzić do poważnych problemów zdrowotnych, takich jak uszkodzenia układu oddechowego.

Podjęte przez gminę kroki są istotne z punktu widzenia ochrony środowiska i zdrowia publicznego. Aby osiągnąć cel programu do 2032 roku, niezbędne jest dalsze zaangażowanie, edukacja mieszkańców na temat zagrożeń związanych z azbestem oraz pozyskiwanie środków na utylizację tego materiału. W ten sposób gmina może skutecznie chronić zarówno swoich mieszkańców, jak i środowisko naturalne przed szkodliwym wpływem azbestu.

5.1.8.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 33. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — prowadzenie działań z zakresu usuwania azbestu na terenie gminy, — zrehabilitowane składowisko odpadów. 	<ul style="list-style-type: none"> — wzrost odebranych odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych, — niewystarczający stopień usunięcia wyrobów azbestowych na terenie gminy, — występowanie dzikich wysypisk na terenie gminy, — nieosiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia w latach 2022-2023.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — ciągła edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców, — dofinansowanie usuwania wyrobów zawierających azbest ze środków zewnętrznych. 	<ul style="list-style-type: none"> — rosnące koszty systemu gospodarowania odpadami, — powstawanie dzikich wysypisk.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.9 Zasoby przyrodnicze

Tereny leśne gminy Wyszaków zarządzane są przez Nadleśnictwo Wyszaków oraz Nadleśnictwo Drewnica.

Powierzchnia lasów i gruntów leśnych na terenie gminy Wyszaków zgodnie z danymi GUS na koniec 2022 r. wynosiła 4 937,40 ha. Lesistość na terenie gminy wynosi 29,50%. Szczegółowe dane na temat lasów i gruntów leśnych zostały przedstawione w tabeli poniżej.

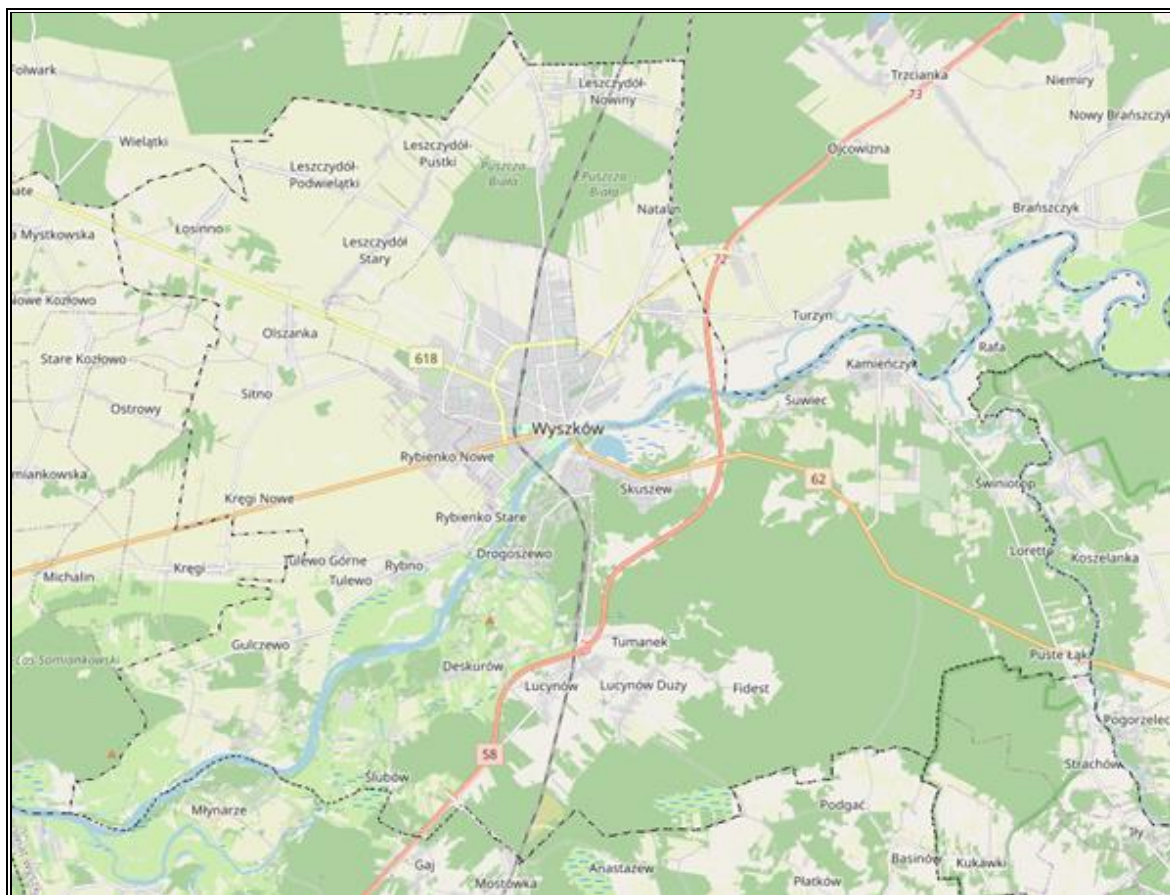
Tabela 34. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Wyszaków

Wyszczególnienie	Jedn. miary	2023
Powierzchnia gruntów leśnych		
Ogółem	ha	4 937,40
Lesistość	%	29,5
Grunty leśne publiczne ogółem	ha	2 817,40
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	ha	2 791,70
Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	2 758,93
Grunty leśne prywatne	ha	2 120,00
Powierzchnia lasów		
Lasy ogółem	ha	4 865,94
Lasy publiczne ogółem	ha	2 745,94
Lasy publiczne Skarbu Państwa	ha	2 720,24
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	ha	2 687,47
Lasy publiczne Skarbu Państwa w zasobie Własności Rolnej SP	ha	0,77
Lasy publiczne gminne	ha	25,70
Lasy prywatne ogółem	ha	2 120,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/start> (dostęp 09.07.2024 r.)

Na rysunku poniżej zaprezentowano mapę obszarów leśnych w gminie Wyszaków.

Rysunek 30. Mapa obszarów leśnych w gminie Wyszków

Legenda:

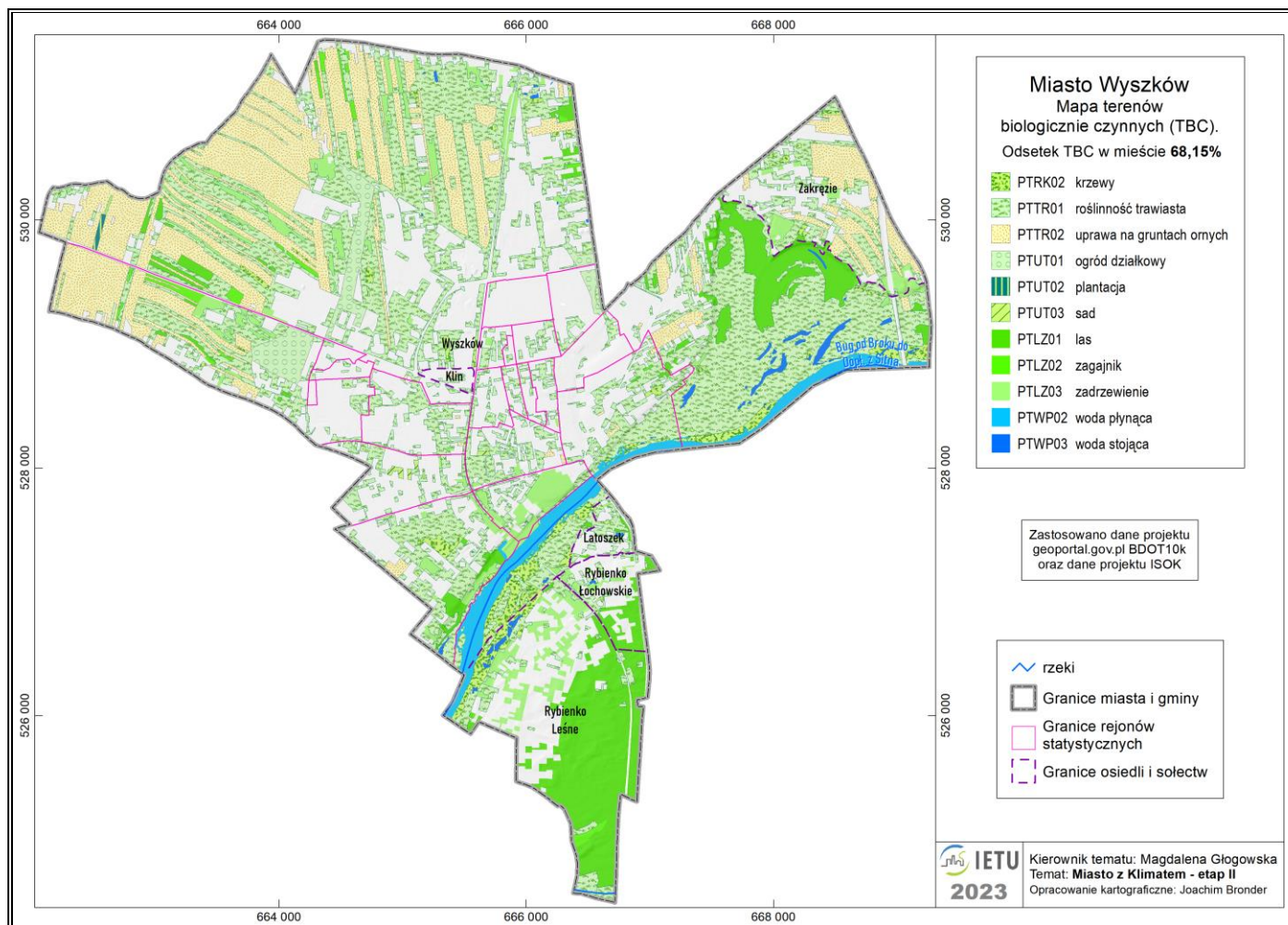
 - obszary leśne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://www.bdl.lasy.gov.pl> (dostęp: 09.07.2024 r.)

Zadrzewienia i obszary leśne są ważnym czynnikiem retencji i stabilizacji warunków wodnych, zmniejszają zagrożenie powodziowe, łagodzą niedobory wód, chronią gleby przed erozją oraz poprawiają warunki aerosanitarne.

Zgodnie z rozporządzeniem z dnia 12 marca 2009 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. nr 56, poz. 461) teren biologicznie czynny to teren z nawierzchnią ziemną urządzoną w sposób zapewniający naturalną roślinność, a także 50% powierzchni tarasów i stropodachów z taką nawierzchnią, nie mniej jednak niż 10 m² oraz wodę powierzchniową na tym terenie. Na poniższej mapie przedstawiono tereny biologicznie czynne na terenie miasta Wyszków.

Rysunek 31. Mapa terenów biologicznie czynnych na terenie miasta Wyszków

Źródło: Urząd Miejski w Wyszowie

Fauna

Wysoki stopień naturalności oraz różnorodność siedlisk przyrodniczych w dolinie Bugu i lasach położonych w południowej, lewobrzeżnej części gminy, przekładają się na bogactwo fauny tego obszaru. Ptaki stanowią najliczniejszą grupę cennych gatunków. Dolina Bugu, będąca ostoją ornitologiczną o znaczeniu międzynarodowym, jest miejscem występowania ponad 200 gatunków ptaków, z czego 150 to gatunki lęgowe, w tym rzadkie, związane z terenami podmokłymi i dolinami rzecznyymi. Dolina Bugu pełni istotną rolę jako trasa migracyjna oraz miejsce odpoczynku i żerowania ptaków wędrownych. Dolina Bugu i Liwca oraz lasy Puszczy Białej zostały uznane za obszary specjalnej ochrony ptaków OSO w ramach Europejskiej Sieci Obszarów Natura 2000. Duże powierzchnie lasów sprzyjają także obecności dużych ssaków leśnych³⁶.

Na terenie gminy Wyszaków licznie występują bezkręgowce, takie jak ślimaki, motyle i żuki. Wśród gadów wyróżniają się jaszczurka zwinka, gniewosz plamisty oraz żmija zygzakowata, które są objęte ochroną prawną. Wśród ptaków, obok powszechnych gatunków jak wróbel, sikory, sroka, kawka i gawron, szczególną uwagę zasługują chronione gatunki jak bocian czarny, żuraw oraz myszołowy – zwyczajny i włochaty. Ssaki są najliczniej reprezentowane przez małe gryzonie (myszowate i wiewiórki) oraz zwierzynę łowną, w tym zające, lisy, dziki, sarny i jelenie. Wśród jeżokształtnych występują jeże, natomiast do ryjówkokształtnych zalicza się kreta³⁷.

W okresie wiosennym w 2022 roku zbadano awifaunę na terenie 7,5 hektarowego Parku im. Karola Ferdynanda Wazy w Wyszakowie. Za obszar Parku przyjęto teren ograniczony od strony północno-zachodniej ulicą 3-go Maja, zaś od południowo-wschodniej – Bulwarem im. ppor. mar. Kazimierza Deptuły.

Przeprowadzone obserwacje pozwoliły na stwierdzenie występowania 39 gatunków ptaków, z których 5 trudno zaliczyć do awifauny parkowej – są to gatunki wodno-błotne. W poniższej tabeli przedstawiono spis stwierdzonych gatunków, ich status ochronny i lęgowy oraz szacowaną liczebność osobników dorosłych w parku.

³⁶ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wyszaków przyjęte uchwałą nr XXVIII/280/16 z dnia 27 października 2016 r.

³⁷ Program ochrony środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2015-2018 z perspektywą do roku 2022 przyjęty uchwałą nr XV/152/15 Rady Miejskiej w Wyszakowie.

Tabela 35. Awifauna na terenie Parku im. Karola Ferdynanda Wazy w Wyszakowie

Gatunek	Status ochronny ³⁸	Status lęgowy ³⁹	Szacowana liczebność osobników dorosłych
Kormoran czarny <i>Phalacrocorax carbo</i>	OC	Z	2-3
Czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>	OC	Z	1-2
Czapla biała <i>Egretta alba</i>	OS	Z	1-2
Krzyżówka <i>Anas platyrhynchos</i>	OC	PL	4-6
Śmieszka <i>Chroicocephalus ridibundus</i>	OS	Z	5-8
Mewa srebrzysta <i>Larus argentatus</i>	OC	Z	2-3
Grzywacz <i>Columba palumbus</i>	OC	L	6-8
Gołąb miejski <i>Columba livia v. urbana</i>	OS	L	6-8
Sierpówka <i>Streptopelia decaocto</i>	OS	L	8-10
Dzięcioł zielony <i>Picus viridis</i>	OS	PL	2
Dzięcioł duży <i>Dendrocopos major</i>	OS	L	6-8
Jerzyk <i>Apus apus</i>	OS	Z	10-12
Wrona <i>Corvus corone</i>	OC	PL	6-8
Kawka <i>Corvus monedula</i>	OS	Z	8-10
Sroka <i>Pica pica</i>	OC	PL	4-5
Sójka <i>Garrulus glandarius</i>	OS	Z	1
Wilga <i>Oriolus oriolus</i>	OS	PL	1
Szpak <i>Sturnus vulgaris</i>	OS	L	20
Bogatka <i>Parus major</i>	OS	L	7-8
Modraszka <i>Cyanistes caeruleus</i>	OS	PL	3-4
Szarytka <i>Poecile palustris</i>	OS	PL	2
Kowalik <i>Sitta europaea</i>	OS	L	2
Pelzacz ogrodowy <i>Certhia brachydactyla</i>	OS	PL	1
Kwiczół <i>Turdus pilaris</i>	OS	L	8-10
Śpiewak <i>Turdus philomelos</i>	OS	PL	1
Kos <i>Turdus pilaris</i>	OS	L	4-6
Pleszka <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	OS	PL	3-4
Słwik szary <i>Luscinia luscinia</i>	OS	PL	2
Rudzik <i>Erithacus rubecula</i>	OS	PL	5-6
Zaganiacz <i>Hippolais icterina</i>	OS	PL	2
Ciemniówka <i>Sylvia communis</i>	OS	PL	5-6
Piegża <i>Sylvia curruca</i>	OS	PL	5-6
Kapturka <i>Sylvia atricapilla</i>	OS	PL	3-4

³⁸ OS – ochrona ścisła, OC – ochrona częściowa

³⁹ L- z pewnością lęgowy, PL – przypuszczalnie lęgowy, Z – zalatujący

Gatunek	Status ochronny ³⁸	Status lęgowy ³⁹	Szacowana liczebność osobników dorosłych
Pierwiosnek <i>Phylloscopus collybita</i>	OS	PL	3-4
Muchołówka żałobna <i>Ficedula hypoleuca</i>	OS	L	2
Dzwoniec <i>Carduelis chloris</i>	OS	PL	4
Zięba <i>Fringilla coelebs</i>	OS	L	8-10
Mazurek <i>Passer montanus</i>	OS	L	10-12
Wróbel <i>Passer domesticus</i>	OS	L	6-8

Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie

Równoległe z badaniem awifauny Parku prowadzono obserwacje innych zwierząt kręgowych (ssaków, gadów i płazów). Stwierdzono obecność jeża zachodniego (*Erinaceus europaeus*) i wiewiórki pospolitej (*Sciurus vulgaris*), których liczebność wynosi 3-4 (osobniki dorosłe po okresie lęgowym). Okresowo jeży i wiewiórek może być w parku więcej (zanim potomstwo przeniesie się w inne lokalizacje). W parku obecna jest także jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*), w pobliżu rzeki żaba wodna (*Pelophylax kl. esculentus*).

Flora

Roślinność doliny Bugu, szczególnie na terenach tarasu zalewowego, reprezentuje naturalne zespoły roślinne. Obszar ten charakteryzuje się różnorodnym układem zbiorowisk roślinnych:

- miejscach, gdzie woda jest nisko, na piaszczystych terenach występują ziołorośla i szuwały, natomiast na mulistych brzegach rzeki lub starorzeczy można spotkać zbiorowiska namułowe,
- na terenach poddanych średniej wodzie dominują lęgowe zarośla wierzbowe,
- w obszarach z wysokim poziomem wody rośnie lęgowy las topolowo-wierzbowy,
- na obszarach podlegających dużym zalaniom występuje lęgowy las jesionowo-wiązowy.

Specyficzny i mozaikowy układ zbiorowisk roślinnych obserwuje się na terenie pomiędzy Deskurowem, Ślubowem, a rzeką Bug. Znajdują się tu lasy sosnowe, murawy trawiaste, wydmy, pola piasków wydmy, wilgotne dolinki i zagłębienia, co sprzyja współwystępowaniu gatunków jak sosny, olchy, jałowce i topole na trawiastych murawach. Taki układ tworzy unikatowy krajobraz obszaru.

Łąki koncentrują się głównie w dolinie Bugu na terenach tarasu zalewowego rzeki, zajmując również liczne zagłębienia i obniżenia na tarasie nadzalewowym oraz równinie wołomińskiej na południe od gminy. Są to przeważnie łąki wilgotne lub podmokłe, których przyrodniczą wartość zwiększają liczne zadrzewienia, w postaci pojedynczych drzew, szpalerów, kęp lub

większych grup. Obszary łąk w okolicy Lucynowa i na północ od Skuszewa są szczególnie bogate w zadrzewienia.

Grunty orne skupiają się głównie w północno-wschodniej, prawobrzeżnej części gminy, gdzie zajmują większe kompleksy przestrzenne. Tereny te są zazwyczaj ubogie w roślinność naturalną, choć sporadycznie występują tu zadrzewienia śródpolne i przydrożne.

Zadrzewienia są rozproszone i często towarzyszą terenom wilgotnym, łąkom oraz drobnym ciekom. Dominują tu głównie olchy i topole. Te przydrożne są stosunkowo rzadkie i głównie spotyka się je przy drogach krajowych i wojewódzkich.

Zadrzewienia przydomowe są częste w północnej, prawobrzeżnej części gminy, otaczając jednorodziną zabudowę na obrzeżach miasta oraz sporadycznie w zabudowie wiejskiej. Liczne zadrzewienia w postaci relikwów lasów, kęp oraz nasadzeń są charakterystyczne dla skupisk letniskowej zabudowy w dolinie Bugu oraz ośrodków wypoczynkowych w dolinie Liwca⁴⁰.

W ramach projektu Miasto z Klimatem, Instytut Badawczy Leśnictwa świadczy wsparcie w zakresie doradztwa strategicznego w obszarze związanym z zielenią miejską – wykonano inwentaryzację terenową wybranych fragmentów miasta.

Rodzaje drzew, które zlokalizowanych na terenie miasta to: lipa, klon, robinia, jesion, kasztanowiec, głóg, świerk, sumak, glediczja, grab, jabłoń, topola, brzoza, śliwa, dąb oraz wierzba, żywotnik⁴¹.

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze gminy Wyszaków znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar Natura 2000 Ostoja Nadbużańska;
- Obszar Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka;
- Obszar Natura 2000 Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie;
- Obszar Natura 2000 Puszcza Biała;
- Obszar Natura 2000 Dolina Liwca;

⁴⁰ Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wyszaków przyjęte uchwałą nr XXVIII/280/16 z dnia 27 października 2016 r.

⁴¹ Raport dotyczący stanu zasobów zieleni w mieście Wyszaków. Doradztwo strategiczne w ramach projektu Miasto z Klimatem – etap II.

- Obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu;
- 23 pomniki przyrody.

Obszar Natura 2000 Ostoja Nadbużańska – obszar o powierzchni 46 036,74 ha. Aktem prawnym przyjmującym obszar była Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007) 5043) (2008/25/WE). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 9 października 2023 r. Szczególnie cenny jest kompleks nadrzecznych lasów o zachowanym naturalnym charakterze oraz szereg zbiorowisk łąkowych i związanych z siedliskami wilgotnymi, typowo wykształconych na dużych powierzchniach. 16 rodzajów siedlisk z tego obszaru znajduje się w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Stwierdzono tu występowanie 21 gatunków z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Jest to jeden z najważniejszych obszarów dla ochrony ichtiofauny w Polsce. Obejmuje ona 10 gatunków ryb z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG, z kozą złotawą i kielbim białopłetwym. Stanowiska rzadkich gatunków roślin w tym 2 gatunki z II Załącznika Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Bogata fauna bezkręgowców, m.in. interesujące gatunki pajaków (*Agyneta affinis*, *A. saxatilis*, *Chocorna picinus*, *Enoplognatha thoracica*, *Enophrys aequipes*, *Hahnia halveola*, *Iberina candida*, *Leptyphantes flavipes*, *Styloctetor stativus*). Obszar ma również duże znaczenie dla ochrony ptaków.

Na terenie obszaru obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadbużańska PLH140011.

Obszar Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka – obszar o powierzchni 13 622,72 ha. Został przyjęty Decyzją Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 września 2023 r. Obszar Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka PLH140032 jest to najcenniejszy pod względem przyrodniczym, obok doliny Bugu, obszar we wschodniej części województwa mazowieckiego. O tak wysokiej randze świadczy przede wszystkim - wysoka różnorodność biologiczna; koncentracja stanowisk chronionych i ginących gatunków roślin, grzybów i zwierząt; różnorodność siedlisk przyrodniczych oraz funkcja jednego z najważniejszych korytarzy ekologicznych o węzłowym znaczeniu ponad regionalnym. Ostoja Nadliwiecka stanowi bowiem bezpośredni łącznik pomiędzy elementami sieci ekologicznej Natura 2000, do której należą: dolina Bugu

(PLB140001, PLH140011), dolina Kostrzynia (PLB140009) oraz obszar Rogoźnica (PLH140036). Dodatkowo poprzez swoje dopływy spina również w jeden ekologiczny system rozległy kompleks Lasów Łukowskich – obszar Natura 2000 Lasy Łukowskie (PLB060010) oraz Kantor Stary (PLH140007). Jeśli uwzględni się fakt łączności doliny Bugu z Pojezierzem Łęczyńsko-Włodawskim oraz z Puszcą Białowieską (za pośrednictwem Puszczy Mielnickiej) wyraźnie widać wyjątkową rolę Ostoi Nadliwieckiej jako ważnego szlaku migracyjnego, zwłaszcza dla dużych gatunków ssaków. Wysoki walor przyrodniczy doliny Liwca dodatkowo podkreśla wyznaczenie w jej obrębie obszaru Natura 2000 na mocy Dyrektywy Ptasiej (PLB140002).

Na terenie obszaru obowiązuje zarządzenie nr 14 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka PLH140032 zmienione:

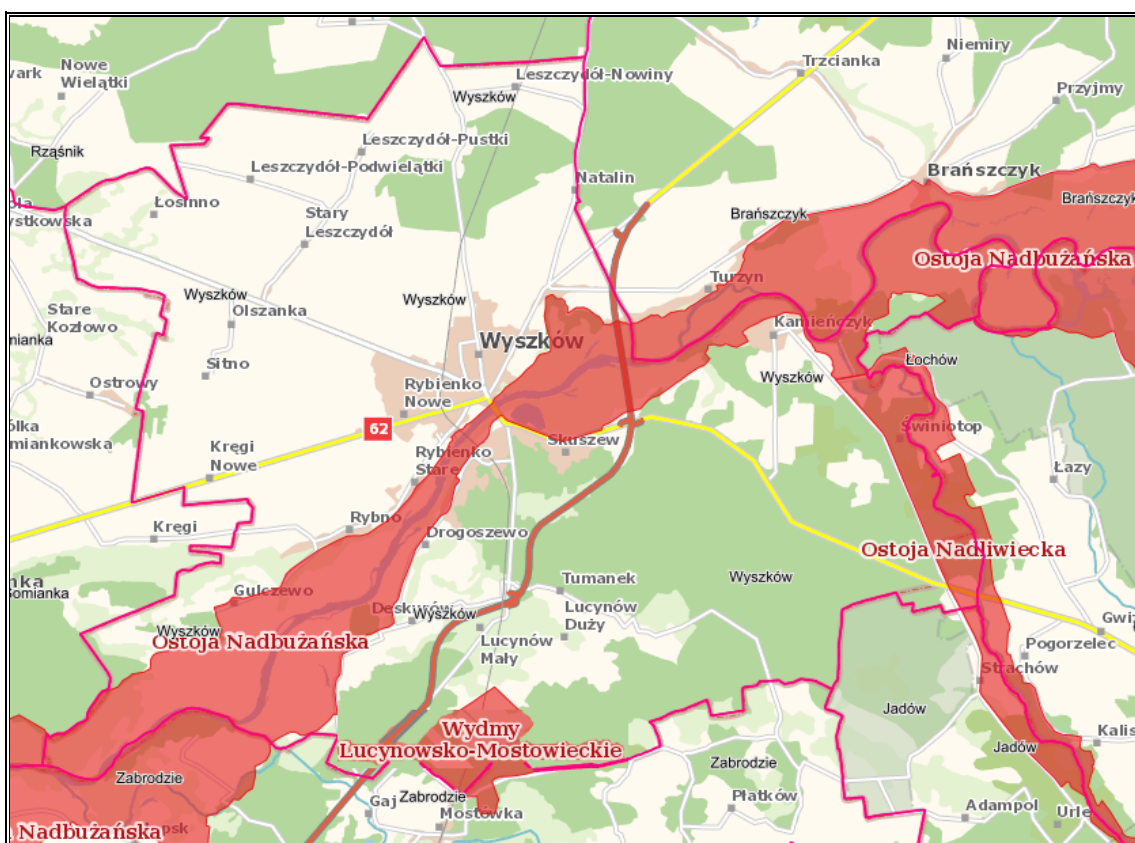
- zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 października 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka PLH140032;
- zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 11 marca 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka PLH140032;
- zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 11 kwietnia 2023 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Nadliwiecka PLH140032.

Obszar Natura 2000 Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie – obszar o powierzchni 300,48 ha. Został przyjęty Decyzją Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007) 5043) (2008/25/WE). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 marca 2018 r. Przedmiotami ochrony obszaru są siedliska z Załącznika I Dyrektywy siedliskowej – 2330, 4030 i 91T0. W terenie, o bardzo zróżnicowanej rzeźbie, występują cenne zbiorowiska roślinne na piaszczystych, ubogich glebach. Dwa spośród nich, zajmujące łącznie ponad 21% obszaru znajdują się w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Flora liczy 348 gatunków roślin naczyniowych. Na uwagę zasługuje bogate stanowisko kukułki plamistej *Dactylorhiza maculata*. Obiekt reprezentuje unikatowe w skali Polski, prawdopodobnie największe stanowisko mącznicy lekarskiej *Arctostaphylos uva-ursi*. Występuje tu też 29 gatunków rzadkich regionalnie.

Na terenie obszaru obowiązuje zarządzenie nr 8 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 28 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie PLH140013 zmienione:

- zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 8 kwietnia 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie PLH140013;
- zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 15 czerwca 2016 r. uchylające zarządzenie zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie PLH140013;
- zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 22 września 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wydmy Lucynowsko-Mostowieckie PLH140013.

Rysunek 32. Siedliskowe Obszary Natura 2000 na terenie gminy Wyszków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/> (dostęp: 10.07.2024 r.)

Obszar Natura 2000 Puszcza Biała – obszar o powierzchni 83 779,74 ha. Został przyjęty rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie

Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. W obszarze stwierdzono 20 lęgowych gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. Wśród 11 gatunków uznanych za przedmioty ochrony aż 9 jest umieszczonych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Do przedmiotów ochrony należą zarówno gatunki leśne (bocian czarny, kobuz, lelek, dzięcioł czarny), jak i zamieszkujące mozaikowy krajobraz rolniczy (dudek, gąsior, jarzębatka) oraz wilgotne łąki (derkacz) i piaszczyste pola oraz ugory (świergotek polny, lerka). W przypadku świergotka polnego obszar stanowi największą ostoję tego gatunku w Polsce, a w przypadku lerka jedną z największych.

Na terenie obszaru obowiązuje zarządzenie nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Biała PLB140007 zmienione:

- zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 października 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Biała PLB140007;
- zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 4 maja 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza Biała PLB140007.

Obszar Natura 2000 Dolina Liwca – obszar o powierzchni 27 431,51 ha. Został przyjęty rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. Przedmiotami ochrony w obszarze są ptaki: brodziec piskliwy, cyraneczka, cyranka, gęgawa, dziwonia, rybitwa białowąsa i czarna, bocian biały, błotniak stawowy, kszyc, żuraw, rycyk, kulik wielki i derkacz, gatunki ujęte w Załączniku I Dyrektywy ptasiej.

Na terenie obszaru obowiązuje zarządzenie nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 31 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Liwca PLB140002 zmienione:

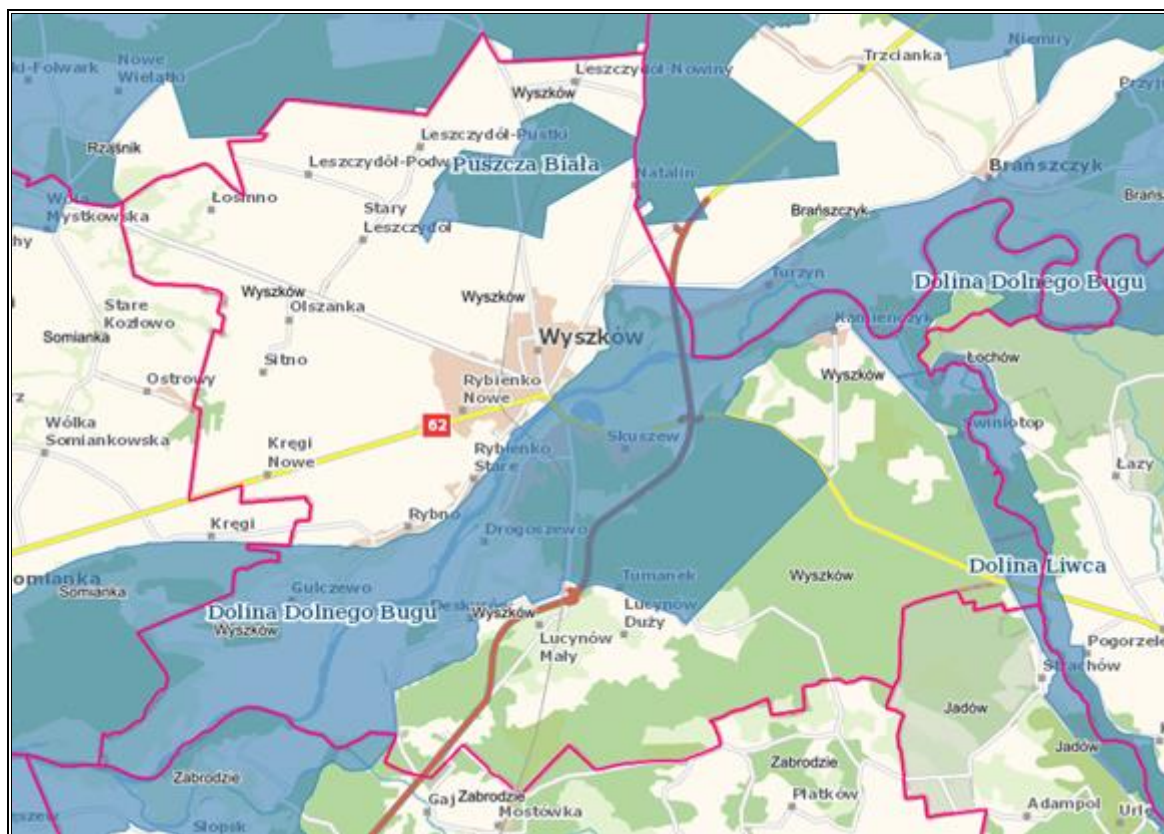
- zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 29 października 2014 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Liwca PLB140002;
- zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 7 lipca 2016 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Liwca PLB140002.

Obszar Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu – obszar o powierzchni 74 309,92 ha. Został przyjęty rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów

specjalnej ochrony ptaków Natura 2000. Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. Ostoja ptaków o znaczeniu międzynarodowym PL057. Jedna z najważniejszych w Polsce ostoi dla lęgowych ptaków wodno-błotnych. W roku 2021 w ramach prac monitoringowych potwierdzono gniazdowanie 21 gatunków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej. Są to: płaskonos, cyranka, wodnik, kropiatka, zielonka, derkacz, sieweczka obrożna, sieweczka rzeczna, kulik wielki, rycyk, kszyc, brodziec piskliwy, krwawodziób, rybitwa rzeczna, rybitwa białoczarna, rybitwa czarna, bocian czarny, bocian biały, błotniak stawowy, błotniak łąkowy i podróżniczek.

Na terenie obszaru obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 5 września 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Dolnego Bugu PLB140001, które zostało zmienione zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Lublinie z dnia 2 sierpnia 2016 r.

Rysunek 33. Ptasie Obszary Natura 2000 na terenie gminy Wyszków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/> (dostęp: 10.07.2024 r.)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Zgodnie z przepisami art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody wprowadza się następujące zakazy: podejmowanie działań mogących osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Ustalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r. nie będą łamać wskazanych powyżej zakazów.

Pomniki przyrody – pojedynczy twór przyrody ożywionej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Celem ochrony ustanowionego użytku ekologicznego jest zachowanie unikatowych zasobów genowych.

Szczegóły dotyczące pomników przyrody na terenie gminy Wyszaków prezentuje poniższa tabela.

Tabela 36. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Wyszaków

nr	rodzaj	nazwa polska nazwa łacińska nazwa własna	wysokość (m)	obwód (cm)	szacowany wiek (lata)	ocena ogólna stanu drzewa	lokalizacja			ustanowienie ochrony	
							adres	nr działki	współrzędne	data	akt prawny
1	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	28	500	350	3	Drogoszewo, ul. Powstańców, nad kanałem melioracyjnym	208/7	N:52°34'10,56" E:21°26'29,75"	27.06.1974	(U. Woj.) ZnR.X-831/92/74
2	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	21	470	300	4	Drogoszewo, ul. Powstańców, nad Bugiem	96/2	N:52°34'10,85" E:21°26'11,87"	27.06.1974	(U. Woj.) ZnR.X-831/91/74
3	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	21	400	250	4	Drogoszewo, ul. Powstańców 41	210/2	N:52°34'10,54" E:21°26'11,87"	27.06.1974	(U. Woj.) ZnR.X-831/89/74
4	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	21	490	350	4	Drogoszewo, ul. Powstańców 47, przy drodze	212/4	N:52°34'9,08" E:21°26'20,75"	27.06.1974	(U. Woj.) ZnR.X-831/90/74
5	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	19	570	400	4	Drogoszewo, ul. Powstańców 47, przy stodole	213/2	N:52°34'7,26" E:21°26'24,85"	27.06.1974	(U. Woj.) ZnR.X-831/88/74
6	drzewo	grab zwyczajny	23	350	150	3	Puste Łąki,	437/3	N:52°33'37,62"	19.05.1975	(U. Woj.)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

nr	rodzaj	nazwa polska nazwa łacińska nazwa własna	wysokość (m)	obwód (cm)	szacowany wiek (lata)	ocena ogólna stanu drzewa	lokalizacja			ustanowienie ochrony	
							adres	nr działki	współrzędne	data	akt prawny
		Carpinus betulus L					ul. Loretańska 11, ośrodek wypoczynkowy		E:21°35'23,10"		Zn RIS.X-831/125/75
7	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	15	425	300	2	uroczysko Fidest, przy tzw. Trakcie Napoleońskim	927/2 (obręb Kamieńczyk)	N:52°34'17,05" E:21°31'40,38"	27.06.1958	(PWRN) ZB-5/4/896/58
8	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	19	465	300	2	uroczysko Fidest, przy tzw. Trakcie Napoleońskim	927/2 (obręb Kamieńczyk)	N:52°34'17,93" E:21°31'42,26"	27.06.1958	(PWRN) ZB-5/7/899/58
9	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	21	430	300	3	przy drodze Wyszaków - Łochów	371(dz. 363)	N:52°35'15,97" E:21°31'23,23"	27.06.1958	(PWRN) ZB-5/6/898/58
10	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	30	490	350	4	Lucynów Mały	157/2	N:52°33'11,26" E:21°27'18,94"	01.08.1972	(U. Woj.) Zn Rlop 831/25/1972
11.1	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	27	360	250	3	Wyszaków, park miejski	4871/6	N:52°35'24,56" E:21°27'14,84"	06.09.1972	(U. Woj.) Zn Rlop 831/47/1972
11.2	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	25	380	250	2	Wyszaków, park miejski	4871/6	N:52°35'27,25" E:21°27'14,72"	06.09.1972	(U. Woj.) Zn Rlop 831/47/1972
12	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	13	335	300	2	pośród gajówką Rozalin, a klasztorem ss. Loretanek, leśnictwo Fidest, oddz. 44a	1416 (obręb Świniotop)	N:52°34'6,86" E:21°35'2,84"	19.05.1975	(U. Woj.) Zn RIS X-831/126/75
13.1	grupa drzew	dąb szypułkowy Quercus robur L	27	380	300	2	leśnictwo Fidest, uroczysko Fidest,	390	N:52°33'50,27" E:21°39'46,99"	19.05.1975	(U. Woj.)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

nr	rodzaj	nazwa polska nazwa łacińska nazwa własna	wysokość (m)	obwód (cm)	szacowany wiek (lata)	ocena ogólna stanu drzewa	lokalizacja			ustanowienie ochrony	
							adres	nr działki	współrzędne	data	akt prawny
13.2		dąb szypułkowy Quercus robur L	martwy, przewrócony			1	przy gajówce				Zn RIS X-831/129/75
14.1	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	25	350	300	3	leśnictwo Fidest, uroczysko Fidest, oddz. 40c	404	N:52°33'37,05" E:21°30'16,69"	19.05.1975	(U. Woj.) Zn RIS X-831/128/75
14.2	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	27	425	300	4	leśnictwo Fidest, uroczysko Fidest, oddz. 40c	404	N:52°33'35,02" E:21°30'19,14"	19.05.1975	(U. Woj.) Zn RIS X-831/128/75
15.1	grupa drzew	dąb szypułkowy Quercus robur L	27	380	300	4	leśnictwo Fidest, przy gajówce Rozalin, oddz. 43h	1417 (obręb Świniotop)	N:52°34'20,01" E:21°35'13,44"	19.05.1975	Zn R(U. Woj.) IS X-831/127/75
15.2			25	492	300						
16	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	20	520	380	4	Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Loretańskiej Dom Zakonny w Loreto k. Kamieńczyka, 07-202 Wyszaków	1427	N:52°34'26,18" E:21°35'0,56"	25.06.2015	Uchwała Nr IX/78/15 Rady Miejskiej w Wyszakowie
17	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	16	370	260	4	Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Loretańskiej Dom Zakonny w Loreto k. Kamieńczyka, 07-202 Wyszaków	1427	N:52°34'25,67" E:21°35'2,04"	25.06.2015	Uchwała Nr IX/78/15 Rady Miejskiej w Wyszakowie
18	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	18	325	230	4/5	Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Loretańskiej Dom Zakonny w Loreto	1431	N:52°34'27,28" E:21°35'6,30"	25.06.2015	Uchwała Nr IX/78/15 Rady Miejskiej w Wyszakowie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

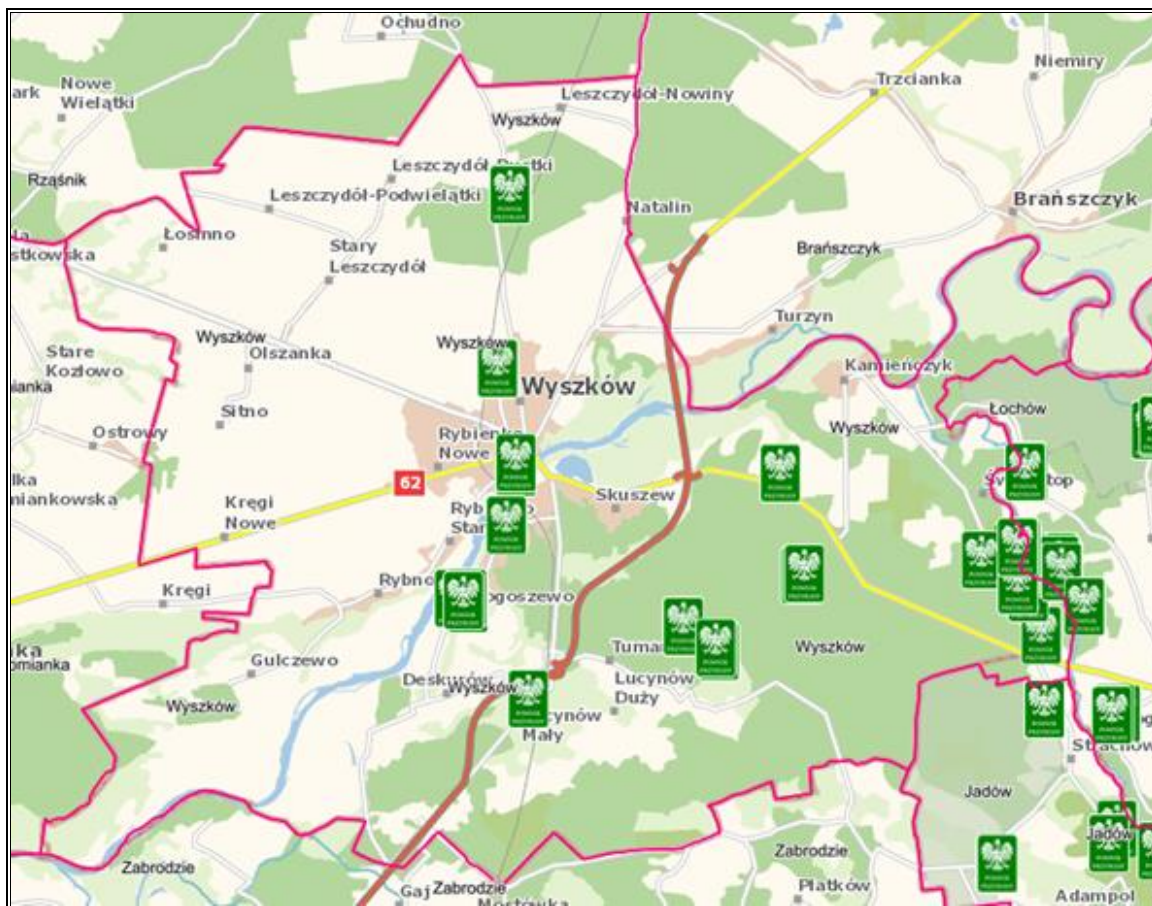
nr	rodzaj	nazwa polska nazwa łacińska nazwa własna	wysokość (m)	obwód (cm)	szacowany wiek (lata)	ocena ogólna stanu drzewa	lokalizacja			ustanowienie ochrony	
							adres	nr działki	współrzędne	data	akt prawny
							k. Kamieńczyka, 07-202 Wyszaków				
19	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	16	250	180	4/5	Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Loretańskiej Dom Zakonny w Loreto k. Kamieńczyka, 07-202 Wyszaków	1431	N:52°34'28,71" E:21°35'3,81"	25.06.2015	Uchwała Nr IX/78/15 Rady Miejskiej w Wyszakowie
20	drzewo	dąb szypułkowy Quercus robur L	25	450	320	5	Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Loretańskiej Dom Zakonny w Loreto k. Kamieńczyka, 07-202 Wyszaków	1413	N:52°34'22,09" E:21°34'29,47"	25.06.2015	Uchwała Nr IX/78/15 Rady Miejskiej w Wyszakowie
21.1	Grupa drzew	dąb szypułkowy Quercus robur L	25	321	150	4/5	Nadleśnictwo Leszczydół - Nowiny	432	N: 52°63' E: 21°45'	28.10.2021	Uchwała Nr XXXVIII/431/21 Rady Miejskiej w Wyszakowie
21.2		dąb szypułkowy Quercus robur L	27	341	200	4/5					
22.1	Grupa drzew	Dąb szypułkowy Quercus robur L	20	350	200	2	Miasto Wyszaków, ul. Henryka Sienkiewicza	3201	N: 52°14'17" E: 21°0'25"	20.05.20223	Uchwała Nr LVII/643/23 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 27 kwietnia 2023r.
22.2			18	202	150	2			N: 52°36'22" E: 21°27'1"		
22.3			18	200	150	2			N: 52°36'22" E: 21°27'		

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

nr	rodzaj	nazwa polska nazwa łacińska nazwa własna	wysokość (m)	obwód (cm)	szacowany wiek (lata)	ocena ogólna stanu drzewa	lokalizacja			ustanowienie ochrony	
							adres	nr działki	współrzędne	data	akt prawny
22.4			17	290	200	2			N: 52°36'21" E: 21°26'56"		
23	Drzewo	Grusza Pospolita Pyrus communis L.	13	200	150	2/3	Miasto Wyszków Rybieńko Leśne	4938	N: 52°34'52" E: 21°21'4"	20.05.2023	Uchwała Nr LVII/643/23 Rady Miejskiej w Wyszkanie z dnia 27 kwietnia 2023r.

Źródło: Urząd Miejski w Wyszkanie

Rysunek 34. Pomniki przyrody na terenie gminy Wyszków

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> (dostęp: 10.07.2024 r.)

Ustalenia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r. nie będą naruszać zakazów uwzględnionych w art. 45 ust. ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody dotyczących zakazów związanych z pomnikami przyrody, stanowiskami dokumentacyjnymi, użytkami ekologicznymi i zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi.

Gmina Wyszków w latach 2018-2023 prowadziła szereg działań w zakresie pomników przyrody:

1. Ekspertyza dębu szypułkowego w związku z pożarem w sąsiedztwie drzewa na terenie działki nr ew. 213/2 w miejscowości Drogoszewo;
2. Pielęgnacja pomnika przyrody po pożarze na terenie działki nr ew. 213/2 w miejscowości Drogoszewo;
3. Pielęgnacja dębu szypułkowego na działce nr ew. 212/4 w miejscowości Drogoszewo;
4. Ustanowienie pomnika przyrody w miejscowości Leszczydół-Nowiny;
5. Inwentaryzacja pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy Wyszków;
6. Ustanowienie pomników przyrody na terenie miasta Wyszków;

7. Pielęgnacja pomników przyrody zlokalizowanych na terenie gminy Wyszków.

Korytarz ekologiczny jest obszarem, który umożliwia migrację roślin, zwierząt lub grzybów. Tworzą go liniowe pasy lasów, terenów porośniętych krzewami lub trawami umożliwiające zwierzętom, roślinom i grzybom przemieszczanie się oraz dające schronienie i dostęp do pożywienia.

Według Mapy korytarzy ekologicznych 2005 przez teren gminy Wyszków przebiegają korytarze ekologiczne: Puszcza Biała (GKPnC-1) oraz Dolina Dolnego Bugu (GKPnC-2).

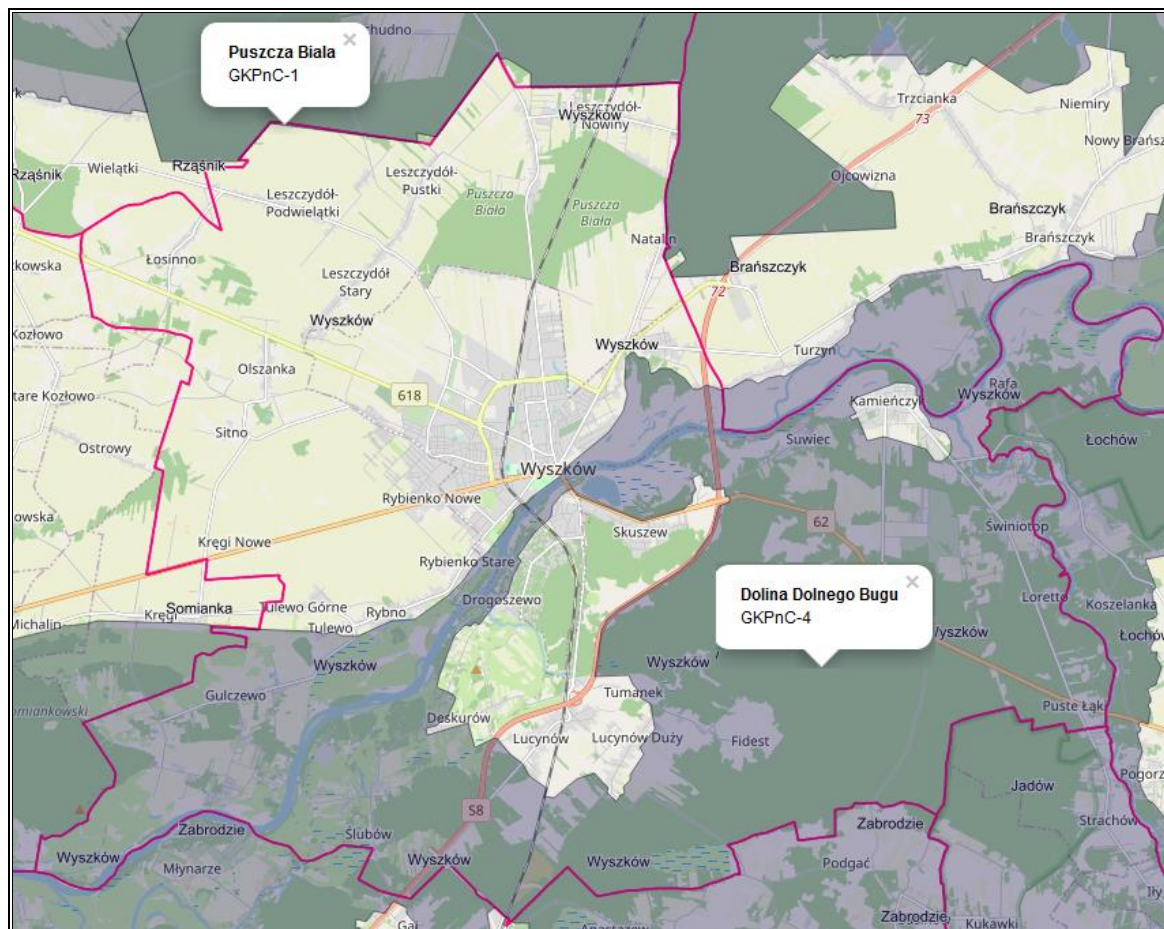
Rysunek 35. Mapa korytarzy ekologicznych 2005

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/> (dostęp: 10.07.2024 r.)

Według Mapy korytarzy ekologicznych 2012 przez teren gminy Wyszków przebiegają korytarze ekologiczne: Puszcza Biała (GKPnC-1) oraz Dolina Dolnego Bugu (GKPnC-4).

Rysunek 36. Mapa korytarzy ekologicznych 2012

Źródło: <https://mapa.korytarze.pl/> (dostęp: 10.07.2024 r.)

W celu skutecznej ochrony środowiska naturalnego w gminie Wyszków, ważne jest zwiększanie świadomości mieszkańców na temat przyrody i konieczności jej ochrony. Organizacja działań edukacyjnych i promocyjnych może przyczynić się do zaangażowania społeczności lokalnej. Istniejące formy ochrony przyrody, stanowią ważny instrument ochrony przyrody. Należy przestrzegać obowiązujących przepisów i dążyć do ich wzmocnienia tam, gdzie to konieczne. Istotne jest zachowanie i rozwijanie zadrzewień oraz obszarów leśnych w celu zapewnienia zrównoważonego gospodarowania zasobami przyrody.

5.1.9.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zasoby przyrodnicze.

Tabela 37. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — występowanie Obszarów Natura 2000 i pomników przyrody na terenie gminy, — korytarze ekologiczne występujące na terenie gminy, — prowadzenie działań w zakresie ochrony stanu i powstawaniu nowych pomników przyrody. 	<ul style="list-style-type: none"> — podatność zasobów przyrody na zanieczyszczenia środowiska.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — programy i akcje edukacyjno-informacyjne o potrzebie ochrony przyrody, — prowadzenie nasadzeń drzew, zabiegów pielęgnacyjnych w lasach, — zalesianie, — renowacje i utrzymanie terenów zielonych, — zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych. 	<ul style="list-style-type: none"> — postępująca urbanizacja, — zmiany klimatyczne powodujące przekształcenia w ekosystemach, — ekspansja gatunków obcych, — wzrastające zagrożenie pożarowe lasów.

Źródło: Opracowanie własne

5.1.10 Zagrożenia poważnymi awariami

Zagadnienia związane z poważnymi awariami zostały uregulowane przede wszystkim w ustawie Prawo ochrony środowiska (IV „Poważne awarie”). Definicja ustawowa określa poważną awarię jako „zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem” (art. 3, ust. 23).

Zakładem stwarzającym zagrożenie awarią przemysłową jest każdy zakład, na którego terenie znajdują się substancje niebezpieczne, mogące spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzi lub środowiska. Ze względu na rodzaj i ilość substancji niebezpiecznych zakłady dzielimy, zgodnie z art. 248, ust. 1 u.p.o.ś., na:

- zakłady o zwiększonym ryzyku;
- zakłady o dużym ryzyku.

Zgodnie z opublikowanym przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykazem zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) oraz o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. na obszarze gminy Wyszaków nie funkcjonują takie zakłady.

Zagrożenie dla mieszkańców i środowiska naturalnego gminy stanowić może także transport substancji niebezpiecznych w ruchu drogowym. Występowanie w granicach administracyjnych gminy ważnych szlaków komunikacyjnych stanowi nie tylko potencjał jej rozwoju, ale także zwiększa możliwość wystąpienia zagrożeń związanych z transportem substancji niebezpiecznych. Główny ruch samochodowy na obszarze gminy skupiony jest na drodze ekspresowej S8, drodze krajowej nr 62 oraz drodze wojewódzkiej nr 618.

Wśród innych zagrożeń, które mogą wystąpić na terenie gminy, można wyróżnić: zagrożenia chemiczne (zagrożenie toksycznymi środkami przemysłowymi i innymi substancjami chemicznymi), biologiczne: epidemie, epizootie (plagi zwierzęce), epifitozy (choroby populacji roślinnej) oraz awarie urządzeń infrastruktury technicznej (gazowe, energetyczne).

Na terenie gminy Wyszaków w ostatnim czasie nie wystąpiły zdarzenia o znamionach poważnej awarii.

5.1.10.1 Analiza SWOT

Na podstawie przeprowadzonej analizy poniżej przedstawiono mocne, słabe strony, szanse i zagrożenia dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 38. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> — brak zakładów przemysłowych o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, — brak zdarzeń o znamionach poważnej awarii na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> — transport drogowy i kolejowy ładunków niebezpiecznych (ryzyko awarii podczas transportu substancji niebezpiecznych).
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> — edukacja społeczeństwa na temat postępowania podczas wystąpienia poważnej awarii, — wyposażenie służb odpowiadających za bezpieczeństwo na terenie gminy, — rozwój systemów powiadamiania o zagrożeniach. 	<ul style="list-style-type: none"> — zdarzenia losowe w zakładach pracy, — małe prawdopodobieństwo przewidzenia możliwości wystąpienia poważnej awarii.

Źródło: Opracowanie własne

5.2 Zagadnienia horyzontalne

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, w ramach każdego obszaru interwencji należy uwzględnić zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz monitoring środowiska.

5.2.1 Adaptacja do zmian klimatu

Występujące w ostatnich kilku dekadach skutki zmieniającego się klimatu, zwłaszcza wzrostu temperatury, częstotliwości i nasilania zjawisk ekstremalnych, systematycznie się pogłębiają. Stanowią tym samym zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów na świecie, w tym także dla Polski. Konieczne jest zatem podjęcie działań na rzecz dostosowania się (adaptacji) do prognozowanych skutków zmian klimatu, które powinny być realizowane jednocześnie z działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych (mitygacja).

Dokument pn. „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020) stanowi odpowiedź na walkę ze zmianami klimatu, a jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Ponadto uruchomiona została strona internetowa klimada.mos.gov.pl, na której znajdują się informacje dotyczące adaptacji do zmian klimatu.

Według SPA2020 do najważniejszych negatywnych skutków zmian klimatu w skali regionalnej zaliczyć należy niekorzystne zmiany warunków hydrologicznych, zwiększenie częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych i katastrof (silne wiatry, incydentalne trąby powietrzne, wyładowania atmosferyczne, ulewne deszcze, wzrost okresów upalnych).

W związku z postępującymi zmianami klimatu nie można wykluczyć pojawienia się w przyszłości niekorzystnych skutków w postaci: wichur, ulewnych deszczy, mrozów, susz itp., które powodują duże szkody i ograniczenia w środowisku. Gwałtowne i negatywne zjawiska wynikające ze zmian klimatu występują coraz częściej, dlatego istotne jest przygotowanie gminy i jej infrastruktury na zmiany klimatu.

Prowadzenie działań mitygacyjnych i adaptacyjnych do zachodzących zmian klimatu przez samorządy lokalne zależy od działań podejmowanych w skali międzynarodowej, które następnie wytyczają kierunki zmian w zakresie prawa krajowego oraz miejscowego. Gmina może również inicjować i wprowadzać własne rozwiązania.

Gminy posiadają uprawnienia do kształtowania i tworzenia polityki ekologicznej za pomocą obowiązujących przepisów. Podstawą podejmowania działań proekologicznych w gminach są przepisy m.in.:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,

— ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne.

Poza obowiązkowymi działaniami wynikającymi z przepisów prawa, gminy mogą wprowadzać dodatkowe inicjatywy. Wśród przykładowych działań mających pozytywny wpływ na środowisko można wskazać:

- angażowanie mieszkańców, m.in. poprzez prowadzenie działań edukacyjnych na terenie gminy – organizacja warsztatów oraz konkursów o tematyce proekologicznej,
- wyodrębnienie w budżecie gminy środków finansowych na realizację projektów klimatyczno-środowiskowych,
- prowadzenie mobilnych punktów odbioru odpadów, np. elektroodpadów,
- prowadzenie bezpłatnych punktów doradztwa energetycznego,
- wykorzystywanie energii odnawialnej do zasilania infrastruktury gminnej,
- ograniczanie strat ciepła poprzez termomodernizację budynków gminnych, modernizację lub wymianę indywidualnych źródeł ciepła,
- zwiększenie udziału powierzchni biologicznie czynnej,
- wprowadzanie zielonej infrastruktury w mieście (np. zielone dachy, ogrody deszczowe),
- stworzenie systemu ostrzegania i informowania o zagrożeniach związanych ze zmianami klimatu.

W celu adaptacji do zmian klimatu i ograniczenia negatywnych skutków związanych wystąpieniem ulewnych deszczy czy roztopów po dużych opadach śniegu, a także dla zabezpieczenia przeciwpowodziowego i przeciwdziałania suszy należy zwiększać pojemność retencyjną zlewni, w tym m.in. poprzez budowanie zbiorników retencyjnych. Istotna jest także systematyczna konserwacja rowów melioracyjnych oraz działania z zakresu małej retencji obejmujące np. budowę niewielkich zbiorników, oczek wodnych i stawów, ale również zadrzewianie.

Zaplanowane w Programie Ochrony Środowiska zadania mają na celu mitygację oraz adaptację do zmian klimatu i ograniczenie negatywnych skutków tych zmian.

5.2.2 Działania edukacyjne w zakresie ochrony środowiska

Zgodnie z przepisem art. 77 z ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.) problematykę ochrony środowiska uwzględnia się w podstawach programowych kształcenia ogólnego dla wszystkich typów szkół. Obowiązkiem tym ustawodawca objął również organizatorów kursów prowadzących do uzyskania kwalifikacji zawodowych i środki masowego przekazu, które są obowiązane kształtować pozytywny stosunek społeczeństwa do ochrony środowiska oraz popularyzować zasady tej ochrony w publikacjach i audycjach. Konstytucyjnych podstaw dla realizacji edukacji ekologicznej

należy upatrywać w zasadzie zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 r., Dz.U. z 1997 r. nr 78 poz. 483) oraz w generalnym obowiązku każdego obywatela do dbałości o stan środowiska, oraz odpowiedzialności za spowodowane przez siebie jego pogorszenie określone w art. 86 Konstytucji RP.

W szkołach na terenie gminy Wyszaków przeprowadzane są m.in.: konkursy ekologiczne, przekazywane są informacje z zakresu ochrony środowiska, zbiórki i utylizacja odpadów, czy zajęcia plenerowe. Ponadto, na stronach internetowych zamieszczane są informacje w celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Proponowane zadania w zakresie edukacji ekologicznej to:

- kontynuacja konkursów i organizowanie warsztatów edukacyjnych w szkołach w celu zwiększania świadomości ekologicznej mieszkańców,
- kontynuacja akcji informacyjno-edukacyjnych w zakresie właściwego postępowania z odpadami oraz ograniczenia ich powstawania,
- tworzenie ścieżek edukacyjnych na terenie gminy i organizowanie zajęć plenerowych dla dzieci i młodzieży w celu ochrony zasobów przyrodniczych,
- prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych z zakresu gospodarki niskoemisyjnej, odnawialnych źródeł energii oraz walki ze smogiem podczas imprez plenerowych,
- promowanie transportu zbiorowego i rowerowego.

5.2.3 Nadzwyczajne zagrożenia środowiskowe

Nadzwyczajne zagrożenia środowiska to pojęcie, które zostało zdefiniowane w art. 104 ust. 2 w byłej ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska jako zagrożenie spowodowane gwałtownym zdarzeniem, które nie jest klęską żywiołową, które może wywołać znaczne zniszczenie środowiska lub pogorszenie jego stanu, stwarzające powszechne niebezpieczeństwo dla ludzi i środowiska.

Obecnie pojęcie to nie jest definiowane, chociaż powszechnie w środowisku twierdzi się, że zastąpiło je pojęcie poważnej awarii, zdefiniowane w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.). Rozumiane jest jako zdarzenie, np. emisja, pożar lub eksplozja, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, których dostanie się do środowiska, prowadzi do natychmiastowego powstania zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub środowiska, a także powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Jako nadzwyczajne zagrożenie dla środowiska, a także poważną awarię, należy traktować zdarzenia takie jak: pęknięcie i rozszczelnienie instalacji rurociągów transportowych, wybuch,

awarię zbiornika, katastrofę autocysterny lub cysterny kolejowej przewożącej substancję niebezpieczną, awarię obiektów hydrotechnicznych, itp.

Kolejnym aktem prawnym definiującym pojęcie nadzwyczajnych zagrożeń jest ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz.U. 2024 poz. 275), która definiuje nadzwyczajne zagrożenie jako zdarzenie inne niż pożar i klęska żywiołowa, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, któremu zapobieżenie lub usunięcie skutków, którego nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. W świetle tej ustawy ochrona przeciwpożarowa polega m.in. na realizacji przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywiołową lub innym miejscowym zagrożeniem. Zdarzeniem miejscowym nazywane są skażenia obszaru substancjami radioaktywnymi, skażenia niebezpiecznymi substancjami chemicznymi, skażenia chemiczne i biologiczne w wyniku katastrof obiektów hydrotechnicznych.

Poważne zdarzenia mogą również mieć miejsce podczas transportu drogowego i kolejowego substancji niebezpiecznych przez teren gminy, niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, magazynowania substancji niebezpiecznych oraz zagrożenia pożarowego. W związku z powyższym, na terenie gminy potencjalne zagrożenia dotyczą zanieczyszczenia powietrza, gruntu oraz wody, co może stanowić poważne zagrożenia dla środowiska i życia ludzi.

Konieczne jest rozwijanie systemów ostrzegania mieszkańców, konserwacja urządzeń infrastruktury energetycznej, modernizacja i budowa infrastruktury uwzględniającej dynamiczne zmiany pogodowe.

5.2.4 Monitoring środowiska

Państwowy monitoring środowiska został powołany ustawą z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz.U. 2024 poz. 425) w celu zapewnienia wiarygodnych informacji o stanie środowiska. Stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz zbierania, analizowania, udostępniania wyników badań i oceny elementów środowiska. Jego celem jest systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- jakości elementów przyrodniczych, dotrzymany standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów,
- występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Zakres zadań państwowego monitoringu środowiska jest określany w wieloletnich strategicznych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska i zatwierdzanych przez Ministra Klimatu oraz w wykonawczych programach PMŚ opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska.

Obecnie obowiązujący Strategiczny Program PMŚ na lata 2020-2025 powstał na podstawie art. 4a ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska i obejmuje zadania wynikające z odrębnych ustaw, zobowiązań międzynarodowych oraz innych potrzeb wynikających ze strategii rozwoju oraz innych programów i dokumentów programowych.

„Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.” wykorzystuje i będzie wykorzystywał informacje wytworzone w ramach PMŚ w celu monitorowania skuteczności działań i strategicznego planowania w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Wyniki monitoringu publikowane są w wydawanych co roku raportach o stanie środowiska w województwie mazowieckim oraz w rocznych ocenach jakości powietrza w województwie mazowieckim.

6. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie

6.1 Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska

Na podstawie diagnozy stanu istniejącego oraz zagrożeń środowiska przyrodniczego gminy Wyszaków, zachowując spójność z dokumentami strategicznymi i planistycznymi na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym, dla każdego z obszarów interwencji określono kierunki interwencji oraz wyznaczono cele i zadania do realizacji.

W ramach poszczególnych obszarów interwencji wyznaczono cele operacyjne i działania ekologiczne, które zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej. Harmonogram rzeczowo-finansowy, zaplanowanych w przedmiotowym dokumencie zadań został przedstawiony, zgodnie z Wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (MŚ, Warszawa, 2 września 2015 r.).

Zaplanowane zadania mają na celu poprawę jakości środowiska na terenie gminy Wyszaków. Ich realizacja nie wpłynie negatywnie na obszary chronione. Zarówno na etapie realizacji, jak i eksploatacji planowanej do utworzenia infrastruktury nie będą podejmowane działania, których skutkiem byłoby naruszenie katalogu czynności zabronionych w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, występujących na tym obszarze. Zadania nie wpłyną w sposób znaczący na populacje siedlisk i gatunków chronionych. Realizacja Programu Ochrony Środowiska nie wpłynie negatywnie na realizację celów ochrony obszarów chronionych. Przedsięwzięcia prowadzone będą na terenach głównie zurbanizowanych.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Spodziewane są jedynie krótkoterminowe oddziaływania lub uciążliwości związane z prowadzonymi robotami budowlanymi, które ustaną po ich zakończeniu.

Należy zaznaczyć, że podmioty realizujące poszczególne działania powinny każdorazowo rozpatrywać kwestie ich wpływu na środowisko na kolejnych etapach procesu planistycznego i inwestycyjnego, po doprecyzowaniu lokalizacji, rodzaju i zakresu danego przedsięwzięcia, wpisującego się w założenia niniejszego dokumentu.

Tabela 39. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴²	Wartość docelowa				
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Liczba zmodernizowanych dachów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1	Zwiększenie efektywności energetycznej	Modernizacja dachu na budynku Przedszkola nr 7 w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba sporządzanych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1	Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej	Projekt przebudowy dachu na budynku Szkoły Podstawowej nr 3 w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Projekt - budowa oświetlenia ul. Poziomkowa w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany
		Liczba nowych lamp LED [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1	Zwiększenie efektywności energetycznej	Rozbudowa oświetlenia ulicznego na ul. Orzechowej w Rybieniu Nowym	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1	Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej	Projekt - budowa oświetlenia ul. Makowa w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany
		Liczba nowych lamp LED [szt.]	0	8		Budowa elektroenergetycznej linii kablowej	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych;

⁴² Dla części zadań przewidzianych do realizacji w latach 2024-2031 ogólnie wskazanych wartość bazowa wynosi 0, ze względu na to, iż ich realizacja w momencie sporządzania dokumentu się nie rozpoczęła. Część wartości docelowych jest określona w sposób opisowy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴²	Wartość docelowa				
		Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie			Zwiększenie efektywności energetycznej	oświetlenia ulicy Bajkowej w Rybieniu Nowym		Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba nowych lamp LED [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	2		Przebudowa odcinka Alei Marszałka Józefa Piłsudskiego w obrębie skrzyżowania z ulicą Centralną (doświetlenie przejścia)	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba nowych lamp LED [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	3		Budowa elektroenergetycznej linii napowietrznej oświetlenia ulicznego w miejscowości Puste Łąki ul. Kalinowa, gmina Wyszaków – ETAP III	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba nowych lamp LED [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	2		Rozbudowa linii oświetlenia ulicznego na ulicy Szkolnej w msc. Łosinno	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba budynków z poprawą efektywności energetycznej [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	wzrost wartości		Poprawa efektywności energetycznej gminnych budynków komunalnych – wielorodzinnych	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba budynków z poprawą efektywności energetycznej [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Poprawa efektywności energetycznej budynku Szkoły Podstawowej w Lucynowie - Poprawa jakości środowiska	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba budynków z poprawą efektywności energetycznej [szt.]	0	1		Poprawa efektywności energetycznej	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych;

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴²	Wartość docelowa				
		Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie				budynku Szkoły Podstawowej w Leszczydole Nowiny - Poprawa jakości środowiska		Opóźnienia w realizacji projektu
ZAGROŻENIE HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO	Długość wybudowanej drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	2,09	Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych	Rozbudowa ul. Sosnowej w Wyszakowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz kanalizacją sanitarną	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość wybudowanej drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1,88		Budowa ulicy Szlachetnej i ulic przyległych w miejscowości Leszczydół-Nowiny wraz z budową kanalizacji sanitarnej	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość wybudowanej drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	0,99		Rozbudowa ul. Osiedlowej w Rybnie	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość wybudowanej drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	0,21		Budowa ulicy Stanisława Staszica w Wyszakowie-etap II	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość wybudowanej drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	0,85		Budowa ul. Firmowej w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość wybudowanej drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	0,30		Budowa ulicy Poziomkowej w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴²	Wartość docelowa				
							utrudnień komunikacyjnych	
		Długość przebudowanej drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	0,16		Przebudowa ulicy Sezamkowej w Rybieniu Nowym, gm. Wyszaków	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość poprawionej nawierzchni drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	0,28		Powierzchniowe utrwalenie ulicy Słonecznej w Lucynowie Dużym – etap I z wykorzystaniem emulsji asfaltowej	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość poprawionej nawierzchni drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	0,27		Powierzchniowe utrwalenie ulicy Złotej w Rybieniu Starym z wykorzystaniem emulsji asfaltowej	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość poprawionej nawierzchni drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	0,60		Powierzchniowe utrwalenie ulicy Spacerowej w Ślubowie z wykorzystaniem emulsji asfaltowej	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość wybudowanej drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	0,40		Budowa ulicy Sasankowej w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość wybudowanej drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	0,61		Budowa ulicy Makowej w Kamieńczyku	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴²	Wartość docelowa				
		Długość wybudowanej drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	0,32		Rozbudowa ul. Pułtuskiej w Wyszakowie na odcinku od ul. Gen. Józefa Sowińskiego do ul. Ignacego Daszyńskiego	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość wybudowanej drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	0,59		Rozbudowa ulicy 1 Maja w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Długość przebudowanej drogi [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1,91		Przebudowa ul. Gen. Władysława Sikorskiego w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Oporność społeczna wobec utrudnień komunikacyjnych
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1	Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych	Projekt - Powierzchniowe utwalenie ul. Królowej Śniegu w Rybieniu Nowym na odcinku od ul. Dobrej do ul. Dobrej Wróżki z wykorzystaniem emulsji asfaltowej	Gmina Wyszaków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Projekt - Powierzchniowe utwalenie ul. Jana Kilińskiego i ul. Chabrowej w Kamieńczuku z wykorzystaniem emulsji asfaltowej	Gmina Wyszaków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Projekt - Powierzchniowe utwalenie ul. Leśnej w Lucynowie z wykorzystaniem emulsji asfaltowej	Gmina Wyszaków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego;

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴²	Wartość docelowa				
							Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany	
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Projekt - Powierzchniowe utwalenie ul. Kolonijnej w Wyszakowie z wykorzystaniem emulsji asfaltowej	Gmina Wyszaków Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany	
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Projekt - Budowa ulicy Bławatkowej w Wyszakowie	Gmina Wyszaków Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany	
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Projekt - Budowa ulicy Ogrodowej w Wyszakowie	Gmina Wyszaków Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany	
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Projekt - Budowa ulicy Kryształowej w Rybieniu Nowym	Gmina Wyszaków Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany	
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Projekt - Budowa drogi na działce numer 1044 w Łosinnie	Gmina Wyszaków Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴²	Wartość docelowa				
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszkanie	0	1		Projekt - Budowa ul. Słonecznej w Wyszkanie	Gmina Wyszków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszkanie	0	1		Projekt - Budowa ulicy Porannej Rosy w Wyszkanie	Gmina Wyszków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszkanie	0	1		Projekt - Budowa ul. Jeziornej w Wyszkanie	Gmina Wyszków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszkanie	0	1		Projekt - Budowa ul. Małego Księcia oraz fragmentu ul. Smoczej w Rybieniu Nowym	Gmina Wyszków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszkanie	0	1		Projekt ul. Jaśminowej w Lucynowie	Gmina Wyszków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszkanie	0	1		Projekt ul. Jana III Sobieskiego w Wyszkanie	Gmina Wyszków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego;

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴²	Wartość docelowa				
								Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany
GOSPODAROWANIE WODAMI	OSIĄGNIĘCIE LUB UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD	Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1	Wykorzystanie wód opadowych	Projekt: „Przebudowa sieci kanalizacji deszczowej wraz z modernizacją instalacji wodno-kanalizacyjnej wraz z wykorzystaniem wody deszczowej do spłukiwania toalet w wybranych łazienkach na terenie szkoły podstawowej nr 4 w Wyszakowie”	Gmina Wyszaków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Projekt: „Gospodarowanie wodami opadowymi na terenie Przedszkola nr 1 w Wyszakowie oraz Wyszakowskiego Ośrodka Kultury HUTNIK w Wyszakowie”	Gmina Wyszaków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany
		Liczba sporządzonych projektów [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Projekt: „Zagospodarowanie wód opadowych z budynku szkoły, basenu, hali sportowej wraz z przyległymi do tych budynków utwardzeniami typu: chodniki, parkingi oraz przebudową schodów w Szkole Podstawowej Nr 5 w Wyszakowie”	Gmina Wyszaków	Niewystarczająca koordynacja zespołu projektowego; Brak ustalonego zakresu projektu lub jego zmiany

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴²	Wartość docelowa				
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY WODNO-ŚCIEKOWEJ	Długość wybudowanej kanalizacji sanitarnej [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	2,5	Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej	Budowa kanalizacji sanitarnej na osiedlu Zakręcie - etap IV	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Pojemność obiektów małej retencji [m ³]	0	574,62		System gospodarowania wodami opadowymi z wykorzystaniem elementów zielono-błękitnej infrastruktury sposobem na przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Powierzchnia zielonej infrastruktury wybudowanej i zmodernizowanej w celu przystosowania się do zmian klimatu [ha]	0	0,2277				
		Długość wybudowanej sieci kanalizacji deszczowej [km]	0	0,621				
		Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych kształtujących świadomość ekologiczną [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1				
		Długość wybudowanej sieci wodociągowej [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	20		Budowa sieci wodociągowej w gminie Wyszaków	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	12		Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Wyszaków	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Długość przebudowanej sieci wodociągowej [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	8		Przebudowa sieci wodociągowej w gminie Wyszaków	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
Długość przebudowanej sieci wodociągowej [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	8	Przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Wyszaków	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu			

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴²	Wartość docelowa				
		Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Przebudowa oczyszczalni ścieków w Rybieniu Starym	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba zmodernizowanych stacji uzdatniania wody [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Modernizacja stacji uzdatniania wody w Kręgach	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba wybudowanych stacji uzdatniania wody [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Budowa stacji uzdatniania wody w Kamieńczyku	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba wybudowanych studni [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Budowa nowej studni dla stacji uzdatniania wody w Wyszakowie	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba wybudowanych studni [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Budowa studni pož. przy ul. Strażackie w Wyszakowie	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba wybudowanych stacji uzdatniania wody [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Budowa II stacji uzdatniania wody w Wyszakowie	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Długość wybudowanej sieci wodociągowej [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	15		Budowa sieci wodociągowej w Kamieńczyku	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Długość wybudowanej sieci wodociągowej [km] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	10		Budowa sieci wodociągowej w Ślubowie	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu
		Liczba przebudowanych przepompowni ścieków komunalnych [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	1		Przebudowa przepompowni ścieków komunalnych przy ul.	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	Brak środków finansowych; Opóźnienia w realizacji projektu

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
		Nazwa wraz ze źródłem danych	Wartość bazowa ⁴²	Wartość docelowa				
						Kościelnej w Wyszakowie		
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI	Liczba systemów odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	1	1	Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych - Poprawa jakości życia mieszkańców	Gmina Wyszaków	Niska efektywność segregacji odpadów przez mieszkańców
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE I OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH	Liczba szkół biorących udział w konkursach [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	14	Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców	Konkursy Gminne o charakterze ekologicznym	Gmina Wyszaków	Brak zainteresowania ze strony uczniów
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba wyposażonych jednostek straży pożarnej [szt.] Źródło: Urząd Miejski w Wyszakowie	0	6	Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa	Wyposażenie jednostek straży pożarnej (OSP)	Gmina Wyszaków	Brak środków finansowych

Źródło: Opracowanie własne

6.2 Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem

Szacunkowe koszty realizacji zadań własnych Gminy Wyszaków w każdym roku trwania Programu wraz ze źródłami ich finansowania przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 40. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Modernizacja dachu na budynku Przedszkola nr 7 w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	349 006,67	349 006,67	Budżet Gminy
	Projekt przebudowy dachu na budynku Szkoły Podstawowej nr 3 w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	34 993,50	Koszty realizacji inwestycji oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji projektowej.							34 993,50	Budżet Gminy
	Projekt - budowa oświetlenia ul. Poziomkowa w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	4 500,00	Koszty realizacji inwestycji oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji projektowej.							4 500,00	Budżet Gminy
	Rozbudowa oświetlenia ulicznego na ul. Orzechowej w Rybieniu Nowym	Gmina Wyszaków	6 500,00	6 500,00	Budżet Gminy
	Projekt - budowa oświetlenia ul. Makowa w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	7 500,00	Koszty realizacji inwestycji oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji projektowej.							7 500,00	Budżet Gminy
	Budowa elektroenergetycznej linii kablowej oświetlenia ulicy Bajkowej w Rybieniu Nowym	Gmina Wyszaków	73 659,35	73 659,35	Budżet Gminy

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
	Przebudowa odcinka Alei Marszałka Józefa Piłsudskiego w obrębie skrzyżowania z ulicą Centralną (doświetlenie przejścia)	Gmina Wyszaków	120 143,45	120 143,45	Budżet Gminy
	Budowa elektroenergetycznej linii napowietrznej oświetlenia ulicznego w miejscowości Puste Łąki ul. Kalinowa, gmina Wyszaków – ETAP III	Gmina Wyszaków	14 145,00	14 145,00	Budżet Gminy
	Rozbudowa linii oświetlenia ulicznego na ulicy Szkolnej w msc. Łosinno	Gmina Wyszaków	16 685,00	16 685,00	Budżet Gminy
	Poprawa efektywności energetycznej gminnych budynków komunalnych – wielorodzinnych	Gmina Wyszaków	13 578,00	4 552 750,00	2 041 594,33	6 607 922,33	Fundusze Europejskie dla Mazowsza Budżet Gminy
	Poprawa efektywności energetycznej budynku Szkoły Podstawowej w Lucynowie - Poprawa jakości środowiska	Gmina Wyszaków	.	.	50 000,00	50 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
	Poprawa efektywności energetycznej budynku Szkoły Podstawowej w Leszczydole Nowiny - Poprawa jakości środowiska	Gmina Wyszaków	.	50 000,00	50 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne
ZAGROŻENIE HAŁASEM	Rozbudowa ul. Sosnowej w Wyszakowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz kanalizacją sanitarną	Gmina Wyszaków	11 007164,59	11 007164,59	Budżet Gminy Polski Ład

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
	Budowa ulicy Szlachetnej i ulic przyległych w miejscowości Leszczydół-Nowiny wraz z budową kanalizacji sanitarnej	Gmina Wyszaków	6 082 782,62	6 082 782,62	Budżet Gminy Polski Ład
	Rozbudowa ul. Osiedlowej w Rybnie	Gmina Wyszaków	3 124 275,93	3 124 275,93	Budżet Gminy
	Budowa ulicy Stanisława Staszica w Wyszakowie-etap II	Gmina Wyszaków	491 717,69	491 717,69	Budżet Gminy
	Budowa ul. Firmowej w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	4 660 763,18	4 660 763,18	Budżet Gminy
	Budowa ulicy Poziomkowej w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	658 500,43	658 500,43	Budżet Gminy
	Przebudowa ulicy Sezamkowej w Rybieniu Nowym, gm. Wyszaków	Gmina Wyszaków	371 873,28	371 873,28	Budżet Gminy
	Powierzchniowe utwalenie ulicy Słonecznej w Lucynowie Dużym – etap I z wykorzystaniem emulsji asfaltowej	Gmina Wyszaków	278 408,57	278 408,57	Budżet Gminy

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
	Powierzchniowe utrwalenie ulicy Złotej w Rybieniu Starym z wykorzystaniem emulsji asfaltowej	Gmina Wyszaków	218 721,97	218 721,97	Budżet Gminy
	Powierzchniowe utrwalenie ulicy Spacerowej w Ślubowie z wykorzystaniem emulsji asfaltowej	Gmina Wyszaków	457 491,12	457 491,12	Budżet Gminy
	Budowa ulicy Sasankowej w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	1 033 876,95	1 033 876,95	Budżet Gminy
	Budowa ulicy Makowej w Kamieńczyku	Gmina Wyszaków	1 664 515,73	1 664 515,73	Budżet Gminy
	Rozbudowa ul. Pułtuskiej w Wyszakowie na odcinku od ul. Gen. Józefa Sowińskiego do ul. Ignacego Daszyńskiego	Gmina Wyszaków	97 940,00	3 724 237,74						3 822 177,74	Budżet Gminy Polski Ład	
	Rozbudowa ulicy 1 Maja w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	113 160,00	3 989 897,56						4 103 057,56	Budżet Gminy Polski Ład	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
	Przebudowa ul. Gen. Władysława Sikorskiego w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	151 905,00	20 591 619,05						20 743 542,05	Budżet Gminy	
	Projekt - Powierzchniowe utrwalenie ul. Królowej Śniegu w Rybieniu Nowym na odcinku od ul. Dobrej do ul. Dobrej Wróżki z wykorzystaniem emulsji asfaltowej	Gmina Wyszaków	4 797,00	Koszty realizacji inwestycji oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji projektowej.						4 797,00	Budżet Gminy	
	Projekt - Powierzchniowe utrwalenie ul. Jana Kilińskiego i ul. Chabrowej w Kamieńczyku z wykorzystaniem emulsji asfaltowej	Gmina Wyszaków	8 978,00	Koszty realizacji inwestycji oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji projektowej.						8 978,00	Budżet Gminy	
	Projekt - Powierzchniowe utrwalenie ul. Leśnej w Lucynowie z wykorzystaniem emulsji asfaltowej	Gmina Wyszaków	7 380,00	Koszty realizacji inwestycji oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji projektowej.						7 380,00	Budżet Gminy	
	Projekt - Powierzchniowe utrwalenie ul. Kolonijnej w Wyszakowie z wykorzystaniem emulsji asfaltowej	Gmina Wyszaków	7 011,00	Koszty realizacji inwestycji oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji projektowej.						7 011,00	Budżet Gminy	
	Projekt - Budowa ulicy Bławatkowej w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	51 660,00	Koszty realizacji inwestycji oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji projektowej.						51 660,00	Budżet Gminy	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
	Projekt - Budowa ulicy Ogrodowej w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	60 147,00	Koszty realizacji inwestycji oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji projektowej.						60 147,00	Budżet Gminy	
	Projekt - Budowa ulicy Kryształowej w Rybieniu Nowym	Gmina Wyszaków	38 800,00	Koszty realizacji inwestycji oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji projektowej.						38 800,00	Budżet Gminy	
	Projekt - Budowa drogi na działce numer 1044 w Łosinnie	Gmina Wyszaków	46 000,00	Koszty realizacji inwestycji oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji projektowej.						46 000,00	Budżet Gminy	
	Projekt - Budowa ul. Słonecznej w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	32 595,00	Koszty realizacji inwestycji oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji projektowej.						32 595,00	Budżet Gminy	
	Projekt - Budowa ulicy Porannej Rosy w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	38 376,00	Koszty realizacji inwestycji oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji projektowej.						38 376,00	Budżet Gminy	
	Projekt - Budowa ul. Jeziornej w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	104 550,00	Koszty realizacji inwestycji oszacowane zostaną po sporządzeniu dokumentacji projektowej.						104 550,00	Budżet Gminy	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem		
	Projekt - Budowa ul. Małego Księcia oraz fragmentu ul. Smoczej w Rybieniu Nowym	Gmina Wyszaków	35 670,00									35 670,00	Budżet Gminy
	Projekt ul. Jaśminowej w Lucynowie	Gmina Wyszaków	27 552,00									27 552,00	Budżet Gminy
	Projekt ul. Jana III Sobieskiego w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	5 6703,00									5 6703,00	Budżet Gminy
GOSPODAROWANIE WODAMI	Projekt: „Przebudowa sieci kanalizacji deszczowej wraz z modernizacją instalacji wodno-kanalizacyjnej wraz z wykorzystaniem wody deszczowej do spłukiwania toalet w wybranych łazienkach na terenie szkoły podstawowej nr 4 w Wyszakowie”	Gmina Wyszaków	30 750,00			2 883 442,76						2 914 192,76	Budżet Gminy
	Projekt: „Gospodarowanie wodami opadowymi na terenie Przedszkola nr 1 w Wyszakowie oraz Wyszakowskiego Ośrodka Kultury HUTNIK w Wyszakowie”	Gmina Wyszaków	14 760,00			184 014,46						198 774,46	Budżet Gminy

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania	
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem		
	Projekt: „Zagospodarowanie wód opadowych z budynku szkoły, basenu, hali sportowej wraz z przyległymi do tych budynków utwardzeniami typu: chodniki, parkingi oraz przebudową schodów w Szkole Podstawowej Nr 5 w Wyszakowie”	Gmina Wyszaków	73 185,00									3 499 246,83	Budżet Gminy
	Budowa kanalizacji sanitarnej na osiedlu Zakręcie - etap IV	Gmina Wyszaków	3 894 518,78	3 894 518,78	Budżet Gminy Polski Ład
	System gospodarowania wodami opadowymi z wykorzystaniem elementów zielono-błękitnej infrastruktury sposobem na przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu w Wyszakowie	Gmina Wyszaków	62 552,88	3 107 311,95	4 852 835,53	8 022 700,36	Budżet Gminy Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Budowa sieci wodociągowej w gminie Wyszaków	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	1 500 000,00	1 700 000,00	1 500 000,00	1 300 000,00	1 700 000,00	1 700 000,00	1 700 000,00	1 800 000,00	12 900 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne (np. WFOŚiGW w Warszawie)	
	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Wyszaków	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	750 000,00	1 500 000,00	500 000,00	500 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	7 250 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne (np. WFOŚiGW w Warszawie)	

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
	Przebudowa sieci wodociągowej w gminie Wyszaków	PWiK Sp. z o.o. w Wyszkanie	500 000,00	400 000,00	75 000,00	.	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	4 975 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne (np. WFOŚiGW w Warszawie)
	Przebudowa sieci kanalizacji sanitarnej w gminie Wyszaków	PWiK Sp. z o.o. w Wyszkanie	800 000,00	1 100 000,00	.	.	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	1 000 000,00	5 900 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne (np. WFOŚiGW w Warszawie)
	Przebudowa oczyszczalni ścieków w Rybieniu Starym	PWiK Sp. z o.o. w Wyszkanie	6 350 000,00	600 000,00	.	1 000 000,00	1 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00	17 950 000,00	Budżet Gminy WFOŚiGW w Warszawie
	Modernizacja stacji uzdatniania wody w Kręgach	PWiK Sp. z o.o. w Wyszkanie	500 000,00	5 000 000,00	5 500 000,00	Budżet Gminy Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko
	Budowa stacji uzdatniania wody w Kamieńczyku	PWiK Sp. z o.o. w Wyszkanie	100 000,00	.	6 000 000,00	6 100 000,00	Budżet Gminy Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
	Budowa nowej studni dla stacji uzdatniania wody w Wyszakowie	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	.	.	300 000,00	300 000,00	Budżet Gminy
	Budowa studni ppoż. przy ul. Strażackie w Wyszakowie	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	500 000,00	300 000,00	800 000,00	Budżet Gminy Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko
	Budowa II stacji uzdatniania wody w Wyszakowie	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	250 000,00	.	5 000 000,00	5 000 000,00	10 250 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne (np. WFOŚiGW w Warszawie)
	Budowa sieci wodociągowej w Kamieńczyku	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	10 000 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne (np. WFOŚiGW w Warszawie)
	Budowa sieci wodociągowej w Ślubowie	PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	10 000 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne (np. WFOŚiGW w Warszawie)

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania [zł]									Źródła finansowania
			2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	Razem	
	Przebudowa przepompowni ścieków komunalnych przy ul. Kościelnej w Wyszakowie	PWIK Sp. z o.o. w Wyszakowie	.	500 000,00	1 300 000,00	1 800 000,00	Budżet Gminy Środki zewnętrzne (np. WFOŚiGW w Warszawie)
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych - Poprawa jakości życia mieszkańców	W ramach bieżących kosztów administracyjnych.									Budżet Gminy	
ZASOBY PRZYRODNICZE	Konkursy Gminne o charakterze ekologicznym	Gmina Wyszaków	7 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	1 000,00	14 000,00	Budżet Gminy
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Wyposażenie jednostek straży pożarnej (OSP)	Gmina Wyszaków	583 500,00	525 000,00	525 000,00	525 000,00	525 000,00	525 000,00	525 000,00	525 000,00	4 258 500,00	Budżet Gminy

Źródło: Opracowanie własne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Tabela 41. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację wraz z jednostkami włączonymi w realizację	Szacunkowe koszty realizacji zadania	Źródła finansowania
1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	Prowadzenie systemu monitoringu powietrza oraz kontrola dotrzymania standardów emisyjnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM	Prowadzenie monitoringu poziomu hałasu w środowisku	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
3.	POLA ELEKTROMAGNETYCZNE	Prowadzenie monitoring natężenia pól elektromagnetycznych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
4.	GOSPODAROWANIE WODAMI	Prowadzenie monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych	GIOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	Kontrola pozwoleń wodno-prawnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących
6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	Kontrola i ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopalni	Okręgowy Urząd Górniczy (OUG)	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, Środki własne OUG
7.	GLEBY	Zapobieganie zanieczyszczeniom gleb, zwłaszcza środkami ochrony roślin i metalami ciężkimi	Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, Właściciele gospodarstw rolnych	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Środki własne jednostek realizujących
8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	Prowadzenie i monitorowanie bazy danych azbestu i PCB	Urząd Marszałkowski	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, fundusze zewnętrzne
9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	Monitorowanie i kontrolowanie podmiotów korzystających ze środowiska	GIOŚ, RDOŚ	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ
10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	Prowadzenie kontroli na terenach zakładów przemysłowych	GIOŚ, Powiatowa Państwowa Straż Pożarna	Zgodnie z planem budżetu jednostek realizujących zadanie	Budżet Państwa, GIOŚ

Źródło: Opracowanie własne

6.3 Instrumenty realizacji programu

Realizacja zagadnień ochrony środowiska przyrodniczego w polskim porządku prawnym opiera się na bogatym zasobie aktów prawnych regulujących tę materię, wśród których kluczowymi są: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze oraz prawo budowlane.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r. będzie realizowany w oparciu o instrumenty, które można podzielić na prawne, finansowe, społeczne i strukturalne.

Do instrumentów prawnych zalicza się przede wszystkim wydawane decyzje i pozwolenia. Do kompetencji Burmistrza należy m.in. wydawanie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego czy decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Działania przewidziane do realizacji w ramach przedmiotowego Programu mogą wymagać również uzyskania innych decyzji lub pozwoleń, np. pozwolenia na budowę, które wydaje starosta czy pozwolenia wodnoprawnego, które w zależności od rodzaju inwestycji wydaje: dyrektor zarządu zlewni Wód Polskich, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Wód Polskich lub minister właściwy do spraw gospodarki wodnej.

Do instrumentów finansowych, poza opłatami i administracyjnymi karami pieniężnymi, należy zaliczyć środki finansowe na realizację poszczególnych działań określonych w Programie. Planowane działania będą wdrażane z wykorzystaniem środków własnych gminy (w ramach budżetu Gminy Wyszaków), ale również w oparciu o środki zewnętrzne, w tym dotacje i pożyczki z funduszy krajowych, europejskich czy wsparcie z Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Część zadań będzie realizowana przez jednostki organizacyjne Gminy w ramach ich budżetów, ale także przez indywidualnych mieszkańców. Ponadto w Programie uwzględnione zostały zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne, które będą pokrywać koszty zadań zgodnie z planem swoich budżetów. Źródła finansowania poszczególnych zadań zostały wskazane w rozdziale 6.2. Harmonogram zadań wraz z ich finansowaniem.

Najważniejszym instrumentem społecznym realizacji Programu jest edukacja ekologiczna, w tym organizowanie konkursów, warsztatów, czy kampanii informacyjno-edukacyjnych dla mieszkańców. Innym instrumentem społecznym są również postępowania prowadzone z udziałem społeczeństwa oraz konsultacje społeczne, w ramach których można zgłaszać uwagi i sugestie do projektów dokumentów strategicznych i programów, jak również

planowanych inwestycji. Planowane działania edukacyjne zostały opisane w rozdziale 6.1. Kierunki interwencji, cele oraz zadania wynikające z oceny stanu środowiska.

Do kolejnych instrumentów – strukturalnych zalicza się strategie i programy realizowane na szczeblu gminnym, w ramach których określone są kierunki działań z zakresu zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska.

7. System realizacji programu ochrony środowiska

7.1 Zarządzanie ochroną środowiska w gminie

Dla każdego z zaplanowanych zadań określono podmiot odpowiedzialny za jego realizację. Poza działaniami bezpośrednio realizowanymi przez Gminę Wyszaków, uwzględniono zadania jej jednostek organizacyjnych. W Programie określone zostały również zadania monitorowane, za których realizację odpowiadają organy zewnętrzne.

Z punktu widzenia realizacji poszczególnych zadań we wdrażaniu Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r. udział będą brały:

- podmioty odpowiedzialne za realizację planowanych w ramach Programu zadań (Gmina Wyszaków, PWiK Sp. z o.o. w Wyszakowie, PEC Sp. zo.o., WOSiR, WTBS Sp. zo.o.),
- podmioty odpowiedzialne za realizację zadań monitorowanych (GIOŚ, WIOŚ, Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Urząd Marszałkowski, Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza, RDOŚ i Powiatowa Państwowa Straż Pożarna).

Ponadto do grupy podmiotów kształtujących społeczne wsparcie wdrażania Programu Ochrony Środowiska należą:

- lokalne media (w zakresie informowania i promocji działań prośrodowiskowych),
- szkoły (w zakresie edukacji ekologicznej),
- organizacje pozarządowe (współdział w realizacji zadań i kształtowania postaw ekologicznych).

Bezpośrednio organem odpowiedzialnym za realizację zapisów Programu jest Burmistrz Wyszakowa.

7.2 Monitoring programu ochrony środowiska

Zgodnie z art. 18 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. 2024 poz. 54 ze zm.), organ wykonawczy gminy jest zobowiązany sporządzać, co dwa lata raporty z wykonania programów ochrony środowiska, które przedstawia na posiedzeniach rady miejskiej, a następnie przekazuje organowi wykonawczemu powiatu. Wskazane jest, by ewentualne korekty programu ochrony środowiska były wprowadzane w drodze uchwały.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Pierwszy raport z wykonania przedmiotowego „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.” powinien zostać przygotowany z lat 2024-2025 następny z lat 2026-2027, itd.

W związku z powyższym, podstawowe działania mające na celu kontrolę wdrażania programu obejmują sporządzanie co dwa lata raportu oceniającego postęp wdrażania tegoż programu, którego przykładowa formuła powinna zawierać:

- ocenę efektywności wykonania zadań,
- ocenę aktualności zidentyfikowanych problemów ekologicznych oraz adekwatności podjętych działań,
- ocenę stopnia realizacji Programu w odniesieniu do stopnia realizacji założonych działań i przyjętych celów,
- ocenę rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę przyczyn ewentualnych rozbieżności pomiędzy założonymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- ocenę niezbędnych modyfikacji programu.

Po sporządzeniu raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r., Burmistrz Wyszakowa przedstawi efekty podjętych działań Radzie Miejskiej w Wyszakowie, a następnie przekaże do wiadomości raport Zarządowi Powiatu Wyszakowskiego.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźniki, które powinny zostać zweryfikowane w trakcie oceny stopnia realizacji zaplanowanych zadań.

Tabela 42. Propozycje wskaźników monitorowania celów

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitorowania celu
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	Przekroczenie stężeń z substancji zanieczyszczających powietrze
ZAGROŻENIE HAŁASEM	POPRAWA KLIMATU AKUSTYCZNEGO	Wyniki przeprowadzonych badań hałasu
GOSPODAROWANIE WODAMI	OSIĄGNIĘCIE LUB UTRZYMANIE DOBREGO STANU WÓD	Stan badanych JCWP i JCWPd
GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	ROZBUDOWA I MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY WODNO-ŚCIEKOWEJ	Stopień gospodarstw domowych podłączonych do sieci kanalizacyjnej i wodociągowej

Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik monitorowania celu
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODAROWANIA ODPADAMI	Wzrost udziału odpadów zebranych selektywnie
ZASOBY PRZYRODNICZE	ZACHOWANIE I OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH	Wzrost liczby przeprowadzonych konkursów ekologicznych
ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	OCHRONA PRZED POWAŻNYMI AWARIAMI I ZAGROŻENIAMI NATURALNYMI	Liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne

8. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

W niniejszej tabeli została opisana zgodność z dokumentami strategicznymi i programowymi. Przedstawiono akty prawne przyjmujące dane dokumenty czy programy, wyznaczone w nich kierunki działań/ działania odnoszące się do ochrony środowiska oraz wykazana została zgodność Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r. z tymi dokumentami/programami poprzez przedstawienie celów środowiskowych/ kierunków działań, które są spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym, czy programie.

Tabela 43. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)	Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r.	<p>Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji – Rozwój obszarów wiejskich; <p>Obszar wpływający na osiągnięcie celów <i>Strategii</i> – Energia:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji – Poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju; — Kierunek interwencji – Poprawa efektywności energetycznej; <p>Obszar wpływający na osiągnięcie celów <i>Strategii</i> – Środowisko:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji – Zwiększenie dyspozycyjnych zasobów wodnych i osiągnięcie wysokiej jakości wód; — Kierunek interwencji – Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego; — Kierunek interwencji – Ochrona gleb przed degradacją; — Kierunek interwencji – Zarządzanie zasobami geologicznymi; — Kierunek interwencji – Gospodarka odpadami; — Kierunek interwencji – Oddziaływanie na jakość życia w zakresie klimatu akustycznego i oddziaływania pól elektromagnetycznych. 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; <p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej; <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy; <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
<p>Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (spa 2020)</p>	<p>Rada Ministrów przyjęła Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030, tzw. SPA2020 w dniu 29.10.2013 r.</p>	<p>Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek działań 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu; — Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie. <p>Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu; <p>Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie); <p>Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczenia ich wpływu 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; <p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej; <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy; <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Ramy polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030	Konkluzje Rady Europejskiej z dn. 23-24 października 2014 r.	<p>Cel: Ograniczenie o co najmniej 40% emisji gazów cieplarnianych względem roku 1990;</p> <p>Cel: Zapewnienie co najmniej 32% udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitym zużyciu energii;</p> <p>Cel: Poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 32,5%.</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej.
Polityka ekologiczna państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej	Uchwała nr 67 Rady Ministrów z dnia 16 lipca 2019 r.	<p>Cel szczegółowy: Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki oraz osiągnięcie dobrego stanu wód; — Kierunek interwencji: Likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń do powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania; — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej; <p>Cel szczegółowy: Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym; <p>Cel szczegółowy: Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Przeciwdziałanie zmianom klimatu; — Kierunek interwencji: Adaptacja do zmian klimatu i zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych; <p>Cel szczegółowy: Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa;</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; <p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej; <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy; <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych:</p>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>— Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji;</p> <p>Cel szczegółowy: Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska;</p> <p>— Kierunek interwencji: Usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.</p>	<p>— Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców;</p> <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:</p> <p>— Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.</p>
<p>Polityka energetyczna Polski do 2030 roku</p>	<p>Uchwała nr 202/2009 (Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r.)</p>	<p>Cel: dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną;</p> <p>Cel: konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15,</p> <p>Cel: zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,</p> <p>Cel: zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,</p> <p>Cel: wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,</p> <p>Cel: ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,</p> <p>Cel: ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <p>— Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej;</p> <p>— Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej.</p>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>Cel: ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,</p> <p>Cel: minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,</p> <p>Cel: zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.</p>	
<p>Polityka energetyczna Polski do 2040 roku</p>	<p>Uchwała nr 22/2021 (Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. M.P. z 2021 r. poz. 264)</p>	<p>Cel szczegółowy: Optymalne wykorzystanie własnych surowców energetycznych;</p> <p>Cel szczegółowy: Rozbudowa infrastruktury wytwórczej i sieciowej energii elektrycznej;</p> <p>Cel szczegółowy: Rozwój odnawialnych źródeł energii;</p> <p>Cel szczegółowy: Rozwój ciepłownictwa i kogeneracji;</p> <p>Cel szczegółowy: Poprawa efektywności energetycznej.</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej.
<p>Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030</p>	<p>Uchwała nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia "Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030"</p>	<p>Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów. 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; <p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej;</p>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej; Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy; Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych: — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi: — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategia rozwoju kapitału ludzkiego 2030	Uchwała Rady Ministrów nr 184/2020 z dnia 14 grudnia 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060)	Cel szczegółowy: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej.
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2030	Uchwała nr 123 Rady Ministrów z dnia 15 października 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1150)	Cel szczegółowy II. Poprawa jakości życia, infrastruktury i stanu środowiska: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: II.4. Zrównoważone gospodarowanie i ochrona zasobów środowiska; — Kierunek interwencji: II.5. Adaptacja do zmian klimatu i przeciwdziałanie tym zmianom. 	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej; Cel: Poprawa klimatu akustycznego: <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych;

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej; <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy; <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategia Rozwoju Kapitału społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030	Uchwała nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. z 2020 r. poz. 1060)	<p>Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji 1.2. – rozwój i wzmacnianie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej. 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; <p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej; — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej; Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy; Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych; — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi; — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku	Uchwała nr 105 z dnia 24 września 2019 r. (M.P. z 2019 r. poz. 1054)	Kierunek interwencji: ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.	<p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
Aktualizacja Krajowego Programu Ochrony Powietrza do 2025 r. (z perspektywą do 2030 r. oraz do 2040 r.)	Komunikat Ministra Środowiska z dnia 30 grudnia 2021 r. w sprawie Aktualizacji Krajowego Programu Ochrony Środowiska	<p>Cele szczegółowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia; 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>— Dążenie do osiągnięcia w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.</p>	
<p>Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2028</p>	<p>Uchwała nr 96 Rady Ministrów z dnia 12 czerwca 2023 r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2028</p>	<p>W gospodarce odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji, przyjęto następujące cele:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wdrażanie ZPO oraz zmniejszenie ilości powstających odpadów, 2) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ZPO, w tym zakresie ZPO żywności, 3) osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych: <ol style="list-style-type: none"> a) 55% dla roku 2025, b) 60% dla roku 2030, c) 65% dla roku 2035, 4) minimalizacja ilości składowanych odpadów: <ol style="list-style-type: none"> a) do 30% w roku 2025, b) do 20% w roku 2030, c) do 10% w roku 2035, 5) zwiększenie recyklingu organicznego przez propagowanie kompostowania przez mieszkańców bioodpadów „u źródła”, 6) zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia, 7) zwiększanie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat postępowania z odpadami, w tym w zakresie selektywnego zbierania odpadów oraz zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami, 8) zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych i zbieranych odpadów, 	<p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:</p> <p>— Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy.</p>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		9) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu, 10) utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby składowanych nie było więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r., 11) ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk.	
Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032	Uchwała nr 39/2010 Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010 r.	Cele: — usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, — minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju, — likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy.
Krajowy Program Zapobiegania Powstawaniu Odpadów	Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającą niektóre dyrektywy	Cele: — rozwój zrównoważonej gospodarki opartej na efektywniejszym wykorzystaniu zasobów, poszanowaniu środowiska i osiągnięciu wyższej konkurencyjności, dzięki wykorzystaniu technologii o niższym zapotrzebowaniu na surowce i energię oraz umożliwiającej wykorzystanie surowców wtórnych i odnawialnych źródeł energii; — budowa świadomego i odpowiedzialnego społeczeństwa na rzecz zrównoważonego rozwoju poprzez edukację ekologiczną opartą na propagowaniu działań o charakterze niematerialnym np. propagowanie inwestycji w rozwój kompetencji, naukę, rozpowszechnianie kultury, turystyki zamiast dóbr materialnych, ograniczenia zbędnej konsumpcji, uczenia	Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami: — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>podejmowania świadomych wyborów i wsparciu dobrych praktyk oraz inicjatyw społecznych;</p> <ul style="list-style-type: none"> — zmniejszenie ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych. 	
Aktualizacja „Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych”	Rada Ministrów 5 maja 2022 r. przyjęła szóstą aktualizację KPOŚK.	Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.	<p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej.
Program wodno-środowiskowy kraju	Artykuł 4 Dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (RDW)	<p>Cele:</p> <ul style="list-style-type: none"> — niepogarszanie stanu części wód, — osiągnięcie dobrego stan wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla wód powierzchniowych, dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych, — spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawie, w odniesieniu do obszarów chronionych (w tym wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych, narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu pochodzącymi ze źródeł rolniczych, przeznaczonych do celów rekreacyjnych, do poboru wody dla zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, przeznaczonych do ochrony gatunków zwierząt wodnych o znaczeniu gospodarczym, do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie stanu wód jest ważnym czynnikiem w ich ochronie), — zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji. 	<p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły	Priorytetem IIaPGW na obszarze dorzecza Wisły jest stworzenie w ekosystemach wodnych i od wód zależnych warunków, określonych w RDW, sprzyjających osiągnięciu celów środowiskowych wyznaczonych dla poszczególnych JCW oraz dla obszarów chronionych. Zestaw działań IIaPGW zawiera również działania zmierzające do utrzymania dobrego stanu w tych JCW, które stan ten osiągnęły.	Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej: — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej.
Plany zarządzania ryzykiem powodziowym	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły	Cele: — zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego, — obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego, — poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.	Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych.
Plan przeciwdziałania skutkom suszy	Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy	Cele szczegółowe: — skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, — zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy, — edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy, — formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.	Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód: — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych.
Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+ Innowacyjne Mazowsze	Uchwała nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r.	Celem głównym dokumentu jest: Zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałe i zrównoważone przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska. W Strategii wyznaczono następujące obszary działań i cele rozwojowe: — Dostępność: — Poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego: — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej; Cel: Poprawa klimatu akustycznego: — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Środowisko i energetyka: <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody. 	<p>ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych;</p> <p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej; <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy; <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
<p>Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Mazowieckiego</p>	<p>Uchwała nr 22/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2018 r.</p>	<p>Dokument określa cele i kierunki rozwoju regionu, wskazuje szczegółowe zasady organizacji przestrzennej województwa oraz formułuje kierunki polityki przestrzennej. Stanowi element systemu planowania przestrzennego i pełni w nim funkcję koordynacyjną między planowaniem krajowym, a planowaniem lokalnym. W Planie zagospodarowania przestrzennego określone zostały działania w zakresie kształtowania systemu ochrony przyrody oraz infrastruktury energetycznej na obszarze województwa mazowieckiego.</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych;

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej; <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy; <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
<p>Program ochrony środowiska dla województwa mazowieckiego do 2030 roku</p>	<p>Uchwała nr 2/23 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 17 stycznia 2023 r.</p>	<p>Określone w dokumencie cele i zadania odpowiadają na wynikające z przeprowadzonych analiz i ocen najważniejsze problemy oraz mają zapobiegać głównym zagrożeniom w poszczególnych obszarach tematycznych. Zaplanowano łącznie 14 celów dotyczących realizacji działań w zakresie ochrony środowiska w podziale na następujące obszary interwencji:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Ochrona klimatu i jakości powietrza: <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa jakości powietrza przy zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego w kontekście zmian klimatu, – Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego dla ozonu. — Zagrożenia hałasem: 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; <p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<ul style="list-style-type: none"> – Ochrona przed hałasem. — Pola elektromagnetyczne: <ul style="list-style-type: none"> – Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym. — Gospodarowanie wodami: <ul style="list-style-type: none"> – Zmniejszenie antropopresji i poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, – Zwiększenie ochrony przeciwpowodziowej i łagodzenie skutków suszy. — Gospodarka wodno-ściekowa: <ul style="list-style-type: none"> – Poprawa gospodarki wodno-ściekowej. — Zasoby geologiczne: <ul style="list-style-type: none"> – Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi. — Gleby: <ul style="list-style-type: none"> – Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu. — Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów: <ul style="list-style-type: none"> – Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami, uwzględniając zrównoważony rozwój województwa mazowieckiego. — Zasoby przyrodnicze: <ul style="list-style-type: none"> – Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej, – Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej, – Zwiększenie lesistości. — Zagrożenia poważnymi awariami: 	<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej; — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej; Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami; — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy; Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych; — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi; — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<ul style="list-style-type: none"> – Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków. 	
<p>Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, tj. obszarów dróg krajowych zaliczanych do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne</p>	<p>Uchwała nr 27/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 3 marca 2020 r.</p>	<p>Głównym celem Programu jest wskazanie kierunków i zakresu działań, których realizacja spowoduje dostosowanie poziomu hałasu do dopuszczalnego, na terenach, na których stwierdzono przekroczenia.</p>	<p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
<p>Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, o których mowa w art. 179 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska, tj. obszarów dróg wojewódzkich zaliczanych do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne</p>	<p>Uchwała nr 48/18 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 kwietnia 2018 r.</p>	<p>Celem Programu ochrony środowiska przed hałasem jest ograniczanie hałasu przy wykorzystaniu zestawu dostępnych środków technicznych.</p>	<p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych.
<p>Program ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu</p>	<p>Uchwała nr 204/23 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 21 listopada 2023 r.</p>	<p>Program ochrony powietrza i jego aktualizacja jest dokumentem, w którym głównym celem jest określenie dla danej strefy sposobu osiągnięcia pozytywnych zmian w elemencie środowiska jakim jest powietrze atmosferyczne, ustalonych wcześniej na szczeblu regionalnym, krajowym i międzynarodowym.</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej.
<p>Plan gospodarki odpadami województwa mazowieckiego 2024</p>	<p>Uchwała nr 217/22 Sejmiku Województwa</p>	<p>Plany gospodarki odpadami wspierają działania zmierzające do osiągnięcia celów i wymagań wynikających z prawa Unii Europejskiej, w szczególności z dyrektywy 94/62/WE</p>	<p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:</p>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
	Mazowieckiego z dnia 20 grudnia 2022 r.	<p>Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych, dyrektywy Rady 1999/31/WE w sprawie składowania odpadów oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE w sprawie odpadów oraz uchylającej niektóre dyrektywy.</p> <p>Ponadto opracowanie oparte jest na Krajowym planie gospodarki odpadami 2022 przyjętym uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016 r. w sprawie „Krajowego planu gospodarki odpadami 2022”, ustawie o odpadach, ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawie o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie sposobu i formy sporządzenia wojewódzkiego planu gospodarki odpadami oraz dokumentach strategicznych województwa mazowieckiego.</p>	— Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy.
Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa mazowieckiego	Uchwała Rady Nadzorczej WFOŚiGW w Warszawie nr 19/18 z dnia 06.03.2018 r.	Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest z terenu województwa mazowieckiego.	<p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:</p> <p>— Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy.</p>
Strategia/Program Rozwoju Powiatu Wyszakowskiego do 2025 roku	Uchwała nr XVII/112/2015 Rady Powiatu w Wyszakowie z dnia 30 grudnia 2015 r.	<p>Cel strategiczny 1 wpisujący się w obszar: Przestrzeń i transport oraz środowisko i energetykę.</p> <p>Kształtowanie gospodarki niskoemisyjnej oraz poprawa bazy infrastrukturalnej obiektów publicznych, stanu infrastruktury komunalnej i drogowej w celu zwiększenia dostępności i spójności terytorialnej regionu, bezpieczeństwa mieszkańców, turystów, przedsiębiorców przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego.</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <p>— Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej;</p> <p>— Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej;</p> <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <p>— Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych;</p> <p>— Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do</p>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
			<p>ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych;</p> <p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej; <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy; <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
<p>Program ochrony środowiska dla Powiatu Wyszakowskiego na lata 2021-2024 z perspektywą do 2028 roku</p>	<p>Uchwała nr XLI/241/2021 Rady Powiatu w Wyszakowie z dnia 29 grudnia 2021 r.</p>	<p>Cele długoterminowy:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Spełnienie norm jakości powietrza atmosferycznego na terenie powiatu; 2. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców powiatu; 3. Kontrola niejonizującego promieniowania elektroenergetycznego do środowiska na terenie powiatu; 4. Zrównoważone gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi umożliwiające zaspokojenie potrzeb wodnych powiatu przy utrzymaniu co najmniej dobrego stanu wód; 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych;

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>5. Podniesienie komfortu życia mieszkańców powiatu poprzez stworzenie nowoczesnej infrastruktury związanej z gospodarką wodno-ściekową;</p> <p>6. Racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji;</p> <p>7. Użytkowanie gleb zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju oraz właściwe wykorzystanie ich naturalnego potencjału produkcyjnego;</p> <p>8. Racjonalnego gospodarowanie odpadami;</p> <p>9. Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona przyrody;</p> <p>10. Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii.</p>	<p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej; <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy; <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Strategia Rozwoju Gminy Wyszaków na lata 2022-2030	Uchwała nr LIII/599/22 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 29 grudnia 2022 r.	<p>Cel strategiczny: Dbalność o środowisko naturalne i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wykorzystanie i zachowanie wysokich walorów środowiska; 2. Dywersyfikacja źródeł energii i jej efektywnej wykorzystanie; 3. Poprawa efektywności energetycznej budynków na terenie gminy, ze szczególnym uwzględnieniem budynków użyteczności publicznej; 4. Modernizacja i rozbudowa lokalnych sieci energetycznych oraz poprawa infrastruktury przesyłowej; 5. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym; 	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; <p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>6. Realizacja inwestycji poprawiających czystość środowiska i adaptacja do zmian klimatu we wszystkich wymiarach oddziaływania;</p> <p>7. Rozwój infrastruktury oraz transportu niskoemisyjnego i mobilności miejskiej;</p> <p>8. Kształtowanie postaw proekologicznych.</p>	<p>— Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych;</p> <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej;</p> <p>— Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej;</p> <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami;</p> <p>— Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy;</p> <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych;</p> <p>— Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców;</p> <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi;</p> <p>— Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.</p>
<p>Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Wyszaków</p>	<p>Uchwała nr LVI/631/23 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 30 marca 2023 r.</p>	<p>Celem Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (zwanego dalej PONE) jest poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie niskiej emisji z sektora komunalno-bytowego tj. emisji pyłów i gazów do powietrza, pochodzącej z indywidualnych systemów grzewczych (lokalnych kotłowni i kotłów grzewczych na paliwo stałe), w których spalanie odbywa się w nieefektywny sposób.</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p> <p>— Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej;</p> <p>— Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej.</p>
<p>Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Wyszaków</p>	<p>Uchwała nr XX/146/12 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 30 stycznia 2012 r.</p>	<p>Celem opracowania Programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Wyszaków jest zaplanowanie bezpiecznego dla zdrowia mieszkańców i środowiska naturalnego usunięcia wyrobów zawierających azbest z obszaru gminy do końca 2032 roku.</p>	<p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami;</p> <p>— Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy.</p>
<p>Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania</p>	<p>Uchwała nr XXVIII/280/16 z dnia 27 października 2016 r.</p>	<p>Głównym celem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy, związanej z aktywizacją gospodarczą, poprawą jakości życia mieszkańców oraz</p>	<p>Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:</p>

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Przestrzennego Gminy Wyszaków		podniesieniem atrakcyjności turystycznej gminy w oparciu o istniejące uwarunkowania.	<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej; <p>Cel: Poprawa klimatu akustycznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Ograniczenie natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do ograniczenia natężenia hałasu wzdłuż ciągów komunikacyjnych; <p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; <p>Cel: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-ściekowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Poprawa funkcjonowania systemu gospodarki wodnej i kanalizacyjnej; <p>Cel: Zrównoważony rozwój systemu gospodarowania odpadami:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Utrzymanie porządku i czystości na terenie gminy; <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców; <p>Cel: Ochrona przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za poziom bezpieczeństwa.
Miejski Planu Adaptacji do Zmian Klimatu dla	Uchwała nr LIX/665/23 Rady Miejskiej w Wyszakowie z dnia 20 lipca 2023 r.	Miejski Plan Adaptacji zrealizuje następujące cele szczegółowe:	Cel: Poprawa jakości powietrza atmosferycznego:

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
Wyszkowa do roku 2030 z perspektywą do roku 2050		<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona zdrowia mieszkańców przed skutkami ekstremalnych zjawisk pogodowych, w szczególności fal upałów. Istotą tego celu jest ostrzeganie mieszkańców przed zjawiskami ekstremalnymi, wyposażenie ich w narzędzia do ochrony przed tymi zjawiskami oraz pomoc w sytuacji wystąpienia zagrożenia. Do realizacji celu przyczyni się z jednej strony prowadzenie działań edukacyjnych na temat charakteru i skali zagrożeń związanych z ekstremalnymi zjawiskami atmosferycznymi, a z drugiej strony wdrożenie systemu informacji dotyczącego zjawisk ekstremalnych, jak i postępowania w czasie ich występowania. Ponadto ważne jest budowanie zrozumienia potrzeby pomocy międzysąsiedzkiej i samoorganizowania w sytuacji zagrożenia lub klęski żywiołowej. Działania wpierające w postaci inwestycyjnej i nieinwestycyjnej powinny być realizowane przez miejską administrację. 2. Ochrona mienia prywatnego i publicznego oraz infrastruktury komunalnej przed nadmiarem wody w sytuacjach ekstremalnych opadów. Realizacja tego celu to przede wszystkim stworzenie lub odtworzenie systemów gospodarowania wodą deszczową w mieście. To także uwzględnienie w procesie przygotowania, konsultowania oraz realizacji planów przestrzennego zagospodarowania konsekwencji zmian klimatu i to zarówno wynikających z długoletnich trendów, jak i coraz częstszych oraz o większej sile ekstremalnych zjawisk atmosferycznych związanych z wodą. Szczególnie ważnym jest zwrócenie uwagi na zagospodarowanie terenów zagrożonych powodzią, a także budowanie systemu pozwalającego kontrolować przepływy wody. 3. Tworzenie i wzmocnienie infrastruktury zielonej i błękitnej na terenie miasta. Zwrócenie uwagi na 	<ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Zwiększenie efektywności energetycznej; — Kierunek interwencji: Przygotowanie do realizacji projektu prowadzącego do zwiększenia efektywności energetycznej; <p>Cel: Osiągnięcie lub utrzymanie dobrego stanu wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Wykorzystanie wód opadowych; <p>Cel: Zachowanie i ochrona walorów przyrodniczych:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Kierunek interwencji: Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.

Nazwa dokumentu strategicznego/ programu	Akt przyjmujący dokument strategiczny/ program	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w dokumencie strategicznym/ programie odnoszące się do ochrony środowiska	Cele środowiskowe/ kierunki działań/ działania wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska spójne z celami/ kierunkami działań/ działaniami w dokumencie strategicznym
		<p>konieczność równoprawnego traktowania infrastruktury zielonej i błękitnej w stosunku do infrastruktury technicznej oraz terenów zabudowanych. Infrastruktura zielona i błękitna z jednej strony jest instrumentem łagodzenia i adaptacji do zmiany klimatu, a z drugiej strony jest nimi zagrożona oraz wymaga ochrony przed ekstremalnymi zjawiskami atmosferycznymi, np. suszą lub porywistymi wiatrami czy nadmiernym opadem śniegu. Dokonująca się zmiana w podejściu do tej infrastruktury każe także zwrócić uwagę na konieczność zapewnienia usług ekosystemów.</p>	

Źródło: Opracowanie własne

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Położenie gminy Wyszaków wg regionalizacji fizycznogeograficznej Polski	20
Tabela 2. Długość sieci ciepłowniczej w latach 2019-2023 na terenie gminy Wyszaków	25
Tabela 3. Długość czynnej sieci gazowej na terenie gminy Wyszaków w latach 2018-2022	29
Tabela 4. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi	35
Tabela 5. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za rok 2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	35
Tabela 6. Charakterystyka punktów pomiarowych lokalnego monitoringu jakości powietrza	37
Tabela 7. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza	44
Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby	46
Tabela 9. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$, które to wskaźniki mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby	47
Tabela 10. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem	48
Tabela 11. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem	49
Tabela 12. Szczegóły dotyczące hałasu drogowego na terenie gminy Wyszaków	50
Tabela 13. Szczegóły dotyczące hałasu przemysłowego na terenie gminy Wyszaków	51
Tabela 14. Średni dobowy ruch roczny na odcinkach dróg międzynarodowych i krajowych przebiegających przez teren gminy Wyszaków	52
Tabela 15. Średni dobowy ruch roczny na odcinkach dróg wojewódzkich przebiegających przez teren gminy Wyszaków	53
Tabela 16. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia hałasem	77
Tabela 17. Wyniki pomiarów PEM w 2023 r. na terenie gminy Wyszaków	79
Tabela 18. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Pola elektromagnetyczne	82
Tabela 19. Wyniki oceny badanych w ostatnich latach jednolitych części wód powierzchniowych, których zlewnie położone są na terenie gminy Wyszaków	85
Tabela 20. Charakterystyka GZWP zlokalizowanych w obrębie gminy Wyszaków	93
Tabela 21. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarowanie wodami	100
Tabela 22. Sieć wodociągowa na terenie gminy Wyszaków w latach 2021-2023	101
Tabela 23. Sieć kanalizacyjna na terenie gminy Wyszaków w latach 2021-2023	102
Tabela 24. Średnie roczne stężenia zanieczyszczeń w ściekach dopływających i oczyszczonych w oczyszczalni ścieków	103
Tabela 25. Liczba zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na przełomie lat 2019-2023	103
Tabela 26. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa	104
Tabela 27. Charakterystyka złóż kopalin na terenie gminy Wyszaków	106
Tabela 28. Aktualna przestrzeń górnicza na obszarze gminy Wyszaków	106
Tabela 29. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zasoby geologiczne	107
Tabela 30. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Gleby	109
Tabela 31. Masa odpadów komunalnych pochodzących od właścicieli nieruchomości zamieszkałych w latach 2019-2023 [Mg]	111
Tabela 32. Masa odpadów komunalnych odebranych w PSZOK w latach 2019-2023 [Mg]	111
Tabela 33. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	114
Tabela 34. Lasy i grunty leśne na terenie gminy Wyszaków	115
Tabela 35. Awifauna na terenie Parku im. Karola Ferdynanda Wazy w Wyszakowie	119

Tabela 36. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Wyszaków.....	128
Tabela 37. Analiza SWOT dla obszarów interwencji: Zasoby przyrodnicze	136
Tabela 38. Analiza SWOT dla obszaru interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami	137
Tabela 39. Cele i kierunki interwencji oraz zadania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Wyszaków na lata 2024-2027 z perspektywą do 2031 r.	144
Tabela 40. Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem	155
Tabela 41. Harmonogram realizacji zadań monitorowanych wraz z ich finansowaniem	166
Tabela 42. Propozycje wskaźników monitorowania celów.....	169
Tabela 43. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi.....	171
Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Wyszaków na tle województwa mazowieckiego i powiatu wyszkowskiego	19
Rysunek 2. Położenie fizyczno-geograficzne gminy Wyszaków.....	20
Rysunek 3. Schemat sieci drogowej na terenie gminy Wyszaków	23
Rysunek 4. Rozmieszczenie źródeł ogrzewania na terenie gminy Wyszaków	26
Rysunek 5. Linia najwyższego napięcia przebiegająca przez teren gminy Wyszaków	28
Rysunek 6. Regiony klimatyczne Polski według W. Okołowicza i D. Martyn	30
Rysunek 7. Rozmieszczenie punktów pomiarowych lokalnego monitoringu jakości powietrza	38
Rysunek 8. Położenie gminy Wyszaków na mapie energii wiatru w kWh/m ² na wysokości 30 m nad poziomem morza	41
Rysunek 9. Położenie gminy Wyszaków na mapie usłonecznienia na terenie Polski	42
Rysunek 10. Położenie gminy Wyszaków na mapie temperatury na głębokości 2 000 m p.p.t.	43
Rysunek 11. Mapa emisyjna drogi krajowej nr 62.....	54
Rysunek 12. Mapa imisyjna wskaźnik L _{DWN} drogi krajowej nr 62.....	57
Rysunek 13. Mapa imisyjna wskaźnik L _N drogi krajowej nr 62.....	60
Rysunek 14. Mapa emisyjna drogi ekspresowej S8.....	63
Rysunek 15. Mapa imisyjna wskaźnik L _{DWN} drogi ekspresowej S8.....	67
Rysunek 16. Mapa imisyjna wskaźnik L _N drogi ekspresowej S8.....	72
Rysunek 17. Wyniki pomiarów PEM na terenie gminy Wyszaków	80
Rysunek 18. Lokalizacja stacji bazowych na terenie gminy Wyszaków	81
Rysunek 19. Mapa zagrożenia powodziowego w obrębie gminy Wyszaków	90
Rysunek 20. Mapa ryzyka powodziowego w obrębie gminy Wyszaków.....	91
Rysunek 21. JCWPd nr 54 oraz JCWPd nr 55 na terenie gminy Wyszaków	92
Rysunek 22. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych na terenie gminy Wyszaków	93
Rysunek 23. Mapa zagrożenia suszą atmosferyczną na terenie gminy Wyszaków	95
Rysunek 24. Mapa zagrożenia suszą rolniczą na terenie gminy Wyszaków	96
Rysunek 25. Mapa zagrożenia suszą hydrologiczną na terenie gminy Wyszaków	97
Rysunek 26. Mapa zagrożenia suszą hydrogeologiczną na terenie gminy Wyszaków	98
Rysunek 27. Mapa łącznego zagrożenia suszą na terenie gminy Wyszaków	99
Rysunek 28. Mapa utworów przypowierzchniowych na obszarze gminy Wyszaków	105
Rysunek 29. Lokalizacja wyrobów azbestowych na terenie gminy Wyszaków wraz z pilnością ich usunięcia.....	113
Rysunek 30. Mapa obszarów leśnych w gminie Wyszaków	116
Rysunek 31. Mapa terenów biologicznie czynnych na terenie miasta Wyszaków.....	117
Rysunek 32. Siedliskowe Obszary Natura 2000 na terenie gminy Wyszaków	124
Rysunek 33. Ptasie Obszary Natura 2000 na terenie gminy Wyszaków	126
Rysunek 34. Pomniki przyrody na terenie gminy Wyszaków	133
Rysunek 35. Mapa korytarzy ekologicznych 2005	134
Rysunek 36. Mapa korytarzy ekologicznych 2012	135